

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 ביוני 2019

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 ביוני 2019

פרק א': דוח הדירקטוריון

פרק ב': דוח בדבר אפקטיביות הבקרה
הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק ג': דוחות כספיים

פרק ד': הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות
הכספיים המיוחסים לחברה

פרק א': דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1.....	1. תיאור החברה	1.
1.....	1.1 בעלי מניותיה של החברה	
1.....	1.2 תחומי פעילותה של החברה	
2.....	1.3 אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון	
6.....	1.4 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית	
7.....	2. המצב הכספי	2.
7.....	2.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים	
11.....	3. תוצאות פעילות	3.
11.....	3.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים	
11.....	3.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו	
12.....	3.3 רווח כולל מתחומי פעילות:	
13.....	3.4 מידע כספי לפי תחומי הפעילות	
21.....	4. תזרים מזומנים	4.
21.....	5. מקורות מימון	5.
21.....	6. חשיפה לסיכוני שוק	6.
22.....	7. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה	7.
22.....	8. פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד	8.
23.....	9. דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים	9.
23.....	10. הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	10.
23.....	11. אירועים לאחר תאריך המאזן	11.
23.....	11.1 ביטוח דירקטורים ונושאי משרה	
23.....	11.2 פרעון סופי אג"ח סדרה א'	
23.....	11.3 אסיפה כללית שנתית ומיוחדת	
24.....	11.4 דוח יחס כושר פרעון כלכלי	
24.....	11.5 הכרזה על חלוקת דיבידנד	
24.....	11.6 בחינת גיוס חוב	

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2019

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן: "החברה") לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2019 (להלן: "תקופת הדוח").

הדוח נערך בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2018, אשר פורסם ביום 26 במרס 2019 (להלן: "הדוח התקופתי").

ביחס לתיאור עסקי המבטחים המאוחדים בדוחות החברה, נערך הדוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, ובהתאם לחוזרי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה").

חלק א' - הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

1. תיאור החברה

1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם פלמס אסטבלישמנט וניידן אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, בהתאמה, והמחזיקים ביחד בכ- 61.86% ממניות החברה. מנכ"ל החברה, מר ארי קלמן, המכהן גם כיו"ר מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מנורה מבטחים ביטוח") מחזיק, באמצעות החברה לנאמנות עובדים, נכון למועד הדוח, בכ- 2.72% ממניות החברה. יתרת מניות החברה מוחזקות בידי הציבור.

1.2 תחומי פעילותה של החברה

נכון למועד הדוח, החברה עוסקת, באמצעות חברות בנות בשליטתה, בכל ענפי הביטוח העיקריים, ובכלל זה, ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הכולל פנסיה וגמל, ביטוח כללי, הכולל ביטוח רכב (חובה ורכוש) וביטוח כללי אחר וכן ביטוח בריאות. בנוסף, עוסקת החברה, באמצעות חברות בנות בשליטתה בפעילויות נוספות (שאינן מהוות "תחום פעילות" כהגדרת המונח בתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיטת תשקיף, מבנה וצורה), התשכ"ט-1969), כגון בפעילות של מתן שירותי הפצת ניירות ערך והתחייבויות חיתומיות, השקעות בנדל"ן ופעילות סולארית בארץ ובחול, וכן פעילות אשראי ומימון לעסקים קטנים ובינוניים, פעילות של מתן התחייבויות לפירעון אמצעי תשלום, פעילות ניהול קרנות נאמנות ופעילות השקעה בנדל"ן, וזאת באמצעות חברות כלולות.

כמו כן, מחזיקה הקבוצה בשליטה בשלוש סוכנויות ביטוח: ארנון את וינשטוק סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "ארנון את וינשטוק") וסיני סוכנות לביטוח בע"מ, באמצעות שומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שומרה"), ואורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ, באמצעות מנורה מבטחים ביטוח, והכל כמפורט בסעיף 1.2 בדוח התקופתי כן מחזיקה הקבוצה ב- 50% ממניות פנגו סוכנות לביטוח כללי (2019) בע"מ, וב- 25% ממשאבים סוכנות לביטוח פנסיוני (2018) בע"מ.

לתיאור תחומי הפעילות של הקבוצה ראה סעיף 1.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

1.3 אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

1.3.1 העלאת דירוג

בחודש ינואר 2019, הודיעה חברת מידרוג כי היא מעלה את דירוג אגרות החוב (סדרות א', ב', ו-ג') של החברה מ-Aa3 ל-Aa2 ומותירה את אופק הדירוג יציב. לפרטים נוספים ראה הדיווח המידי מיום 6 בינואר 2019 (אסמכתא 2019-01-001774).

1.3.2 חלוקת דיבידנד

בחודש אפריל 2019, חילקה החברה דיבידנד בסך של 50 מיליון ש"ח. ראה גם סעיף 11.5 להלן.

1.3.3 פרישה ומינוי של מנהל השקעות

בחודש מאי 2019, הודיע מר יוני טל מנהל ההשקעות הראשי בחברה ומשנה למנכ"ל ומנהל אגף השקעות במנורה מבטחים ביטוח על בקשתו לסיים את תפקידו. לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 15 במאי 2019 (אסמכתא: 2019-01-041367). בהמשך לאמור, מונה מר ניר מורוז כמנהל ההשקעות הראשי בחברה וכן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף השקעות במנורה מבטחים ביטוח ובתוקף מיום 1 ביולי 2019. לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 27 במאי 2019 (אסמכתא 2019-01-044742).

1.3.4 דיבידנד מחברות מוחזקות

בתקופת הדוח חילקו מנורה מבטחים פנסיה וגמל, מנורה מבטחים ביטוח, שומרה, מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים בע"מ, אי.אר.אן בע"מ, אמפא קפיטל בע"מ דיבידנדים בסך של 50 מיליוני ש"ח, בסך של 50 מיליוני ש"ח, בסך של 30 מיליוני ש"ח, בסך של כ- 1.4 מיליוני ש"ח, בסך של כ- 2.3 מיליוני ש"ח ובסך של כ- 5.2, בהתאמה.

1.3.5 פעילות בתחום אנרגיה סולארית

בהמשך לאמור בסעיף 7.4.3.1 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי, מנורה מבטחים אנרגיה בע"מ (להלן: "מנורה מבטחים אנרגיה") חברה נכדה של החברה, ניגשה באמצעות תאגידים מוחזקים (בשיעור של 50% כל אחד), למכרזי רשות החשמל להקמת אתרים סולאריים ליצור חשמל. כחלק מתנאי הסף שנדרשו במכרזים, ניתנו ערבויות על ידי מנורה מבטחים אנרגיה לבנק.

בחודשים אפריל ויוני 2019, זכו התאגידים המוחזקים כאמור במכרזים בהיקף של כ- 230 מגה וואט (צפי כ- 300 מגה וואט הספק מותקן). היקף ההשקעה הצפוי על ידי מנורה מבטחים אנרגיה בפרויקטים במהלך השנים הקרובות מוערך בסך מצטבר של כ- 80 מיליוני ש"ח. היקף הערבויות שניתנו נכון למועד פרסום הדוח עומד על כ- 27.6 מיליוני ש"ח.

1.3.6 מכירת ארנון את וינשטוק

בחודש יוני 2019, נחתם הסכם למכירת מלוא החזקותיה של שומרה בסוכנות הביטוח ארנון את וינשטוק, וזאת בכפוף לקיומם של מספר תנאים מתלים, לרבות אישורו של הממונה על רשות שוק ההון.

1.3.7 תשלום קרן וריבית אג"ח סדרה ב'

בחודש יוני 2019, שילמה החברה תשלום שני של קרן אגרות החוב (סדרה ב') בסך כולל של כ- 50 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 30 ביוני 2019 (אסמכתאות: 2019-01-055485).

1.3.8 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות שלה, כייצוגיות ותביעות תלויות נוספות, ראה ביאור 6 בדוחות הכספיים.

1.3.9 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

1.3.9.1 הוראות דין החלות על הקבוצה באופן כללי

1.3.9.1.1 חוקים ותקנות

- **חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 21), התשע"ט-2019** - בחודש ינואר 2019, פורסמו ברשומות תיקון 20 ו-21 לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988, אשר עיקריהם כלהלן: שמו של החוק שונה ל"חוק התחרות הכלכלית"; תקרת העיצום הכספי לפי החוק אשר עמדה על 24 מיליון ש"ח עלתה לסך של עד 100 מיליון ש"ח; הורחבה האחריות הפלילית בחוק על נושאי משרה בתאגיד, תוך קביעת עבירה עצמאית של היעדר פיקוח (גם אם לא בוצעה על ידי תאגיד או עובדיו הפרה כלשהי של החוק), כך שהחוק מחייב כעת את נושאי המשרה לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי החוק. הפרת חובת פיקוח זו עלולה לגרור סנקציה פלילית של מאסר עד שנה וקנס הקבוע ליחיד בשל אותה עבירה. כמו כן, הורחבה ההגדרה של בעל מונופולין כך שתחול גם על תאגיד המחזיק ב"כוח שוק משמעותי שאינו זמני" גם אם נתח השוק שלו נמוך מ-50%. בנוסף, הוחמרה הענישה בגין עבירת ההסדר הכובל, מ-3 שנות מאסר לעד 5 שנות מאסר.

1.3.9.1.2 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש מאי 2016, חתמה ישראל על הצטרפותה להסכם הרשויות המוסמכות ליישום האמנה המולטיטריטלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי (Common Reporting Standard – CRS) וליישום האמנה המולטיטריטלית לדיווח בין מדינות (Country by Country Report – CBC). ה-CRS הינו הסכם ליישום חילופי מידע אוטומטיים בנוגע לחשבונות פיננסיים של תושבים זרים. בהמשך למפורט בסעיף 7.1.3.2 (ג) בדוח התקופתי, אישרה ועדת הכספים, בחודש ינואר 2019, את תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, והן פורסמו ביום 6 בפברואר 2019. התקנות מסדירות את אופן זיהוי הלקוחות שייכללו בדיווחים לרשות המיסים, את המועדים לביצוע הדיווחים וכן חובות נוספות בקשר לתהליך יישום התקן האחד.
- בחודש אוגוסט 2018, פרסמה הממונה חוזר שעניינו "דירקטוריון גוף מוסדי" אשר הוטמע בחוזר המאוחד (להלן: "החוזר"). החוזר מסדיר באופן מקיף את כללי הממשל התאגידי של דירקטוריון גוף מוסדי וועדותיו תוך קביעת סטנדרט מינימלי לניהול תקין של הגוף המוסדי בכל הקשור לפעולת הדירקטוריון וועדותיו, וזאת באמצעות קביעת הוראות לעניין כשירות חברי הדירקטוריון, הרכבו, תפקידיו, סמכויותיו ואופן התנהלותו. החוזר האמור, ביטל והחליף חוזרים קודמים הנוגעים לנוהל עבודת דירקטוריון וועדותיו תוך הצהרה כי הוראות החוזר נועדו להחליף גם את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 שבתוקף, אשר תמשיכה לחול על חברות מנהלות של קופות גמל ענפיות בלבד (להלן: "תקנות דירקטוריון וועדותיו"). למעט הוראות המעבר הפרטניות המפורטות בסעיף 5 לחוזר דירקטוריון גוף מוסדי, החוזר נכנס לתוקפו ביום 25 באפריל 2019. בחודש יוני 2019, פרסם הממונה הודעה על נושאים שניתן לדון בהם בישיבות משותפות לגוף המוסדי ולתאגידים אחרים אשר כוללת פירוט של רשימת נושאים המפורטים בסעיף 26 לחוזר וכן נושאים שאינם כלולים בסעיף האמור ובלבד שלא קיים חשש לניגוד עניינים או לפגיעה ממשית בעצמאות הדיון בדירקטוריון.
- בחודש יולי 2019 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 בעניין "תגמול". הרקע לתיקון הינו הצורך בהתאמת הוראות הממונה לאסדרה שנעשתה בתחום בשנים האחרונות, ובפרט, לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל

תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק התגמול"). בין השינויים העיקריים הנכללים בתיקון ניתן למנות: היעדר הצורך באישור הדירקטוריון/ועדת תגמול בעת שינוי לא מהותי שאושר בידי המנכ"ל בתנאי התגמול של נושאי משרה הכפופים אליו וכל עוד השינוי הינו בהתאם למדיניות התגמול; ביטול קביעת "יחס ההכפלה" ופרסומו לצורך קביעת התגמול של יו"ר הדירקטוריון, כך שתגמולו של היו"ר יקבע בהתחשב בתגמול דח"צ, בשיעור משרתו של היו"ר ובשיקולים נוספים המפורטים בחוזר; החרגה מתחולת מדיניות התגמול על בעלי תפקיד מרכזי שאינם בעלי השפעה על פרופיל הסיכון של הגוף המוסדי ותפקידם אינו כולל פיקוח או בקרה על מי שיש לו השפעה כאמור; כמו כן, הוחרגו מנהלי השקעות בעלי השפעה זניחה על פרופיל הסיכון של הגוף המוסדי; נוספה האפשרות לשלם גמול גבוה יותר לדח"צ שהינו בעל מומחיות מובהקת בתחום הגמל; נוספה האפשרות להעניק לבעל תפקיד מרכזי רכיב משתנה על פי שיקול דעת בהתחשב בטיב עבודתו ותרומתו בסכום שלא יעלה על 3 משכורות; ביטול פריסת מענק הפרישה אם הוא אינו עולה על 3 משכורות; ביטול מנגנון דחיית תשלום רכיב משתנה לבעל תפקיד מרכזי ובלבד שסך התגמול לא יעלה על התקרה לתשלום הקבועה בחוק התגמול (2.5 מיליון ש"ח) וסך הרכיב המשתנה לא יעלה על 40% מהרכיב הקבוע באותה שנה. כמו כן, נוספה בתיקון האפשרות לשלם מענק שימור שאינו מותנה ביצועים לעובדים אשר יוגדרו ע"י הדירקטוריון כ"עובדי מפתח".

הצעות חוק וטיוטות תקנות וחוזרי ממונה

1.3.9.1.3

- בחודש מאי, 2019 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית) (תיקון), התשע"ט-2019, וכן הצעה לתיקון החוזר המאוחד שעניינו "הוראות לעניין הצבעה של משקיע מוסדי באסיפה כללית של תאגיד", אשר נועדו לחדד ולהרחיב את החובות החלות על משקיע מוסדי לעניין השתתפות והצבעה באסיפה כללית של תאגיד שהמשקיע המוסדי הוא בעל זכות הצבעה בו, ובפרט החובה להפעלת שיקול דעת עצמאי תוך התייחסות להשפעת הצבעתו על עניינו של המשקיע המוסדי.

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

1.3.9.2

הצעות חוק וטיוטות תקנות וחוזרי ממונה

- בחודש יולי 2019, פרסמה רשות שוק ההון טיוטת תיקון לחוזר המאוחד שעניינה "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח וקרנות הפנסיה" (להלן: "טיוטת חוזר עדכון הנחות דמוגרפיות" או "הטיוטה") אליה נלווה נייר עמדה המבוסס על מחקר שערכה הרשות בנדון בהתבסס, בין היתר, על ניסיון חברות הביטוח וקרנות הפנסיה. הטיוטה ונייר העמדה כוללים הוראות לעניין שינוי בהנחות שיעורי תמותה למבוטחים פעילים, שיעורי תמותה לאחר גיל פרישה וקצב ירידה בשיעורי תמותה לאחר 31.12.2015. במסגרת נייר העמדה מוצעים שינויים בלוחות תוחלת החיים של גברים ושל נשים לעומת בסיס ההנחות הקיים כיום, תוך אבחנה בין קרנות הפנסיה וחברות הביטוח. ראה גם באור 77 לדוחות הכספיים.

ביטוח אלמנטרי

1.3.9.3

הצעות חוק וטיוטות תקנות וחוזרי ממונה

- בחודש מאי 2019, פרסמה רשות שוק ההון טיוטת חוזר שניה בנושא "תיקון הוראות החוזר המאוחד - הוראות בענף רכב רכוש" (להלן: "הטיוטה השנייה"). במסגרת הטיוטה השנייה נוספו הוראות חדשות בקשר למוסכי ההסדר, ובכלל זה, הוראות הנוגעות לתנאי ההתקשרות בינם לבין חברות הביטוח. כן נוספו הוראות חדשות בקשר עם הסדר השמאים, ובכלל זה, הוראות הנוגעות למידע שצריך להימסר למבוטח ערב ההתקשרות בפוליסת ביטוח רכב וכן

עובר לטיפול בתביעה, בכל הנוגע לתהליך השמאות במקרה תביעה, והוראות שלפיהן גם שומה של שמאי פרטי שלא נבחר באופן אקראי, תהווה השומה הקובעת והיא תחייב את הצדדים בכפוף למנגנון ערעור. חברת הביטוח תהא רשאית להתנות בחירה בשמאי שלא באופן אקראי, בבדיקת הרכב טרם תיקונו. להערכת הקבוצה, להוראות הטיוטה השניה, ככל ויקבלו תוקף מחייב בנוסחם המוצע, תהיה השפעה נרחבת על היבטים תפעוליים ומסחריים הנוגעים לפוליסות ביטוח רכב מנועי - רכוש (עצמי וצד שלישי), אולם בשלב זה הקבוצה לא יכולה לצפות ו/או לאמוד את היקפה. הערכת הקבוצה בעניין זה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד, המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. ההשפעות בפועל עשויות להיות שונות מן ההשפעות המוערכות כאמור, וזאת, בין היתר, כנגזר מההסדר הסופי שייקבע ומהתנהגות הגורמים השונים המעורבים ביישומם.

● בחודש יולי 2019, פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר המאוחד שעניינה "ביטוח תאונות אישיות". במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע הוראות שמטרתן להסדיר את תוכן הכיסוי הביטוחי בענף תאונות אישיות, את אופן הצירוף לביטוח וכן את אופן יישוב התביעות בפוליסה. בהתאם לטיוטה מוצע לקבוע רובד בסיסי לפוליסת תאונות אישיות שיכלול כיסוי מוות, נכות, אשפוז, שברים וימי החלמה וכן מוצע לקבוע כי תקופת הביטוח לא תעלה על שנתיים ותחודש ברצף ביטוחי לפי בקשת המבוטח. בנוסף, מוצע לקבוע הגדרה אחידה ורחבה למונח "תאונה" וכן לבטל חריגים קיימים לכיסוי הביטוחי. מעבר לכך, במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע הוראות ליישוב תביעות נכות מתאונה, ובין היתר, הוראה לפיה במקרה שבו התקבלה בחברה חוות דעת מטעם המוסד לביטוח לאומי הקובעת נכות, תהא חוות דעת זו הקובעת לצורך יישוב התביעה אלא אם היו בידי החברה ממצאים הסותרים חוות דעת זו. בהתאם לטיוטה, ההוראות יחולו על פוליסות לביטוח תאונות אישיות פרט או קבוצתי, למעט פוליסות ביטוח תאונות אישיות שחלות לגבי הוראות חוק הספורט, התשמ"ח-1988 ותקנות הספורט (ביטוח), התשנ"ה-1994, ועל ביטוח תאונות אישיות לתלמידים, אשר יונהגו או יחודשו מיום 1 בדצמבר 2019 וכי ההוראות בכל הנוגע ליישוב תביעות יחולו על תביעות שיתקבלו החל מיום 1 בדצמבר 2019. בנוסף, מוצע לקבוע בטיטה הוראות מעבר, לפיהם, על החברה, לשלוח הודעות למבוטחים קיימים בפוליסות ביטוח תאונות אישיות על אפשרותם להצטרף לפוליסות החדשות. להערכת הקבוצה, יכול ותהיה לטיטת התיקון השפעה על תמחור המוצר, לרבות על עלות התביעות, על תפעול וניהול המוצר, וכן על אופן שיווקו, ואולם, בשלב זה, הקבוצה אינה יכולה להעריך את מלוא ההשפעה וההשלכות של הוראות הטיוטה, מאחר והן תלויות, בין היתר, בנוסח הסופי של התיקון. הערכת הקבוצה בעניין זה, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור אי הודאות לעניין נוסח החוזר הסופי, והתנהגות הלקוחות והמתחרים.

● טיוטת תקנות הביטוח הלאומי (העברת סכום שנתי ממבטח למוסד בעד תאונות דרכים), התשע"ט-2019. בהמשך לאמור בסעיף 7.1.4.1(א) לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי שעניינו זכות השיבוב של המוסד כלפי מבטחים מכוח סעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי, פורסמה בחודש יוני 2019, טיוטת תקנות הביטוח הלאומי (העברת סכום שנתי ממבטח למוסד בעד תאונות דרכים), התשע"ט-2019. עניינה של הטיוטה הוא בקביעת סכום השיבוב, אופן חלוקתו ועדכונו, וכן הוראות בנוגע להשבת כספים מחברות הביטוח למל"ל בגין תאונת דרכים שאירעו בין השנים 2014-2018, אשר המל"ל לא הגיש לגביהן תביעות למבטח לפי חוק המל"ל, בשיעורים משתנים הנעים בין כ-10.98% ל-11.76% מדמי הביטוח. כמו כן, בהתאם לטיוטה, החל מיום 1 בינואר 2020, יום תחילת התקנות ועד ליום 31 בדצמבר 2023 יעמוד סכום השיבוב של כל מבטח למל"ל על שיעור של 9.74% מדמי הביטוח שנגבו על ידו בחודש הקודם. סכום השיבוב צפוי להתעדכן פעמיים נוספות, ביוני 2020 ובינואר 2024. יצוין, כי מדובר בטיטה אשר מצויה בהליך של שימוע

מול החברות לעניין גובה ואופן ההתחשבנות. יצוין, כי אם וככל ששיעורי ההעברה מדמי הביטוח בגין השנים 2014-2018 הנ"ל יכנסו לתוקף במסגרת התקנות בנוסחן הסופי, תהיה לכך השפעה שלילית על סכומי התחייבויות הקבוצה בענפים הרלבנטיים.

1.4 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

1.4.1 שוק ההון - התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות הקבוצה, שעיקרה בתחום הפיננסי, מושפעת מרמת הפעילות הכלכלית במשק בכלל ובשוק ההון בפרט, וכן מהשפעות מאקרו כלכליות עולמיות כמפורט להלן.

1.4.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

מרבית האינדיקטורים לפעילות המשק שפורסמו בחודשים האחרונים תומכים בהערכה שהמשק המשיך לצמוח בקצב נאה במחצית הראשונה של 2019. גם נתוני שוק העבודה מעידים כי המשק מצוי בסביבת תעסוקה מלאה: שיעור האבטלה ירד לשפל היסטורי, שיעור התעסוקה התייצב ברמת שיא ונמשכת עליית השכר, בהובלת המגזר העסקי. יצוין, שעל פי תחזית בנק ישראל, התוצר צפוי לצמוח בשנת 2019 בכ- 3.1%, קצב נמוך מעט בהשוואה לתחזית הקודמת, וב- 2020 הוא צפוי לצמוח ב- 3.5%.

ב- 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש יוני 2019 עלו המחירים בשיעור של כ- 0.8%, מתחת ליעד האינפלציה, כאשר אינפלציית הליבה (המדד ללא אנרגיה, פירות וירקות והתערבות ממשלתית) עלתה בשיעור של כ- 0.9%. ב- 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בסוף חודש יוני 2019, עלו מחירי הדירות (שאינם חלק ממדד המחירים לצרכן) בכ- 1.6%. מספר העסקאות המשיך לגדול, בפרט בקרב הרוכשים דירה לראשונה, לצד הירידה המתמשכת בהשקעה בבנייה למגורים. היקף המשכנתאות ממשיך להתרחב, וריבית המשכנתאות ירדה.

הגירעון התקציבי המצטבר ב- 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בסוף חודש יוני 2019 הגיע ל- 3.9% תוצר, מעל היעד של 2.9%, בעיקר בגלל גידול בהוצאות הממשלה. ההחלטה על הקדמת הבחירות, ואי הוודאות לגבי הצעדים בהם תנקוט הממשלה לאחר הבחירות כדי לצמצם את הגירעון, מגדילים את אי הוודאות לגבי ההתפתחויות בכלכלה המקומית.

תמונת המקרו של הכלכלה העולמית ממשיכה להצביע על התמתנות בקצב הצמיחה ובאינפלציה. הסיכונים העיקריים הנשקפים הם האפשרות להחרפה ב"מלחמת הסחר" (למרות ההתקדמות במגעים בין ארה"ב לסין), הסיכון הפוליטי באירופה והחשש שבריטניה תפרוש מהאיחוד האירופי ללא הסדר, הסיכון הפוליטי במפרץ הפרסי והחשש להאטה בסין. ההאטה בסחר העולמי נמשכת ובניגוד למגמה בשנים האחרונות, קצב הגידול בסחר צפוי להיות נמוך מקצב הגידול בתמ"ג העולמי כאשר במקביל קיים צפי לחידוש תהליך ההרחבה המוניטרית של הבנקים המרכזיים העיקריים.

בארה"ב ה- FED הותיר את הריבית על כנה, אך הודעתו התפרשה כאיתות לכך שהוא צפוי להתחיל ליישם מדיניות מרחיבה בשל התגברות הסיכונים והירידה בציפיות לאינפלציה.

באירופה התמונה הכללית מצביעה עדיין על חולשה, והייצור התעשייתי מוסיף להתכווץ. ה- ECB הותיר את הריבית ללא שינוי, אך הבהיר כי "כל כלי המדיניות על השולחן" וצוין שלא צפויה העלאת ריבית לפחות עד מחצית 2020. בבריטניה נותרו הסיכונים גבוהים בהשפעת הברקזיט, ואי-הוודאות צפויה להכביד על הפעילות הכלכלית בחודשים הקרובים.

ביפן נרשמה צמיחה ברבעון הראשון בתמיכת היצוא נטו, אם כי המדדים המקדימים מעידים על חולשת הביקושים המקומיים והמגזר התעשייתי. הצמיחה בסין צפויה להמשיך להתמתן, והשלטונות מוסיפים לנקוט בצעדים תומכי צמיחה.

1.4.3 שוקי האג"ח והמניות

לאחר ירידות חדות שנרשמו במדדי המניות העולמיים ברבעון הרביעי של שנת 2018, נרשמו עליות חדות במחצית הראשונה של 2019. מדד MSCI World עלה בשיעור של כ-

15.6% במהלך המחצית הראשונה של 2019. בסיכום המחצית הראשונה של 2019, עלה מדד ת"א 35 בשיעור של כ- 9.2%, ומדד ת"א 90 עלה בכ- 18.0%. בלטו לחיוב במיוחד מדד ת"א נדל"ן שעלה בכ- 32.9% ומדד ת"א פיננסים שעלה בכ- 16.7%. מדדי המניות האמריקאים העיקריים (הדאו ג'ונס, הנאסד"ק וה- S&P 500) עלו בשיעורים חדים של 14-21%. מדד הפוטסי האנגלי עלה בשיעור של כ- 10.4%, מדד הדאקס הגרמני עלה בכ- 17.4% ומדד הקאק הצרפתי עלה בכ- 17.1%. מדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בשיעור של כ- 4.3%, ומדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה בשיעור של כ- 5.7%. מדד התל בונד 20 עלה בשיעור של כ- 6.3%, ומדד התל בונד 40 עלה בשיעור של כ- 5.4%.

במהלך המחצית הראשונה של 2019, יוסף שערו היציג של השקל מול הדולר בשיעור משמעותי של כ- 4.9%, כאשר מול האירו יוסף השקל בשיעור של כ- 5.4%. יתרות המט"ח של בנק ישראל הסתכמו בסוף המחצית הראשונה של 2019, בכ- 120 מיליארד דולר.

2. המצב הכספי

2.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

2.1.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים

במיליוני ש"ח	ליום		
	30 ביוני 2019	30 ביוני 2018	31 בדצמבר 2018
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	29,714	26,636	27,109
השקעות פיננסיות אחרות	19,118	18,797	18,823
נכסים אחרים	8,677	8,322	8,092
סך כל הנכסים	57,509	53,755	54,024
הון	4,147	3,646	3,758
התחייבויות:			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	19,861	19,486	19,477
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה(*)	29,310	26,335	26,636
התחייבויות פיננסיות	1,860	2,117	1,982
התחייבויות אחרות	2,331	2,171	2,170
סך כל ההון וההתחייבויות	57,509	53,755	54,024

(*) חלק מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה מוצגות בסעיפי התחייבויות אחרות והתחייבויות פיננסיות.

סך הנכסים של הקבוצה נכון ליום 30 ביוני, 2019 עומד על סך של 57,509 מיליוני ש"ח לעומת סך של 54,024 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2018. הגידול בסך הנכסים בתקופת הדוח נבע בעיקר מהכנסות מהשקעות על הנכסים ומדמי ביטוח שנתקבלו בגין חסכון ארוך טווח.

סך ההתחייבויות של הקבוצה נכון ליום 30 ביוני, 2019 עומד על סך של 53,362 מיליוני ש"ח לעומת סך של 50,266 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2018. הגידול בסך ההתחייבויות נבע בעיקר מהכנסות מהשקעות שהושגו על הנכסים ונזקפו להתחייבויות ומדמי ביטוח שנתקבלו בגין חסכון ארוך טווח.

2.1.2 נכסים המנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה:

ליום 31 בדצמבר	% שינוי	ליום 30 ביוני	במיליוני ש"ח
2018		2018 2019	
27,109	11.6%	26,636	29,714
115,005	15.7%	110,670	128,075
27,142	13.8%	26,130	29,729
			עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה
			עבור עמיתי קרנות פנסיה
			עבור עמיתי קופות גמל
169,256	14.7%	163,436	187,518
			סה"כ נכסים מנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה (**)

(*) הדוחות הכספיים המאוחדים אינם כוללים את הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל (למעט קופות גמל מבטיחות תשואה).

2.1.3 ההון העצמי

ההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של החברה, נכון ליום 30 ביוני 2019, הסתכם בכ- 4,135 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 3,746 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול בהון נובע בעיקר מרווח כולל בסך של כ- 441 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח ובניכוי דיבידנד שחולק בסך של 50 מיליוני ש"ח.

2.1.4 משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח - מבוסס Solvency II

בחודש יוני 2017, פרסמה הממונה חוזר שעניינו "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס SOLVENCY II" (להלן: "חוזר סולבנסי"). מטרת החוזר הינה לכוון משטר כושר פירעון חדש לחברות הביטוח, בהתבסס על הוראות הדירקטיבה המכונה "SOLVENCY II" שאומצה על ידי האיחוד האירופאי ולהביא לכך שחברת ביטוח תחזיק כרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים בלתי צפויים להם היא חשופה, אשר לא זוהו על ידיה באופן ספציפי או שלא הוערכו באופן מספק. החוזר קובע כיצד על חברות הביטוח ליישם את משטר כושר הפירעון המבוסס סולבנסי אשר מונהג באיחוד האירופאי החל מינואר 2016. היקף דרישות ההון מחברות הביטוח, בהתאם להוראות, יכנסו לתוקף באופן מדורג, החל מיום 30 ביוני 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2024.

בחודש דצמבר 2017, פורסם חוזר שעניינו הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים, ביקורת על ידי רואה החשבון המבקר ודרישות הגילוי לגביו (להלן: "חוזר הגילוי"). יצוין, כי חברות הביטוח בקבוצה קיבלו, בחודש דצמבר 2017, את אישור הממונה כי ביצעו ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות משטר סולבנסי בהתאם להוראות חוזר הגילוי.

בחודשים פברואר ומרס 2018, החליטו דירקטוריון מנורה מבטחים ביטוח ושומרה על קביעת "הון יעד" לצורך חלוקת דיבידנד. הון היעד הינו תוספת להון העצמי מעבר להון הנדרש לכושר פירעון (SCR). הון היעד שנקבע על ידי החברות, הינו בשיעור של 10% מעל להון הנדרש ושיעור של 2% מעל ההון הנדרש, בהתאמה, נכון ל- 31 בדצמבר, 2017, אשר הולך ומתעצם בהדרגה (בתוספת גידול שנתי בשיעור של כ- 0.7% במנורה ביטוח וכ- 0.86% בשומרה) כך שמתום תקופת ההתאמה של הוראות הסולבנסי (בשנת 2024) ואילך, יעמוד הון היעד על שיעור של 15% ו- 8%, בהתאמה. מובהר כי אין ודאות כי חברות הביטוח המאוחדות תעמודנה ביחס כושר פירעון זה בכל נקודת זמן.

לפירוט אודות מדיניות, דרישות הון ומשטר ההון החל על החברה, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

דרישות הון לפי משטר הסולבנסי (באלפי ש"ח)

יחס כושר פירעון וסף הון

א. יחס כושר פירעון

מנורה ביטוח				א. יחס כושר פירעון	
ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018	ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018		
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח			
				ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:	
4,440,212	4,658,894	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	4,440,212	4,658,894	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
2,232,785	2,593,632	הון נדרש לכושר פירעון	3,602,956	3,876,974	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
2,207,427	2,065,262	עודף	837,256	781,920	עודף (*)
			123.2%	120.2%	יחס כושר פירעון (%)

א. יחס כושר פירעון

שומרה ביטוח

ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018		ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018	
אלפי ש"ח			אלפי ש"ח		
		עמידה באבני דרך בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:			ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:
560,250	575,938	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	560,250	575,938	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
310,909	338,724	הון נדרש לכושר פירעון	494,951	502,502	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
249,341	237,214	עודף	65,299	73,436	עודף (*)
			113.2%	114.6%	יחס כושר פירעון (%)

(*) **שינויים בהון העצמי ממועד החישוב שנכללו בתוצאות**

ביום 18 ביוני, 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 30 מיליוני ש"ח לבעלי המניות. סכום זה נוכה מההון העצמי המוכר כפי שחושב ומוצג ליום 31 בדצמבר, 2018.

(*) **שינויים בהון העצמי ממועד החישוב שלא נכללו בתוצאות**

בחדש יוני 2018 בוצע פירעון של מכשיר הון משני נחות ששווי נחות 31 בדצמבר, 2017 הינו בסך של כ- 36 מיליון ש"ח. לאחר פעולה זו, יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר, 2017 עמד על שיעור של כ- 106%, עודפי ההון הינם בסך של כ- 29 מיליוני ש"ח.

ב. סף ההון (MCR)

139,909	152,426	סף הון (MCR)
552,107	575,938	הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופות גמל או קרן פנסיה), תשע"ב-2012, והחוזרים מכח התקנות האמורות, למנורה מבטחים פנסיה וגמל ולמנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "מנורה מבטחים מהנדסים"), נכון לתאריך הדוח, עודף הון בסך של כ- 226 מיליוני ש"ח וסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, בהתאמה. לאחר תאריך הדוח חילקה מנורה מבטחים מהנדסים דיבידנד בסך של כ- 1.3 מיליוני ש"ח.

לחברה חברה נכדה נוספת (מנורה מבטחים חיתום וניהול בע"מ) אשר חלות עליה הוראות בדבר שמירה על הון עצמי מינימאלי. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, כל החברות בקבוצה עומדות בדרישות ההון שנקבעו להן, לפי העניין (ראה גם באור 5 לדוחות הכספיים).

3. תוצאות פעילות

3.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
פרמיות שהורווחו ברוטו	3,746	3,894	(3.8%)	1,873	1,856	0.9%	7,641
פרמיות שהורווחו בשייר	3,236	3,419	(5.3%)	1,612	1,613	(0.1%)	6,682
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	2,532	730	247.0%	1,151	516	123.0%	682
הכנסות מדמי ניהול	515	426	21.0%	248	209	19.0%	870
הכנסות מעמלות	108	104	3.6%	57	48	19.3%	211
הכנסות אחרות	3	6	(51.7%)	1	4	(66.9%)	9
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	4,786	3,372	41.9%	2,151	1,702	26.4%	5,643
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	734	722	1.7%	367	363	0.9%	1,454
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	362	365	(0.9%)	183	179	2.5%	737
הוצאות מימון	64	64	(1.2%)	48	43	12.2%	95
חלק ברווחי חברות כלולות	7	4	105.3%	3	3	32.1%	(28)
רווח לפני מיסים על הכנסה	455	163	179.6%	323	107	203.4%	496
מיסים על הכנסה	151	50	204.4%	110	30	263.1%	165
רווח נקי	304	113	168.7%	214	76	179.8%	331
רווח כולל	443	70	533.8%	240	54	345.2%	183

3.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
רכב רכוש	779	831	(6.2%)	389	416	(6.4%)	1,651
רכב חובה	378	403	(6.3%)	192	200	(4.1%)	798
ענפי רכוש ואחרים	288	290	(0.6%)	145	146	(0.5%)	584
ענפי חבויות אחרים	168	164	2.4%	85	83	2.2%	328
סך תחום ביטוח כללי	1,613	1,688	(4.4%)	811	845	(4.0%)	3,361
פרמיות שוטפות בגין חוזי ביטוח חיים	1,172	1,118	4.8%	594	566	5.0%	2,277
פרמיות חד-פעמיות בגין חוזי ביטוח חיים	433	662	(34.6%)	184	218	(15.7%)	1,102
סך פרמיות בגין חוזי ביטוח חיים	1,605	1,780	(9.9%)	778	784	(0.7%)	3,379
פרמיות בגין חוזי השקעה (*)	521	572	(8.9%)	242	287	(15.7%)	1,201
סך פרמיות בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	2,126	2,352	(9.6%)	1,020	1,071	(4.8%)	4,580
תחום בריאות	528	426	23.8%	283	228	24.2%	901
סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו	4,267	4,467	(4.5%)	2,114	2,144	(1.4%)	8,842
סה"כ פרמיות בדוח רווח והפסד (*)	3,746	3,895	(3.8%)	1,872	1,857	0.8%	7,641

(*) פרמיות בגין חוזי השקעה נזקפות ישירות להתחייבויות הביטוחיות ואינן נרשמות כפרמיות בדוחות הכספיים.

3.3 רווח כולל מתחומי פעילות:

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
רווח (הפסד) כולל מתחומי הפעילות לפני מס:							
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	175	101	72.3%	29	78	(62.9%)	134
בריאות	(29)	(63)	(54.7%)	2	(35)		23
ביטוח כללי	439	98	347.8%	320	46	601.0%	219
סך רווח כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)*	585	136	330.0%	351	88	297.9%	377
סה"כ רווח כולל לפני מס	664	98	574.3%	363	74	390.9%	274
מיסים על הכנסה	221	29	672.3%	123	20	510.2%	91
רווח כולל	443	70	534.1%	240	54	346.3%	183
מיוחס ל:							
בעלי מניות בחברה	442	68	547.0%	239	53	348.7%	180
זכויות שאינן מקנות שליטה	1	2	(19.9%)	1	1	35.7%	3
רווח כולל	443	70	534.6%	240	54	345.2%	183

(* כולל בעיקר תוצאות פעילות שאיננה מוגדרת כתחום פעילות והכנסות מהשקעות שאינן משויכות לתחום פעילות מוגדר בניכוי הוצאות מימון.)

השינויים העיקריים שהשפיעו על התוצאות בתקופת הדוח:

א. **מרווח פיננסי:** בתקופת הדוח חלה עליה במרווח הפיננסי (הכנסות מהשקעות בניכוי התשואה המובטחת למבוטחים) אשר השפיעה על תוצאות הקבוצה. כתוצאה מהאמור, העליה ברווח בתקופת הדוח בהשוואה לתקופות המקבילות לשישה ושלושה חודשים אשתקד, הינה בסך של כ- 388 מיליוני ש"ח ו- 129 מיליוני ש"ח, לפני מס, בהתאמה.

ב. **ריבית חסרת סיכון ופרמיית אי נזילות:** הקבוצה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח חיים ובריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. כתוצאה משינויים בריבית בתקופת הדוח, הגדילה הקבוצה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 129 מיליוני ש"ח (גידול בסך של כ- 69 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, גידול בסך של כ- 54 מיליוני ש"ח בבריאות וגידול בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). בתקופה המקבילה אשתקד, הקטינה הקבוצה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 46 מיליוני ש"ח (קטון בסך של כ- 44 מיליוני ש"ח בביטוח חיים וקטון של כ- 2 מיליון ש"ח בביטוח כללי).

ברבעון השני של השנה הגדילה הקבוצה את ההפרשה לעתודות בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח (גידול בסך של כ- 33 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, גידול בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות וקטון של כ- 10 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). ברבעון המקביל אשתקד, הקטינה הקבוצה את ההפרשה לעתודות בסך של כ- 44 מיליוני ש"ח (קטון בסך של כ- 67 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, קטון של כ- 10 מיליוני ש"ח בביטוח כללי וגידול של כ- 33 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות).

ג. **טיוטת חוזר עדכון לוחות התמורה:** בהמשך למפורט בסעיף 1.3.9.2 לעיל, טיוטת החוזר משפיעה בעיקר על ההתחייבויות לקצבה בביטוח חיים וכן על העתודות לביטוח סיעודי במגזר בריאות. בהמשך לאמור, הקבוצה הגדילה את התחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 34 מיליוני ש"ח (כ- 26 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, כ- 8 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות).

ד. **ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי:** בהמשך לאמור בסעיף 7.1.4 בפרק "דוח תיאור עסקי התאגיד" ובביאור 36 א.5.ב.6 בדוח התקופתי, ניתן על-ידי בית-המשפט העליון, ביום 8 באוגוסט 2019, פסק דין שעניינו ריבית ההיוון. בפסק הדין נקבע, בהתבסס בין היתר על המלצות הוועדה הבין משרדית שהוקמה לבחינת ריבית ההיוון הראויה לפיצויים בשל נזקי

גוף בנזיקין ("ועדת קמיניץ"), כי שיעור ריבית ההיוון ימשיך לעמוד על 3% עד להכרעה אחרת של המחוקק. פסק הדין התייחס גם לריבית ההיוון בתביעות שיבוב של המל"ל, וציון, כי מן הראוי שריבית ההיוון לצורך השיבוב על ידי המל"ל תהיה זהה לריבית ההיוון בנזיקין. כתוצאה מקביעות בית המשפט העליון כאמור, הקבוצה הקטינה את התחייבויותיה הביטוחיות. השפעת פסק הדין על הרווח (לפני מס) של הקבוצה הינה בסך של כ- 216 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל מפעילות אחרת שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 78 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל מפעילות אחרת שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם ברבעון השני של השנה בכ- 11 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

השינוי ברווח נובע מגידול בהכנסות מהשקעות בתקופות הדוח לעומת התקופות המקבילות אשתקד.

3.4 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

3.4.1 תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

עיקרי תוצאות תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,605	1,780	(9.9%)	778	784	(0.7%)	3,379
רווחים מהשקעות, נטו	2,309	577	300.4%	1,008	417	141.6%	371
והכנסות מימון	514	424	21.1%	248	208	19.1%	867
הכנסות מדמי ניהול	11	14	(25.4%)	6	7	(25.5%)	26
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	3,715	2,091	77.6%	1,717	1,035	66.0%	3,280
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	281	267	5.5%	138	130	5.7%	535
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	260	265	(1.8%)	132	130	1.7%	533
רווח לפני מס	121	106	14.1%	19	88	(78.2%)	165
רווח כולל לפני מס	175	101	72.3%	29	78	(62.9%)	134

תוצאות פעילות ביטוח חיים

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,605	1,780	(9.9%)	778	784	(0.7%)	3,379
רווחים מהשקעות, נטו	2,124	431	393.1%	879	315	178.9%	101
והכנסות מימון	176	104	69.5%	76	44	72.4%	209
הכנסות מדמי ניהול	11	14	(25.4%)	6	7	(25.5%)	26
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	3,548	1,941	82.8%	1,591	925	72.1%	3,006
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	203	191	6.2%	98	90	8.9%	382
הוצאות הנהלה וכלליות	101	106	(4.8%)	51	52	(1.4%)	215
רווח (הפסד) לפני מס	7	24	(71.9%)	(33)	51		(17)
רווח (הפסד) כולל לפני מס	60	19	211.5%	(23)	41		(48)

הקיטון בפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד (בשיעור של כ- 10%) נובע מירידה בהכנסות מפרמיות חד-פעמיות בסך של כ- 229 מיליוני ש"ח, בשל ירידה במכירת פוליסות המיועדות להסדרי פרישה ופרישה מוקדמת ומוצרי הגיל השלישי. בניטרול השפעת הפרמיות החד-פעמיות חל גידול בפרמיות השוטפות בסך של כ- 54 מיליוני ש"ח (שיעור של כ- 4.8%), שנובע בעיקר ממכירות חדשות אשתקד שקיבלו ביטוי מלא בתקופת הדוח, מגידול ריאלי בשכר ומעליה במדד המחירים לצרכן.

הקיטון בפרמיות שהורווחו ברבעון השני של השנה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד (בשיעור של כ- 1%) נובע מירידה בהכנסות מפרמיות חד-פעמיות בסך של כ- 34 מיליוני ש"ח, בשל ירידה במכירת פוליסות המיועדות להסדרי פרישה ופרישה מוקדמת ומוצרי הגיל השלישי. בניטרול השפעת הפרמיות החד-פעמיות חל גידול בפרמיות השוטפות בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח (שיעור של כ- 4.9%), שנובע בעיקר ממכירות חדשות אשתקד שקיבלו ביטוי מלא בתקופת הדוח, מגידול ריאלי בשכר ומעליה במדד המחירים לצרכן.

בנוסף, התקבלו בתקופת הדוח תקבולים שנזקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) בסך של כ- 521 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 572 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, וברבעון השני של השנה הסתכמו התקבולים בסך של כ- 242 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 288 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

הפוליסות שנפדו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 524 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 395 מיליוני ש"ח, בתקופה מקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הינו כ- 3.65% לעומת שיעור של כ- 2.92%, בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות גדל, בין היתר, כתוצאה מניוד יוצא של הפקדות חד פעמיות בעיקר של כספי הגיל השלישי ומהתגברות התחרות בעיקר בניוד כספים לקרנות הפנסיה.

הפדיונות ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של כ- 263 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 196 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון השני של השנה הינו כ- 3.6% לעומת כ- 2.87%, ברבעון המקביל אשתקד. שיעור הפדיונות גדל, בין היתר, כתוצאה מניוד יוצא של הפקדות חד פעמיות בעיקר של כספי הגיל השלישי ומהתגברות התחרות בעיקר בניוד כספים לקרנות הפנסיה.

פדיונות בגין פוליסות שהפרמיות בגינן נזקפו ישירות להתחייבויות ביטוח (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 368 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 372 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וברבעון השני של השנה הסתכמו הפדיונות בסך של כ- 189 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 171 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים, לפני מס, בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 60 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

השינוי ברווח הכולל מפעילות ביטוח חיים נובע בעיקרו מעליה בברווח הפיננסי (הכנסות מהשקעות בניכוי התחייבויות למבוטחים) בסך של כ- 92 מיליוני ש"ח, מגידול בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 72 מיליוני ש"ח (מתוכם גידול בסך של כ- 64 מיליוני ש"ח בדמי ניהול משתנים כתוצאה מתשואה ריאלית חיובית גבוהה יותר שהושגה במהלך תקופת הדוח בפוליסות תלויות התשואה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ומעליה בדמי הניהול הקבועים בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד), מהתפתחות אקטוארית וחיתומית חיובית ביחס לתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח, מנגד, מגידול בהפרשה בסך של כ- 26 מיליוני ש"ח בשל הוראות טיוטת חוזר עדכון לוחות תמותה (כמפורט בסעיף 33.3 לעיל), מירידה בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות, אשר הגדילה, בתקופת הדוח, את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין קצבאות בתשלום וקצבאות שטרם החל תשלום קצבה בגין ובגין נאותות העתודה בביטוח חיים בסך של כ- 113 מיליוני ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד (כמפורט בסעיף 33.3 לעיל), וגידול בהוצאות הנהלה וכלליות ובהוצאות עמלות, הוצאות שיווק, והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הסתכם בכ- 23 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 41 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

השינוי ברווח הכולל מפעילות ביטוח חיים ברבעון השני של השנה לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקרו מירידה בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות,

אשר הגדילה, בתקופת הדוח, את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין קצבאות בתשלום וקצבאות שטרם החל תשלום קצבה בגין ובגין נאותות העתודה בביטוח חיים בסך של כ- 100 מיליוני ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות ובהוצאות עמלות, הוצאות שיווק, והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד ומגידול בהפרשה בסך של כ- 26 מיליוני ש"ח (כמפורט בסעיף 3.3 לעיל). מנגד, מהתפתחות אקטוארית וחיתומית חיובית ביחס לתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח, מעליה במרווח הפיננסי בגין השקעות בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח, ומגידול בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח (מתוכם גידול בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח בדמי ניהול משתנים כתוצאה מתשואה ריאלית חיובית שהושגה במהלך הרבעון בפוליסות תלויות התשואה לעומת תשואה ריאלית שלילית שהושגה ברבעון המקביל אשתקד, ומעליה בדמי הניהול הקבועים בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד).

פוליסות תלויות תשואה

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות הנובעות מפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ליום 30 ביוני 2019, הסתכמו בסך של כ- 28,907 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 26,264 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2018, עלייה של כ- 2,643 מיליוני ש"ח המהווה גידול של כ- 10%.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים:

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קן י')

1-12/2018	4-6/2018	4-6/2019	1-6/2018	1-6/2019	
(1.53%)	(0.35%)	1.20%	0.30%	6.09%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
(2.12%)	(0.43%)	0.90%	0.00%	5.24%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
(0.36%)	0.84%	2.72%	1.19%	7.37%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
(0.95%)	0.77%	2.41%	0.89%	6.51%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קן י' החדשה)

1-12/2018	4-6/2018	4-6/2019	1-6/2018	1-6/2019	
(1.53%)	(0.35%)	1.20%	0.30%	6.09%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
(2.49%)	(0.59%)	0.94%	(0.20%)	5.57%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
(0.36%)	0.84%	2.72%	1.19%	7.37%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
(1.33%)	0.59%	2.45%	0.69%	6.84%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנוקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול

1-12/2018	4-6/2018	4-6/2019	1-6/2018	1-6/2019	במיליוני ש"ח
(378.4)	169.8	668.4	172.6	1,751.8	רווחי (הפסדי) ההשקעה הנומינליים שנוקפו למבוטחים לאחר דמי הניהול
209.1	51.4	55.8	102.2	110.1	דמי ניהול קבועים
-	(7.2)	20.5	1.6	65.9	דמי ניהול משתנים
209.1	44.3	76.3	103.8	176.0	סך-הכל דמי ניהול

בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנגזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והושגה תשואה ריאלית שלילית, המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. יצוין, כי בכל

הנוגע לפוליסות תלויות תשואה שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן, להפסדים או לרווחים הריאליים מהשקעות אין השלכה ישירה כאמור על גביית דמי ניהול אלה.

כתוצאה מהעליות בשוק ההון בתקופת הדוח, הושגה תשואה ריאלית חיובית (ברוטו) בשיעור של כ- 6.09%. כפועל יוצא, הקבוצה החלה לגבות דמי ניהול משתנים החל בחודש ינואר 2019 מועד בו כוסה ההפסד הריאלי המצטבר שנגרם כתוצאה מירידות בשוק ההון בשנת 2018.

ההכנסות מדמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 176 מיליוני ש"ח לעומת כ- 104 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העליה בדמי הניהול נובעת בעיקר מגביית דמי ניהול משתנים בתקופת הדוח בסך של כ- 66 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וזאת כתוצאה מתשואה ריאלית גבוהה יותר שנזקפה למבוטחים בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מדמי הניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של כ- 76 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 44 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העליה בדמי הניהול נובעת בעיקר מהתשואה הריאלית החיובית שהושגה ברבעון השני השנה לעומת התשואה הריאלית השלילית שהושגה ברבעון השני אשתקד.

תוצאות פעילות הפנסיה

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
הכנסות מדמי ניהול רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	270	259	4.0%	137	133	2.9%	533
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	4	0	2073.3%	2	1	210.6%	(1)
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	59	58	2.0%	30	31	(2.7%)	116
רווח לפני מס	124	123	1.0%	64	60	5.9%	245
רווח כולל לפני מס	90	79	15.1%	45	43	5.4%	171
רווח כולל לפני מס	90	79	15.0%	45	43	5.3%	171

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת באמצעות מנורה מבטחים פנסיה וגמל עבור עמיתי קרנות הפנסיה החדשות, נכסים בסך של כ- 128,075 מיליוני ש"ח לעומת נכסים בסך של כ- 110,670 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני, 2018, גידול של כ- 16%. בתקופת הדוח נגבו דמי גמולים בסך של כ- 6,150 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 5,629 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 9%. ברבעון השני של השנה נגבו דמי גמולים בסך של כ- 3,152 מיליוני ש"ח לעומת גבייה של כ- 2,877 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 10%.

בתקופת הדוח, נרשם רווח כולל לפני מס בפעילות הפנסיה בסך של כ- 90 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 79 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקרו מעליה בדמי הניהול בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח, בעיקר כתוצאה מעליה בהיקף הנכסים המנוהלים.

ברבעון השני של השנה, נרשם רווח כולל לפני מס בפעילות הפנסיה בסך של כ- 45 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקרו מעליה בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח ומירידה בהוצאות עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח, ומנגד עליה בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח.

תוצאות פעילות קופות הגמל

תוצאות הפעילות בענף הגמל המתבצעת בחברות מאוחדות, מנורה מבטחים פנסיה וגמל ומנורה מבטחים מהנדסים.

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
הכנסות מדמי ניהול	68	61	11.2%	35	31	12.3%	125
רווחים מהשקעות, נטו	180	146	23.6%	128	102	25.7%	270
והכנסות מימון	167	150	11.3%	126	110	14.5%	274
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה	19	17	9.7%	10	9	3.4%	37
עמלות הוצאות שיווק	38	36	5.3%	19	18	6.1%	73
והוצאות רכישה אחרות							
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות							
רווח (הפסד) לפני מס	24	3	610.1%	7	(5)		11
רווח (הפסד) כולל לפני מס	24	3	605.1%	7	(5)		12

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת עבור עמיתי קופות הגמל, נכסים בסך של כ- 29,729 מיליוני ש"ח, מתוכם סך של כ- 4,829 מיליוני ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה, לעומת נכסים בסך של כ- 26,130 מיליוני ש"ח, מתוכם 4,738 מיליוני ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה נכון ליום 30 ביוני, 2018, גידול של כ- 14%. בתקופת הדוח נגבו דמי גמולים בסך של כ- 1,438 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 1,236 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 16%. ברבעון השני של השנה נגבו דמי גמולים בסך של כ- 676 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 625 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עליה של כ- 8%.

בתקופת הדוח נרשם רווח כולל לפני מס בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 21 מיליוני ש"ח. השינוי ברווח נובע מגידול במרווח הפיננסי (הכנסות מהשקעות בניכוי התחייבויות לעמיתים) בקופות גמל מבטיחות תשואה בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח, מגידול בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, ומנגד מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות הוצאות עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח.

ברבעון השני של השנה נרשם רווח בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נובע מגידול במרווח הפיננסי (הכנסות מהשקעות בניכוי התחייבויות לעמיתים) בקופות גמל מבטיחות תשואה בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח וגידול בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח. ומנגד מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות הוצאות עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח.

3.4.2 תוצאות פעילות מגזר ביטוח כללי

עסקי הביטוח הכללי נחלקים לשלושה תחומי פעילות: רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר (חבויות אחרות וענפי רכוש אחרים).

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
פרמיות ברוטו	1,747	1,786	(2.2%)	718	729	(1.5%)	3,282
רווחים מהשקעות, נטו	127	119	7.0%	91	79	15.1%	205
והכנסות מימון	74	60	24.1%	39	27	46.2%	132
הכנסות מעמלות	726	1,003	(27.7%)	256	510	(49.8%)	1,918
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	305	323	(5.5%)	156	166	(5.6%)	649
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	55	56	(1.7%)	26	26	2.5%	112
הוצאות הנהלה וכלליות							
רווח לפני מס	351	139	151.4%	310	72	328.6%	315
רווח כולל לפני מס	439	98	347.8%	320	46	601.0%	219

עיקרי תוצאות הפעילות בתחום רכב חובה

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
פרמיות ברוטו	410	422	(2.7%)	174	174	(0.4%)	771
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	65	57	13.6%	48	39	22.4%	101
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	132	331	(60.0%)	(12)	186		648
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	37	41	(10.5%)	19	21	(10.4%)	82
הוצאות הנהלה וכלליות	18	19	(2.1%)	9	8	8.4%	38
רווח (הפסד) לפני מס	196	16	1148.0%	195	(4)		23
רווח (הפסד) כולל לפני מס	250	(8)		201	(18)		(35)

הירידה בפרמיות נובעת בעיקר משינוי בתמהיל אשר הביא לירידה בפרמיה הממוצעת וכן מקיטון בחלקה של הקבוצה בפעילות הפול.

המעבר לרווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מיישום פסק הדין בעניין תקנות ההיוון (כנזכר סעיף 33.3 לעיל) שהשפיע על הרווח בסך של כ- 167 מיליוני ש"ח, מגידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 86 מיליון ש"ח, מקיטון בהוצאות עמלה בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח ומגידול בהכנסות מעמלות מבטחי משנה בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח.

המעבר לרווח ברבעון השני לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מיישום פסק הדין בעניין תקנות ההיוון (כנזכר סעיף 33.3 לעיל) שהשפיע על הרווח בסך של כ- 167 מיליוני ש"ח, מגידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 30 מיליון ש"ח ומשיפור בתוצאות החיתומיות והתפתחות תביעות בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח.

עיקרי תוצאות הפעילות בתחום רכב רכוש

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
פרמיות ברוטו	843	895	(5.9%)	351	378	(7.2%)	1,602
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	29	27	9.1%	20	18	15.0%	51
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	4	5	(12.4%)	3	2	62.7%	8
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	168	179	(6.2%)	86	92	(7.3%)	362
הוצאות הנהלה וכלליות	21	21	(1.1%)	10	10	(2.9%)	43
רווח לפני מס	89	96	(7.4%)	51	57	(11.0%)	222
רווח כולל לפני מס	105	89	17.5%	52	52	0.5%	204

הקיטון בפרמיות נובע מירידה במספר המבוטחים כתוצאה מהתגברות התחרות בשוק.

הגידול ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 26 מיליון ש"ח, מקיטון בהוצאות עמלה בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח, מהשפעת ריבית חסרת סיכון על ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח, ומנגד, מהרעה בתוצאות החיתומיות והתפתחות תביעות בסך של כ- 26 מיליוני ש"ח.

ברבעון השני לעומת הרבעון המקביל אשתקד חל גידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 10 מיליון ש"ח, קיטון בהוצאות עמלה בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח ומנגד, הרעה בתוצאות החיתומיות והתפתחות תביעות בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח.

תחום פעילות ביטוח רכב רכוש

1-12/2018		4-6/2018		4-6/2019		1-6/2018		1-6/2019		Loss Ratio Combined Loss Ratio
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
64%	66%	65%	65%	67%	69%	67%	67%	67%	68%	
89%	90%	90%	90%	92%	93%	91%	92%	92%	92%	

עיקרי תוצאות הפעילות בענפי רכוש ואחרים:

1-12/2018	% שינוי	4-6/2018	4-6/2019	% שינוי	1-6/2018	1-6/2019	במיליוני ש"ח
585	6.4%	120	128	0.1%	292	292	פרמיות ברוטו
11	(3.1%)	5	4	(16.9%)	7	6	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
72	42.5%	14	20	30.5%	31	41	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
87	5.0%	17	18	(3.6%)	45	43	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
147	1.6%	37	38	(0.2%)	74	74	הוצאות הנהלה וכלליות
21	2.3%	5	5	0.1%	10	10	
53	(7.7%)	17	15	(11.8%)	27	24	רווח לפני מס
51	(2.8%)	16	15	(1.8%)	26	25	רווח כולל לפני מס

הקיטון ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מהרעה בתוצאות החיתומיות והתפתחות תביעות בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח ומנגד, מגידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 2 מיליון ש"ח ומגידול בהכנסות מעמלות מבטחי משנה בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח.

הקיטון ברווח ברבעון השני לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקר מהרעה בתוצאות החיתומיות והתפתחות תביעות בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, ומנגד, מגידול בהכנסות מעמלות מבטחי משנה בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח.

ענפי ביטוח רכוש אחרים

1-12/2018		4-6/2018		4-6/2019		1-6/2018		1-6/2019		Loss Ratio Combined Loss Ratio
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
38%	53%	29%	65%	34%	39%	38%	68%	41%	59%	
81%	82%	79%	94%	79%	69%	83%	97%	83%	88%	

עיקרי תוצאות הפעילות בענפי חבויות אחרים:

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
פרמיות ברוטו	202	178	13.7%	66	57	16.6%	324
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	27	27	(2.4%)	19	18	4.3%	41
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	11	8	44.0%	6	3	154.2%	17
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	54	96	(43.9%)	2	48	(95.3%)	164
הוצאות הנהלה וכלליות	27	30	(7.2%)	14	15	(6.7%)	58
	5	5	(5.9%)	2	2	6.8%	11
רווח (הפסד) לפני מס	42	1	6016.9%	50	2	1929.2%	17
רווח (הפסד) כולל לפני מס	59	(9)		51	(4)		(1)

העליה בפרמיות נובעת מגידול בתיק הלקוחות.

המעבר לרווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר, מיישום פסק הדין בעניין תקנות ההיוון (ראה סעיף 33.3 לעיל) שהשפיע על הרווח בסך של כ- 45 מיליוני ש"ח, מגידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 26 מיליון ש"ח ומנגד, כתוצאה מהשפעת ריבית חסרת סיכון בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח.

המעבר לרווח ברבעון השני לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מיישום פסק הדין בעניין תקנות ההיוון (ראה סעיף 33.3 לעיל) שהשפיע על הרווח בסך של כ- 47 מיליוני ש"ח, מגידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 10 מיליון ש"ח, מגידול בהכנסות מעמלות מבטחי משנה בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח. מנגד, כתוצאה מהשפעת ריבית חסרת סיכון בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, ומהרעה בתוצאות החיתומיות והתפתחות תביעות בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח.

3.4.3 תוצאות פעילות תחום ביטוח בריאות

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
פרמיות שהורווחו ברוטו	528	426	23.8%	283	228	24.2%	901
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	37	19	95.8%	25	13	95.3%	30
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	9	8	21.2%	6	4	45.0%	17
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	346	277	24.6%	178	157	13.4%	445
הוצאות הנהלה וכלליות	157	140	12.1%	78	71	9.8%	280
	26	20	30.5%	14	10	39.6%	44
רווח (הפסד) לפני מס	(38)	(62)	(39.8%)	1	(33)		29
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(29)	(63)	(54.7%)	2	(35)		23

העלייה בפרמיות נובעת מגידול בהיקף תיק הלקוחות, בין היתר, מביטוח סיעודי לחברי קופת חולים לאומית שהחל ב-1.4.2019.

הקיטון בהפסד בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מגידול במרווח הפיננסי (הכנסות מהשקעות בניכוי התשואה המובטחת למבטחים) בסך של כ- 16 מיליוני ש"ח, מהשפעת השינוי בעקום ריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי נזילות

בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח, מגידול ברווח החיתומי בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח, ומנגד מהשפעות טיוטת חוזר עדכון לוחות תמותה בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח. ומעליה בהוצאות עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח כתוצאה מהגידול במכירות.

הגידול ברווח ברבעון השני לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מגידול בברווח הפיננסי (הכנסות מהשקעות בניכוי התשואה המבוטחת למבוטחים) בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח, מהשפעת השינוי בעקום ריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי נזילות בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח, מגידול ברווח החיתומי בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח, ומנגד מהשפעות טיוטת חוזר עדכון לוחות תמותה בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח ומעליה בהוצאות עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח כתוצאה מהגידול במכירות.

4. תזרים מזומנים

במיליוני ש"ח	1-6/2019	1-6/2018	% שינוי	4-6/2019	4-6/2018	% שינוי	1-12/2018
תזרימי מזומנים, נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות):							
שוטפת	854	(545)		226	(346)		(497)
השקעה	(45)	(141)	(68.3%)	(46)	(56)	(17.7%)	(271)
מימון	(120)	198		(119)	(51)	131.9%	12
הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים	(19)	18		2	13	(81.9%)	28
גידול (קטיון) ביתרת המזומנים	671	(470)		63	(440)		(729)
יתרת מזומנים לתום תקופה	2,849	2,437	16.9%	2,849	2,437	16.9%	2,177

5. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה בסך של כ- 1,826 מיליוני ש"ח לעומת 1,809 מיליוני ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2018.

היקפן הממוצע של ההתחייבויות הפיננסיות בתקופת הדוח, הסתכם לסך של כ- 1,817 מיליוני ש"ח.

לחברה (בסולו) התחייבויות פיננסיות המסתכמות, נכון לתאריך הדוח, לסך של כ- 489 מיליוני ש"ח שמקורן בהנפקת שלוש סדרות אג"ח ואשר פירעון פרוס על פי לוחות הסילוקין על פני 7 שנים. החברה רואה חשיבות לשמירה על נכסים פיננסיים זמינים בהיקף הנדרש לצורך פירעון תשלומי האג"ח וכן לצורך מתן מענה לצרכיה השוטפים ולפעילות החברות המוחזקות. לעניין זה יצוין, כי לחברה נכסים פיננסיים נזילים, נכון לתאריך הדוח, בהיקף של כ- 389 מיליוני ש"ח, ונכון למועד אישור הדוח, קווי אשראי בלתי מנוצלים בבנקים בסך של כ- 60 מיליוני ש"ח, העומדים לרשותה לצרכי פעילותה השוטפת.

במסגרת דירוג אגרות החוב שגייסה, הצהירה החברה על כוונתה לשמור על נכסים נזילים וקווי אשראי בשיעור של 100% מהחזרי החוב (קרן וריבית) שנה מראש, בהתאם ללוח הסילוקין של אגרות החוב.

לעניין תשלומי קרן לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 11.2 להלן.

חלק ב' - דיווח בדבר חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם

6. חשיפה לסיכונים שוק

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, הדיווח על סיכונים שוק ודרכי ניהולם מתייחס לחשיפות של החברה והחברות המאוחדות שלה, למעט חברות ביטוח. במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2019 לא חל שינוי מהותי בחשיפות החברה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם, לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2018.

חלק ג' היבטי ממשל תאגידי

7. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

זהות האורגנים המופקדים על בקרת-על בתאגיד:

האורגנים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הינם המנכ"ל ומנהל הכספים, ברמת ההנהלה, וכן הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של החברה, כהגדרתה בתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, שהינה ועדת המאזן שמונתה על ידי דירקטוריון החברה, ואשר תפקידה, בין היתר, לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה, ובכלל זה, ההערכות והאומדנים אשר נעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי, שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, חוות דעתו של רואה החשבון המבקר, המדיניות החשבונית שאומצה והטיפול החשבוני שיושם בעניינים המהותיים של התאגיד (להלן: "ועדת המאזן"). יצוין, כי ועדת המאזן איננה ועדת הביקורת של החברה.

חברי הוועדה

נכון למועד פרסום הדוח, בוועדת המאזן מכהנים שלושה חברים, אשר כולם משמשים כדירקטורים בחברה, כלהלן: ה"ה חזי צאיג (דח"צ וי"ר ועדת מאזן), יונל כהן, שהינם בעלי מומחיות חשבונית ופיננסית וחיים אהרון (דח"צ), שהינו בעל כשירות מקצועית. לכל חברי הוועדה יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים. לפרטים בדבר כישוריהם וניסיונם של הדירקטורים אשר בהסתמך עליהם רואה אותם החברה כמי שיש בידם את היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ראו דוח פרטים נוספים בדוח התקופתי. כל חברי ועדת המאזן חתמו על הצהרות, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010. יצוין, כי ה"ה צאיג הינו חבר במקביל בוועדת המאזן של מנורה מבטחים ביטוח. בישיבות ועדת המאזן נוכחים גם רואי החשבון המבקרים של החברה.

הליך אישור הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של החברה נדונו בישיבת ועדת המאזן אשר התקיימה ביום 21 באוגוסט 2019. כל חברי ועדת המאזן נכחו בישיבה הנ"ל. בנוסף, השתתפו בישיבה נושאי משרה ומנהלים בקבוצה, כמפורט להלן: ה"ה ארי קלמן, מנכ"ל; ערן גריפל, יו"ר הדירקטוריון; שי קומפל, מנהל הכספים; שמעון עיר-שי, היועץ המשפטי ואיתי הירשמן, מבקרת הפנים. כמו כן, נכחו רואי החשבון המבקרים ונושאי משרה ומנהלים בחברה הבת - מנורה מבטחים ביטוח, כלהלן - ה"ה יהודה בן אסאייג, מנכ"ל; רן קלמי, מנהל הכספים; דן בר-און, האקטואר הראשי; נעמה חשמונאי אקטוארית ממונה (ביטוח כללי); רגינה אדין-חייקין, אקטוארית ממונה (ביטוח חיים); זיו כהן, מנהל תחום חשבות וכספים מנורה מבטחים ביטוח, רונה לרר, הממונה על האכיפה הפנימית והציות ונציגת מזכירות חברה.

טיוות הדוח הכספי הביניים של החברה ליום 30 ביוני 2019, לרבות דוח הדירקטוריון, והדוחות הכספיים, נמסרו לחברי ועדת המאזן ולחברי הדירקטוריון בעוד מועד, מספר ימים לפני מועד אישורם.

ועדת המאזן בחנה, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה בחברה, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, ובכלל זה, הוצגו ונבחנו הערכות ואומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הליכי הבקורות הפנימיות הקשורות לדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונית והטיפול החשבוני שיושם בעניינים מהותיים ונתוני הדוחות הכספיים של החברה. בנוסף, הוצגו נתונים הנכללים בדוחות הכספיים לרבות מידע הנוגע למצב הכספי והתפעולי של החברה.

במסגרת הדיונים הנ"ל נבחנה אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

חברי הוועדה בחנו את שיקול דעת ההנהלה שהופעל בסוגיות השונות ולאחר שמיעת עמדת רואה החשבון המבקר של החברה, הגיעו חברי הוועדה למסקנה כי החברה יישמה מדיניות חשבונית נאותה והשתמשה באומדנים והערכות נאותים. הוועדה גיבשה את המלצותיה בנושאים השונים שנדונו והמליצה לדירקטוריון לאשר את דוח הביניים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2019.

חלק ד' גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב

8. פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד

לא חל שינוי מהותי ביחס לאמור בסעיף 8 לדוח הדירקטוריון בדוח התקופתי. יצוין, כי לאחר מועד הדוח, החברה פרעה פירעון סופי ומלא של אגרת חוב סדרה א' כמפורט בסעיף 11.2 להלן.

חלק ה'- הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

9. דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים

לא חלו שינויים מהותיים באומדנים חשבונאיים קריטיים, לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2018, למעט בנוגע לאמזן התחייבויות ביטוח כללי בקשר לשינוי בריבית ההיוון, כמפורט בסעיף 3.3.3 לעיל ובבאור 77 לדוחות הכספיים.

10. הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הגופים המוסדיים בקבוצה מקיימים את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", הכל בהתאם להנחיות הממונה. בהקשר זה, מיסדו הגופים המוסדיים בקבוצה תהליכי עבודה הכוללים, בין היתר, תהליכי גילוי ודיון באירועים המשפיעים על הגילוי בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

בהתאם ובהמשך לאמור, הנהלות הגופים המוסדיים, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים שלהם, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו. בנוסף, במהלך הרבעון, המסתיים ביום 30 ביוני, 2019 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

11. אירועים לאחר תאריך המאזן

11.1 ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

בחדש אוגוסט 2019, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה התקשרות בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, לרבות עבור בעל השליטה בחברה, בגבול אחריות מצטבר לקבוצת מנורה מבטחים בגובה של 110 מיליון דולר, המורכב מפוליסת בסיס בגבול אחריות של 15 מיליון דולר לכל אחת מחטיבות הקבוצה (מנורה מבטחים החזקות וחברות הבנות שאינן חטיבות בפני עצמן, מנורה מבטחים ביטוח וחברות הבנות שלה, מנורה מבטחים פנסיה וגמל וחברות הבנות שלה), וכן כיסוי משותף בפוליסת מטריה, לכלל החטיבות בקבוצת מנורה מבטחים בגבול אחריות כולל של 95 מיליון דולר נוספים וזאת, בהתאם לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), התש"ס-2000 ובהתאם למדיניות התגמול בחברה. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 26 באוגוסט 2019.

11.2 פרעון סופי אג"ח סדרה א'

בחדש יולי 2019, שילמה החברה את התשלום האחרון (קן וריבית) של אגרות החוב (סדרה א') בסך כולל של כ- 72 מיליון ש"ח ע.ג. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 14 ביולי 2019 (אסמכתא 2019-01-060303).

11.3 אסיפה כללית שנתית ומיוחדת

בחדש יולי 2019, התקיימה אסיפה כללית שנתית ומיוחדת של החברה בה נדונו ואושרו העניינים הבאים: (1) דיון בדוח התקופתי לשנת 2018; (2) מינוי מחדש של רואה החשבון המבקר של החברה, קבלת דיווח בדבר שכרו והסמכת הדירקטוריון לקבוע את שכרו לשנת 2019; (3) מינוי מחדש של דירקטורים המכהנים בחברה שאינם דירקטורים חיצוניים; (4) אישור גמול דירקטורים שאינם דח"צים או בעלי שליטה בחברה; (5) אישור מדיניות תגמול מעודכנת של החברה; (6) עדכון תנאי העסקה למנכ"ל החברה. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 27 במאי 2019 (אסמכתא: 2019-01-044832), וכן דיווח תוצאות האסיפה מיום 4 ביולי 2019 (אסמכתא: 2019-01-057474).

11.4 דוח יחס כושר פרעון כלכלי

בחודש יולי 2018, פרסמו החברות הבנות מנורה מבטחים ביטוח ושומרה, דוח יחס כושר פרעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2018. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 11 ביולי 2019 (אסמכתא: 2019-01-060141).

11.5 הכרזה על חלוקת דיבידנד

בחודש אוגוסט 2019, הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 50 מיליון ש"ח, אשר ישולם בחודש ספטמבר 2019.

11.6 בחינת גיוס חוב

בחודש אוגוסט 2019, הודיעה החברה כי היא בוחנת גיוס חוב על דרך של הנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב באמצעות מנורה מבטחים גיוס הון. מבנה ההנפקה, תנאיה, עיתויה והיקפה טרם נקבעו נכון למועד פרסום הדוח. בהקשר זה, קבעה מידרוג ביום 25.8.2019 דירוג באופק יציב A1.il(hyb) לכתב ההתחייבות הנדחה (הון רובד 2), ככל שיונפק כאמור ע"י מנורה מבטחים גיוס הון. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי מיום 25 באוגוסט 2019 (אסמכתא: 2019-01-073356).

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת הקבוצה והחברה, למנהליה ועובדיה על עבודתם ותרומתם להישגי הקבוצה.

ארי קלמן
מנהל כללי

ערן גריפל
י"ר הדירקטוריון

רמת גן, 26 באוגוסט, 2019

פרק ב': **דוח בדבר אפקטיביות** **הבקרה הפנימית** **על הדיווח הכספי** **ועל הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

לפי תקנה 38ג(א)

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד"), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

1. ארי קלמן, מנהל כללי;

2. שאר חברי ההנהלה:

שי קומפל, מנהל כספים

גיר מורוז, מנהל השקעות ראשי

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקורות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

חברת מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, שומרה חברה לביטוח בע"מ ומנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ, חברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים, שחלות עליהן הוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה"), בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את הוראות הממונה שלהלן: חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 בנושא "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי" וחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 בנושא "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", לרבות התיקונים לחוזרים האמורים.

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנסתיימה ביום 31.3.2019 (להלן - "הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון"), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית.

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל, הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרת מנהלים

הצהרת מנהל כללי

אני, ארי קלמן, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוח הרבעוני של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השני של שנת 2019 (להלן - "הדוחות");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון, ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רמת גן, 26 באוגוסט, 2019

ארי קלמן, מנהל כללי

הצהרת מנהלים

הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים

אני, שי קומפל, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השני של שנת 2019 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית, ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון, ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רמת גן, 26 באוגוסט, 2019

שי קומפל, מנהל כספים

פרק ג': **דוחות כספיים**

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 ביוני, 2019

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 ביוני, 2019

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 11	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
12 - 15	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
16 - 91	באורים לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
92 - 96	נספח - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים החזקות בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 30 ביוני, 2019 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכת ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלה לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים של חברות מאוחדות אשר נכסיהן הכלולים באיחוד אינם מהותיים ביחס לכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 ביוני, 2019 והכנסותיהן הכלולות באיחוד אינן מהותיות ביחס לכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. וכן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים אלה של חברות המוצגות על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הסתכמה לסך של 41,909 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני, 2019, ואשר חלקה של הקבוצה ברווחי החברות הנ"ל הסתכם לסך של 13,302 אלפי ש"ח ולסך של 6,294 אלפי ש"ח לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן החברות נסקר על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

פיסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 6 לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 30 ביוני		
מבוקר	2018	2019	
	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
1,052,012	989,320	1,072,816	נכסים בלתי מוחשיים
2,787	2,915	1,996	נכסי מסים נדחים
1,564,742	1,546,548	1,602,926	הוצאות רכישה נדחות
864,601	842,035	898,694	רכוש קבוע
455,012	486,098	473,526	השקעות בחברות כלולות
70,435	68,514	70,696	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
494,561	484,381	494,696	נדל"ן להשקעה אחר
2,156,255	2,111,636	2,199,506	נכסי ביטוח משנה
43,255	115,147	26,568	נכסי מסים שוטפים
380,849	341,930	254,854	חייבים ויתרות חובה
778,681	896,512	888,895	פרמיות לגבייה
25,160,495	24,635,537	27,539,220	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
4,645,618	4,669,996	4,764,872	נכסי חוב סחירים
12,116,304	11,838,661	12,284,970	נכסי חוב שאינם סחירים
503,911	467,835	594,318	מניות
1,556,838	1,820,712	1,473,999	אחרות
18,822,671	18,797,204	19,118,159	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
1,579,433	1,737,177	1,883,860	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
597,971	699,637	964,522	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
-	-	17,826	נכסים המוחזקים למכירה - ראה באור 17'
54,023,760	53,754,591	57,508,760	סך כל הנכסים
27,108,723	26,635,676	29,713,699	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום	ליום 30 ביוני	
31 בדצמבר	2018	2019
2018	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

הון			
הון מניות	99,429	99,429	99,429
פרמיה על מניות	332,985	332,985	332,985
קרנות הון	231,616	339,096	374,711
יתרת עודפים	3,082,150	2,862,874	3,328,252
סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה	3,746,180	3,634,384	4,135,377
זכויות שאינן מקנות שליטה	12,268	11,652	11,533
סך כל ההון	3,758,448	3,646,036	4,146,910

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	19,477,460	19,485,697	19,860,847
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	26,636,097	26,334,578	29,309,785
התחייבויות בגין מסים נדחים	153,360	190,118	244,740
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	145,068	147,378	154,065
התחייבויות בגין מסים שוטפים	14,040	19,934	53,644
זכאים ויתרות זכות	1,857,755	1,813,511	1,873,805
התחייבויות פיננסיות	1,981,532	2,117,339	1,860,305
התחייבויות המתייחסות לנכסים המוחזקים למכירה - ראה באור 17'	-	-	4,659
סך כל ההתחייבויות	50,265,312	50,108,555	53,361,850
סך כל ההון וההתחייבויות	54,023,760	53,754,591	57,508,760

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

26 באוגוסט, 2019	ערן גריפל	ארי קלמן	שי קומפל
תאריך אישור הדוחות הכספיים	יו"ר הדירקטוריון	מנהל כללי	מנהל כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
מבוקר	2018	2019	2018	2019	
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי למניה]				
7,640,870	1,856,474	1,872,646	3,894,353	3,745,780	פרמיות שהורווחו ברוטו
959,179	243,002	261,073	475,809	509,385	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
6,681,691	1,613,472	1,611,573	3,418,544	3,236,395	פרמיות שהורווחו בשייר
681,571	515,892	1,150,573	729,658	2,532,142	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
869,868	208,703	248,378	425,653	515,090	הכנסות מדמי ניהול
210,790	47,997	57,280	103,830	107,536	הכנסות מעמלות
9,166	4,279	1,417	5,750	2,774	הכנסות אחרות
8,453,086	2,390,343	3,069,221	4,683,435	6,393,937	סך כל ההכנסות
6,337,394	1,912,443	2,274,641	3,773,172	5,076,889	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(694,841)	(210,883)	(123,364)	(400,842)	(290,716)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
5,642,553	1,701,560	2,151,277	3,372,330	4,786,173	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,454,066	363,149	366,575	722,283	734,436	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
714,565	173,121	178,198	354,292	351,877	הוצאות הנהלה וכלליות
22,682	5,544	4,976	10,895	9,965	הוצאות אחרות
95,179	42,903	48,116	64,346	63,569	הוצאות מימון
7,929,045	2,286,277	2,749,142	4,524,146	5,946,020	סך כל ההוצאות
(28,164)	2,516	3,323	3,522	7,231	חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
495,877	106,582	323,402	162,811	455,148	רווח לפני מסים על ההכנסה
164,735	30,229	109,754	49,552	150,832	מסים על ההכנסה
331,142	76,353	213,648	113,259	304,316	רווח נקי
					מיוחס ל:
328,141	75,681	212,822	111,833	302,849	בעלי המניות של החברה
3,001	672	826	1,426	1,467	זכויות שאינן מקנות שליטה
331,142	76,353	213,648	113,259	304,316	רווח נקי
5.19	1.20	3.36	1.77	4.79	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה בסיסי ומדולל (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו		
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
2018	2018	2019	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
331,142	76,353	213,648	113,259	304,316	רווח נקי
					רווח (הפסד) כולל אחר:
					<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה</u>
					<u>לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או</u>
					<u>יועברו לרווח והפסד</u>
					התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של
12,285	4,700	(2,208)	9,609	(5,841)	פעילויות חוץ
					שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
(136,791)	(17,134)	59,103	(18,800)	248,862	המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון
					רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים
(129,333)	(18,009)	(18,023)	(60,192)	(44,607)	המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח
					והפסד
29,489	573	3,192	4,623	15,707	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים
(3,965)	(2,732)	99	(2,562)	1,127	כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
					חלק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות
					סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר
(228,315)	(32,602)	42,163	(67,322)	215,248	ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו
					או יועברו לרווח והפסד
					מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים
(81,246)	(11,826)	15,144	(25,714)	75,174	לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
					מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים
4,949	1,750	(919)	3,758	(2,783)	לפריטים אחרים של רווח (הפסד) כולל אחר
					סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר
(152,018)	(22,526)	27,938	(45,366)	142,857	ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו
					או יועברו לרווח והפסד
					<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה</u>
					<u>לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח</u>
					<u>והפסד</u>
(1,027)	-	-	-	-	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
7,366	13	(2,890)	2,961	(6,771)	רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה
					מוגדרת
6,339	13	(2,890)	2,961	(6,771)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר
2,212	2	(988)	1,011	(2,295)	ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא
					יועברו לרווח והפסד
					מסים על ההכנסה (הטבת מס)
4,127	11	(1,902)	1,950	(4,476)	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו שלא יועברו
					לרווח והפסד
(147,891)	(22,515)	26,036	(43,416)	138,381	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
183,251	53,838	239,684	69,843	442,697	סך-הכל רווח כולל
					מיוחס ל:
180,105	53,243	238,876	68,309	441,468	בעלי המניות של החברה
3,146	595	808	1,534	1,229	זכויות שאינן מקנות שליטה
183,251	53,838	239,684	69,843	442,697	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	76,409	(13,991)	122,380	6,657	3,082,150	3,746,180	12,268	3,758,448
-	-	-	-	-	-	-	(2,271)	(2,271)	(3)	(2,274)
99,429	332,985	40,161	76,409	(13,991)	122,380	6,657	3,079,879	3,743,909	12,265	3,756,174
-	-	-	-	-	-	-	302,849	302,849	1,467	304,316
-	-	-	-	(5,603)	-	-	-	(5,603)	(238)	(5,841)
-	-	-	248,862	-	-	-	-	248,862	-	248,862
-	-	-	(44,607)	-	-	-	-	(44,607)	-	(44,607)
-	-	-	15,707	-	-	-	-	15,707	-	15,707
-	-	-	-	-	-	-	(6,771)	(6,771)	-	(6,771)
-	-	-	-	1,127	-	-	-	1,127	-	1,127
-	-	-	(75,174)	2,783	-	-	2,295	(70,096)	-	(70,096)
-	-	-	144,788	(1,693)	-	-	(4,476)	138,619	(238)	138,381
-	-	-	144,788	(1,693)	-	-	298,373	441,468	1,229	442,697
-	-	-	-	-	-	-	(50,000)	(50,000)	(1,961)	(51,961)
99,429	332,985	40,161	221,197	(15,684)	122,380	6,657	3,328,252	4,135,377	11,533	4,146,910

יתרה ליום 1 בינואר, 2019 (מבוקר)
השפעה מצטברת כתוצאה מאימוץ
לראשונה של IFRS 16 ליום 1 בינואר
2019 - ראה באור 2 א' 1.

יתרה ליום 1 בינואר 2019 (לאחר
אימוץ לראשונה של IFRS 16)

רווח נקי
התאמות הנובעות מתרגום דוחות
כספיים של פעילויות חוץ
שינוי נטו בשווי ההון של נכסים
פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה שנזקף לקרנות הון
רווחים והפסדים נטו ממימוש של
נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים
המסווגים כזמינים למכירה שהועבר
לדוחות רווח והפסד
הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות
להטבה מוגדרת
חלק ברווח כולל אחר של חברות
כלולות
הטבת מס (מסים על ההכנסה)
המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד)
כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 30 ביוני, 2019

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון	
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	231,798	(17,217)	124,601	6,657	2,797,661	12,118	3,628,193	יתרה ליום 1 בינואר, 2018 (מבוקר)
-	-	-	-	-	-	-	111,833	1,426	113,259	רווח נקי
-	-	-	-	9,501	-	-	-	108	9,609	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
-	-	-	(18,800)	-	-	-	(18,800)	-	(18,800)	שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
-	-	-	(60,192)	-	-	-	(60,192)	-	(60,192)	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
-	-	-	4,623	-	-	-	-	-	4,623	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
-	-	-	-	-	-	-	2,961	-	2,961	רווח ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	-	(2,562)	-	-	-	(2,562)	-	(2,562)	חלק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות
-	-	-	25,714	(3,758)	-	-	(1,011)	-	20,945	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	(48,655)	3,181	-	-	1,950	108	(43,416)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	(48,655)	3,181	-	-	113,783	1,534	69,843	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
-	-	-	-	-	(1,430)	-	1,430	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין מימוש רכוש קבוע
-	-	-	-	-	-	-	(50,000)	(2,000)	(52,000)	דיבידנד שחולק
99,429	332,985	40,161	183,143	(14,036)	123,171	6,657	2,862,874	11,652	3,646,036	יתרה ליום 30 בינוני, 2018

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	192,069	(14,512)	122,380	6,657	3,117,332	3,896,501	11,106	3,907,607
-	-	-	-	-	-	-	212,822	212,822	826	213,648
-	-	-	-	(2,190)	-	-	-	(2,190)	(18)	(2,208)
-	-	-	59,103	-	-	-	-	59,103	-	59,103
-	-	-	(18,023)	-	-	-	-	(18,023)	-	(18,023)
-	-	-	3,192	-	-	-	-	3,192	-	3,192
-	-	-	-	-	-	-	(2,890)	(2,890)	-	(2,890)
-	-	-	-	99	-	-	-	99	-	99
-	-	-	(15,144)	919	-	-	988	(13,237)	-	(13,237)
-	-	-	29,128	(1,172)	-	-	(1,902)	26,054	(18)	26,036
-	-	-	29,128	(1,172)	-	-	210,920	238,876	808	239,684
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(381)	(381)
99,429	332,985	40,161	221,197	(15,684)	122,380	6,657	3,328,252	4,135,377	11,533	4,146,910

יתרה ליום 1 באפריל, 2019

רווח נקי

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
חלק ברווח כולל אחר של חברות כלולות
הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 30 ביוני, 2019

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	205,887	(14,331)	123,171	6,657	2,787,182	3,581,141	11,557	3,592,698
-	-	-	-	-	-	-	75,681	75,681	672	76,353
-	-	-	-	4,777	-	-	-	4,777	(77)	4,700
-	-	-	(17,134)	-	-	-	-	(17,134)	-	(17,134)
-	-	-	(18,009)	-	-	-	-	(18,009)	-	(18,009)
-	-	-	573	-	-	-	-	573	-	573
-	-	-	-	-	-	-	13	13	-	13
-	-	-	-	(2,732)	-	-	-	(2,732)	-	(2,732)
-	-	-	11,826	(1,750)	-	-	(2)	10,074	-	10,074
-	-	-	(22,744)	295	-	-	11	(22,438)	(77)	(22,515)
-	-	-	(22,744)	295	-	-	75,692	53,243	595	53,838
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(500)	(500)
99,429	332,985	40,161	183,143	(14,036)	123,171	6,657	2,862,874	3,634,384	11,652	3,646,036

יתרה ליום 1 באפריל, 2018

רווח נקי
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
רווח ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
חלק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות
הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 30 ביוני, 2018

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	231,798	(17,217)	124,601	6,657	2,797,661	3,616,075	12,118	3,628,193
-	-	-	-	-	-	-	328,141	328,141	3,001	331,142
-	-	-	-	12,140	-	-	-	12,140	145	12,285
-	-	-	(136,791)	-	-	-	-	(136,791)	-	(136,791)
-	-	-	(129,333)	-	-	-	-	(129,333)	-	(129,333)
-	-	-	29,489	-	-	-	-	29,489	-	29,489
-	-	-	-	-	(1,027)	-	-	(1,027)	-	(1,027)
-	-	-	-	-	-	-	7,366	7,366	-	7,366
-	-	-	-	(3,965)	-	-	-	(3,965)	-	(3,965)
-	-	-	81,246	(4,949)	236	-	(2,448)	74,085	-	74,085
-	-	-	(155,389)	3,226	(791)	-	4,918	(148,036)	145	(147,891)
-	-	-	(155,389)	3,226	(791)	-	333,059	180,105	3,146	183,251
-	-	-	-	-	(1,430)	-	1,430	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	(50,000)	(50,000)	(2,996)	(52,996)
99,429	332,985	40,161	76,409	(13,991)	122,380	6,657	3,082,150	3,746,180	12,268	3,758,448

יתרה ליום 1 בינואר, 2018

רווח נקי

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההגון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הערכה מחדש רכוש קבוע

רווח ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

חלק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

העברה מקרן הערכה מחדש בגין מימוש רכוש קבוע

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו		נספח	
שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו			
ביום	ביום		ביום			
31 בדצמבר	30 ביוני		30 ביוני			
2018	2018	2019	2018	2019		
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח						
(497,413)	(345,749)	225,921	(544,968)	854,469	(א)	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(54,188)	401	(11,097)	(47,558)	(28,231)		החזר השקעות (השקעות) בחברות כלולות
(84,856)	(21,373)	(3,708)	(36,950)	(12,325)		השקעה ברכוש קבוע
(178,380)	(35,010)	(47,064)	(66,684)	(87,037)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
						תמורות ממימוש (השקעות פיננסיות) על ידי חברות הקבוצה שאינן חברות ביטוח, נטו
22,564	(4,735)	11,228	(2,683)	72,209		מתן הלוואות לחברות כלולות
(5,573)	(1,791)	(403)	(3,930)	(1,020)		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
20,670	5,406	4,119	9,050	10,260		תמורה ממימוש רכוש קבוע
8,551	818	630	7,784	1,431		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
(271,212)	(56,284)	(46,295)	(140,971)	(44,713)		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
250,334	-	-	250,334	-		קבלת התחייבויות פיננסיות (בניכוי הוצאות הנפקה)
(185,314)	(717)	(67,377)	(989)	(67,609)		פירעון התחייבויות פיננסיות
(50,000)	(50,000)	(50,000)	(50,000)	(50,000)		דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
(2,996)	(500)	(1,381)	(1,000)	(1,961)		דיבידנד ששולם לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
12,024	(51,217)	(118,758)	198,345	(119,570)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
27,688	13,472	2,440	18,091	(18,689)		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
(728,913)	(439,778)	63,308	(469,503)	671,497		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
2,906,317	2,876,592	2,785,593	2,906,317	2,177,404	(ב)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
2,177,404	2,436,814	2,848,901	2,436,814	2,848,901	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה		ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
ביום	31 בדצמבר	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
2018	2018	2019	2018	2019	2018
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					

(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
331,142	76,353	213,648	113,259	304,316
רווח נקי לתקופה				
התאמות לסעיפי רווח והפסד:				
28,164	(2,516)	(3,323)	(3,522)	(7,231)
חלק בהפסדי (רווחי) חברות כלולות				
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות				
עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי				
תשואה				
206,241	(189,572)	(752,018)	(243,975)	(1,960,875)
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות				
אחרות:				
(232,424)	(126,997)	(62,491)	(151,868)	(72,259)
נכסי חוב סחירים				
(600,130)	(165,171)	(270,188)	(264,126)	(350,235)
נכסי חוב שאינם סחירים				
(16,974)	(11,312)	(4,142)	(13,928)	(17,117)
מניות				
34,790	26,624	(31,024)	28,467	(99,494)
אחרות				
(814,738)	(276,856)	(367,845)	(401,455)	(539,105)
84,717	31,770	32,996	47,136	47,136
הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות				
(112)	-	(26)	72	(88)
הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע				
291	-	-	-	-
ירידת ערך רכוש קבוע				
(1,913)	(371)	-	(371)	-
עליה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור				
חוזים תלויי תשואה				
(9,535)	(185)	-	(185)	-
עליה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר				
(563)	-	-	(563)	-
רווח ממימוש נדל"ן להשקעה				
פחת והפחתות:				
45,040	11,593	17,624	21,428	34,088
רכוש קבוע				
98,440	24,987	27,404	49,436	53,646
נכסים בלתי מוחשיים				

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה		ל- 6 חודשים שהסתיימו		ל- 3 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר		ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
2018	2019	2018	2019	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח					

					(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (המשך)
1,296,369	548,506	1,268,921	994,850	2,673,688	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
688,937	188,269	(31,287)	697,174	383,387	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
(188,797)	(42,551)	64,154	(144,178)	(43,251)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(56,074)	3,171	6,721	(37,880)	(38,184)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
164,735	30,229	109,754	49,552	150,832	מסים על ההכנסה
					שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
					השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
(630)	(127)	(168)	(251)	(260)	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
8,926	8,926	-	8,926	-	תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
(3,180,105)	(1,322,331)	(744,949)	(1,921,772)	(875,978)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
					השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(990)	(99)	(89)	(161)	(135)	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
5,456	4,456	-	5,140	-	תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
(476,208)	112,281	2,285	(285,181)	46,411	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
8,150	90,619	62,312	(109,681)	(110,214)	פרמיות לגבייה
(22,587)	(4,999)	8,845	16,543	122,439	חייבים ויתרות חובה
138,083	92,863	2,176	88,361	18,664	זכאים ויתרות זכות
3,805	1,095	(1,337)	1,710	2,305	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
(1,974,898)	(690,842)	(297,850)	(1,168,847)	(42,725)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
					מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:
(80,778)	(4,362)	(18,137)	(11,292)	(24,879)	ריבית ששולמה
1,094,178	241,957	258,317	474,918	544,168	ריבית שהתקבלה
(163,651)	(45,393)	(32,160)	(87,395)	(123,881)	מסים ששולמו
45,430	932	7,753	939	51,276	מסים שהתקבלו
251,164	75,606	94,350	133,450	146,194	דיבידנד שהתקבל
1,146,343	268,740	310,123	510,620	592,878	
(497,413)	(345,749)	225,921	(544,968)	854,469	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה		ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 ביוני			ביום 30 ביוני	
2018	2018	2019		2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר			בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					

					(ב) מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
					מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,332,089	2,246,073	1,954,165	2,332,089	1,579,433	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
574,228	630,519	831,428	574,228	597,971	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
<u>2,906,317</u>	<u>2,876,592</u>	<u>2,785,593</u>	<u>2,906,317</u>	<u>2,177,404</u>	
					(ג) מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
					מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,579,433	1,737,177	1,883,860	1,737,177	1,883,860	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
597,971	699,637	964,522	699,637	964,522	מזומנים המוצגים בסעיף נכסים המוחזקים למכירה
-	-	519	-	519	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
<u>2,177,404</u>	<u>2,436,814</u>	<u>2,848,901</u>	<u>2,436,814</u>	<u>2,848,901</u>	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: - כללי

תיאור החברה

מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה ציבורית אשר מניותיה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב יפו. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, והמחזיקים (ביחד) בכ- 61.86% ממניות החברה. החברה פועלת באמצעות חברות בשליטתה בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, פנסיה וגמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי. בנוסף עוסקת החברה באמצעות חברות בשליטתה בפעילות של מתן שירותי הפצת ניירות ערך והתחייבות חיתומית ובפעילות סולארית. כמו כן עוסקת החברה בהשקעות בנדל"ן בחו"ל, במימון ואשראי לעסקים קטנים ובינוניים, במתן התחייבות לפירעון אמצעי תשלום וניהול פעילות קרנות נאמנות באמצעות חברות כלולות.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה ז'בוטינסקי 23, רמת גן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

דוחות כספיים ביניים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 ביוני, 2019 ולתקופות של ששה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2018 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים).

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - הממונה) בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. כמו כן, נערכו דוחות אלה בהתאם להוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

המדיניות החשבונאית אשר יושמה בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקבית לזו שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, למעט תקנים חדשים שנכנס לתוקף ב- 1 בינואר, 2019 כמפורט להלן:

1. IFRS 16 - חכירות

בחודש ינואר 2016 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 בדבר חכירות (להלן - התקן החדש).

בהתאם לתקן החדש, חכירה מוגדרת כחוזה, או חלק מחוזה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוגדרת.

להלן עיקר השפעות התקן החדש:

- התקן החדש דורש מחוכרים להכיר בכל החכירות בדוח על המצב הכספי (פרט לחריגים מסוימים, ראה להלן). חוכרים יכירו בהתחייבות בגין תשלומי החכירה ומנגד יכירו בנכס זכות שימוש, באופן דומה לטיפול החשבונאי בחכירה מימונית בהתאם לתקן הקיים- IAS 17 חכירות. כמו כן, החוכרים יכירו בהוצאות ריבית ובהוצאות פחת בנפרד.
- תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית אשר מבוססים על ביצוע או שימוש יוכרו כהוצאה מצד החוכרים או כהכנסה מצד המחכירים במועד היווצרותם.
- במקרה של שינוי בתשלומי חכירה משתנים הצמודים למדד, על החוכר להעריך מחדש את ההתחייבות בגין החכירה כאשר השפעת השינוי תיזקף לנכס זכות-השימוש.
- הטיפול החשבונאי מצד המחכיר נותר ללא שינוי מהותי לעומת התקן הקיים, קרי, סיווג כחכירה מימונית או כחכירה תפעולית.
- התקן החדש כולל שני חריגים שבהם החוכרים רשאים לטפל בחכירות בהתאם לטיפול החשבונאי הקיים בהתייחס לחכירות תפעוליות, וזאת במקרה של חכירות נכסים בעלי ערך כספי נמוך או במקרה של חכירות לתקופה של עד שנה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. מתכונת העריכה של תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים (המשך)

1. IFRS 16 - חכירות (המשך)

הקבוצה כחוכר

חכירה תפעולית

נכסים אשר לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החוכר, מסווגים כחכירה תפעולית. תשלומי החכירה מוכרים כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

המדיניות החשבונאית שמיושמת החל מיום 1 בינואר, 2019 בגין חכירות הינה כדלקמן:

החברה מטפלת בחוזה כחוכר כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה החברה ליישם את ההקלה הניתנת בתקן ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה הכלולים באותה עסקה.

במועד התחילה התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית הגלומה בחכירה כאשר היא ניתנת לקביעה בשיעור הריבית התוספתי של החברה. לאחר מועד התחילה מודדת החברה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס זכות השימוש במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו. נכס זכות השימוש נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת החברה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת החברה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהוונים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף). השפעת השינוי במדד בגין תשלומים שוטפים נזקפת לרווח או הפסד.

אופציות להארכה וביטול של תקופת חכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש. במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקף ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו ומעבר לכך לרווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים (המשך)

1. IFRS 16 - חכירות (המשך)

תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקיטון בהיקף החכירה, מכירה החברה ברווח או בהפסד הנובע מהגרירה החלקית או המלאה של יתרת נכס זכות השימוש וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019. התקן החדש מאפשר לחוכרים לבחור באחת מגישות היישום הבאות:

(א) יישום למפרע מלא - לפי גישה זו, נכס זכות-השימוש וההתחייבות יוצגו בדוח על המצב הכספי כאילו מאז ומעולם נמדדו בהתאם להוראות התקן החדש. במקרה זה, השפעת יישום התקן החדש לתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת תיזקף להון. כמו כן, החברה תציג מחדש את דוחותיה הכספיים המוצגים כמספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה תחת גישה זו, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית הגלום בחכירה אלא אם שיעור זה אינו ניתן לקביעה בנקל שאז יש להשתמש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר במועד ההתקשרות בחכירה.

(ב) גישת יישום למפרע חלקי - לפי גישה זו, לא תידרש הצגה מחדש של מספרי ההשוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר הקיימת במועד יישום התקן החדש לראשונה. לגבי יתרת נכס זכות-השימוש, החברה יכולה להחליט, לגבי כל חכירה בנפרד, ליישם את אחת משתי החלופות הבאות:

- הכרה בנכס בגובה ההתחייבות שהוכרה, עם התאמות מסוימות.
- הכרה בנכס כאילו מאז ומעולם נמדד בהתאם להוראות התקן החדש.

הפרש כלשהו הנוצר במועד יישום התקן החדש לראשונה בעקבות יישום למפרע חלקי, אם נוצר, ייזקף להון.

החברה בחרה בגישת יישום למפרע חלקי בעת היישום לראשונה של התקן החדש, כאשר מדידת נכס זכות-השימוש הינה בהתאם להוראות התקן החדש כאילו כך נמדדו מאז ומעולם.

כתוצאה מיישום התקן נכון ליום 1 בינואר, 2019, הוכרו נכסי זכות שימוש בסך של כ- 39,786 אלפי ש"ח, התחייבויות בשל חכירה בסך של כ- 43,181 אלפי ש"ח, נכסי מיסים נדחים בסך של כ- 1,121 אלפי ש"ח וקיטון ביתרת העודפים בסך של כ- 2,274 אלפי ש"ח.

2. פרוייקט השיפורים בתקינה הבינלאומית

בחודש דצמבר 2017 פרסם ה- IASB את התיקונים הבאים במסגרת פרוייקט השיפורים. להלן עיקרי התיקונים:

IAS 12 - התיקון מבהיר כי על חברה להכיר בהשלכות המס הנובעות מתשלום דיבידנד במסגרת רווח והפסד, רווח כולל אחר או בהון, לפי הסיווג בדוח הכספי של אותה עיסקה או אירוע אשר יצרו את הרווח הניתן לחלוקה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים (המשך)

2. פרויקט השיפורים בתקינה הבינלאומית (המשך)

IAS 23 - התיקון מבהיר כי אשראי אשר נלקח ישירות להקמתו של נכס כשיר, יסווג לצורך היוון עלויות אשראי לנכסים כשירים אחרים כאשראי כללי של החברה, וזאת כאשר הנכס הכשיר לשמו נלקח אותו אשראי, מוכן לשימוש או למכירה וכן האשראי טרם נפרע. התיקונים מיושמים החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2019. השפעת התיקונים הנ"ל על הדוחות הכספיים של החברה אינה מהותית.

3. IFRIC 23 - טיפול באי ודאות הקשורה למסים על ההכנסה

בחודש יוני 2017 פרסם ה- IASB את IFRIC 23 - טיפול באי ודאות הקשורה למסים על ההכנסה (להלן - הפרשנות). הפרשנות מבהירה את כללי ההכרה והמדדה של נכסים או התחייבויות בהתאם להוראות IAS 12 - מסים על ההכנסה במצבים בהם קיימת אי ודאות הקשורה למסים על ההכנסה. הפרשנות מתייחסת ומספקת הנחיות לבחינת קיבוץ מקרים של אי ודאות המתייחסים למסים על הכנסה, בחינת התייחסות של רשויות המס, מדידת השלכות אי הודאות הקשורה למסים על הכנסה על הדוחות הכספיים וכן טיפול בשינויים בעובדות ובנסיבות של אי הודאות.

הפרשנות מיושמת החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2019. במועד היישום לראשונה, החברה תיישם את הפרשנות באחת משתי השיטות:

- א. יישום למפרע מלא ללא תיקון מספרי השוואה וזקיפת ההשפעה המצטברת למועד היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של העודפים.
- ב. יישום למפרע מלא לרבות תיקון מספרי השוואה.

השפעת יישום הפרשנות על הדוחות הכספיים של החברה אינה מהותית.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים.

ראה באור 7 להלן בדבר שינויים בריבית ושינוי אומדן והשפעתם על ההתחייבויות הביטוחיות.

ג. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
%	%	%

לששה חודשים שהסתיימו ביום:

30 ביוני, 2019	0.9	1.2	(4.9)
30 ביוני, 2018	0.9	0.9	5.3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:

30 ביוני, 2019	0.4	1.5	(1.8)
30 ביוני, 2018	1.0	1.2	3.9

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018	0.8	1.2	8.1
------------------------------------	-----	-----	-----

באור 3: - מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

בהתאם להוראות הממונה על הביטוח, מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח לביטוח חיים פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ניתוחים והשתלות, ביטוח שיניים, עובדים זרים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על-ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

● ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שייגרם לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות דירקטורים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר וכן ענפים אחרים כגון כלי שיט, כלי טייס וערבות חוק המכר.

4. הפעילות אשר אינה מיוחסת למגזרי פעילות, כוללת פעילות השקעות בנדל"ן, פעילות סולארית בארץ ובחו"ל, מתן התחייבויות חיתומיות, פעילות של תיווך ביטוחי, מימון ואשראי לעסקים קטנים ובינוניים ומתן התחייבות לפירעון אמצעי תשלום, ניהול פעילות קרנות נאמנות והכנסות מהשקעות והוצאות מימון שלא יוחסו למגזרי הפעילות האחרים.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בחודש ינואר או בחודש אפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה. במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענפי רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2019					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בחסכון ארוך טווח					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,605,045	527,506	1,613,229	-	-	3,745,780
49,746	81,104	378,535	-	-	509,385
1,555,299	446,402	1,234,694	-	-	3,236,395
2,308,561	36,993	127,093	67,543	(8,048)	2,532,142
513,736	-	-	2,065	(711)	515,090
10,509	9,230	74,320	35,663	(22,186)	107,536
-	75	-	2,699	-	2,774
4,388,105	492,700	1,436,107	107,970	(30,945)	6,393,937
3,758,534	353,329	965,026	-	-	5,076,889
(43,618)	(7,686)	(239,412)	-	-	(290,716)
3,714,916	345,643	725,614	-	-	4,786,173
281,177	156,591	305,237	13,617	(22,186)	734,436
251,870	25,960	54,604	26,739	(7,296)	351,877
8,110	-	-	1,855	-	9,965
7,770	1,641	354	56,083	(2,279)	63,569
4,263,843	529,835	1,085,809	98,294	(31,761)	5,946,020
(2,809)	(487)	223	10,304	-	7,231
121,453	(37,622)	350,521	19,980	816	455,148
53,127	8,899	88,318	58,133	-	208,477
174,580	(28,723)	438,839	78,113	816	663,625

ליום 30 ביוני, 2019					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
11,397,605	1,469,014	6,994,228	-	-	19,860,847
28,907,273	402,512	-	-	-	29,309,785

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בחסכון ארוך טווח					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,780,477	426,121	1,687,755	-	-	3,894,353
55,864	75,752	344,193	-	-	475,809
1,724,613	350,369	1,343,562	-	-	3,418,544
576,624	18,895	118,759	24,510	(9,130)	729,658
424,343	-	-	1,914	(604)	425,653
14,087	7,614	59,881	43,687	(21,439)	103,830
-	-	-	5,750	-	5,750
2,739,667	376,878	1,522,202	75,861	(31,173)	4,683,435
2,125,140	359,453	1,288,579	-	-	3,773,172
(33,678)	(82,052)	(285,112)	-	-	(400,842)
2,091,462	277,401	1,003,467	-	-	3,372,330
266,562	139,697	322,990	14,473	(21,439)	722,283
256,287	19,900	55,540	31,960	(9,395)	354,292
8,434	-	-	2,461	-	10,895
4,226	1,344	1,102	58,013	(339)	64,346
2,626,971	438,342	1,383,099	106,907	(31,173)	4,524,146
(6,255)	(1,022)	318	10,481	-	3,522
106,441	(62,486)	139,421	(20,565)	-	162,811
(5,105)	(888)	(41,420)	(16,948)	-	(64,361)
101,336	(63,374)	98,001	(37,513)	-	98,450

ליום 30 ביוני, 2018					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
11,010,866	1,353,833	7,120,998	-	-	19,485,697
26,263,889	70,689	-	-	-	26,334,578

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2019					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
בטוח ארוך טווח					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
777,841	283,387	811,418	-	-	1,872,646
24,548	42,444	194,081	-	-	261,073
753,293	240,943	617,337	-	-	1,611,573
1,007,855	25,452	91,384	29,951	(4,069)	1,150,573
247,701	-	-	1,014	(337)	248,378
5,556	5,635	39,051	18,959	(11,921)	57,280
-	75	-	1,342	-	1,417
2,014,405	272,105	747,772	51,266	(16,327)	3,069,221
1,738,797	201,169	334,675	-	-	2,274,641
(21,462)	(23,409)	(78,493)	-	-	(123,364)
1,717,335	177,760	256,182	-	-	2,151,277
137,668	77,623	156,487	6,718	(11,921)	366,575
128,262	14,077	26,213	13,405	(3,759)	178,198
4,056	-	-	920	-	4,976
5,847	1,428	(749)	42,653	(1,063)	48,116
1,993,168	270,888	438,133	63,696	(16,743)	2,749,142
(2,108)	(360)	646	5,145	-	3,323
19,129	857	310,285	(7,285)	416	323,402
9,714	1,287	9,924	18,348	-	39,273
28,843	2,144	320,209	11,063	416	362,675

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בחסיכון ארוך טווח					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
783,703	228,080	844,691	-	-	1,856,474
27,378	39,019	176,605	-	-	243,002
756,325	189,061	668,086	-	-	1,613,472
417,122	13,033	79,379	10,413	(4,055)	515,892
208,048	-	-	931	(276)	208,703
7,461	3,885	26,718	20,509	(10,576)	47,997
-	-	-	4,279	-	4,279
1,388,956	205,979	774,183	36,132	(14,907)	2,390,343
1,047,774	199,272	665,397	-	-	1,912,443
(13,015)	(42,455)	(155,413)	-	-	(210,883)
1,034,759	156,817	509,984	-	-	1,701,560
130,183	70,695	165,799	7,048	(10,576)	363,149
125,827	10,087	25,576	15,786	(4,155)	173,121
4,217	-	-	1,327	-	5,544
3,494	1,137	563	37,885	(176)	42,903
1,298,480	238,736	701,922	62,046	(14,907)	2,286,277
(2,626)	(435)	127	5,450	-	2,516
87,850	(33,192)	72,388	(20,464)	-	106,582
(10,201)	(1,874)	(26,711)	6,197	-	(32,589)
77,649	(35,066)	45,677	(14,267)	-	73,993

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מבוקר					
אלפי ש"ח					
3,378,895	901,383	3,360,592	-	-	7,640,870
107,857	145,765	705,557	-	-	959,179
3,271,038	755,618	2,655,035	-	-	6,681,691
370,534	29,750	204,728	93,708	(17,149)	681,571
867,255	-	-	3,801	(1,188)	869,868
26,216	17,076	132,102	73,945	(38,549)	210,790
256	-	-	8,910	-	9,166
4,535,299	802,444	2,991,865	180,364	(56,886)	8,453,086
3,350,099	590,276	2,397,019	-	-	6,337,394
(70,576)	(145,499)	(478,766)	-	-	(694,841)
3,279,523	444,777	1,918,253	-	-	5,642,553
535,030	279,767	648,951	28,867	(38,549)	1,454,066
514,331	44,032	112,246	61,642	(17,686)	714,565
18,237	-	-	4,445	-	22,682
7,554	2,429	(800)	86,647	(651)	95,179
4,354,675	771,005	2,678,650	181,601	(56,886)	7,929,045
(15,493)	(2,644)	1,941	(11,968)	-	(28,164)
165,131	28,795	315,156	(13,205)	-	495,877
(30,751)	(5,315)	(96,352)	(89,558)	-	(221,976)
134,380	23,480	218,804	(102,763)	-	273,901

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

ליום 31 בדצמבר, 2018					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
11,089,044	1,362,821	7,025,595	-	-	19,477,460
26,557,104	78,993	-	-	-	26,636,097

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2019					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	חבויות (אחרים **)	סה"כ	ענפי
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
410,126	842,777	291,901	202,185	1,746,989	פרמיות ברוטו
78,807	44,360	194,322	103,753	421,242	פרמיות ביטוח משנה
331,319	798,417	97,579	98,432	1,325,747	פרמיות בשייר
(31,649)	(57,974)	6,385	(7,815)	(91,053)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
299,670	740,443	103,964	90,617	1,234,694	פרמיות שהורווחו בשייר
65,067	29,428	6,048	26,550	127,093	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
17,968	4,321	40,800	11,231	74,320	הכנסות מעמלות
382,705	774,192	150,812	128,398	1,436,107	סך כל ההכנסות
184,878	532,068	170,365	77,715	965,026	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(52,460)	(35,759)	(127,312)	(23,881)	(239,412)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
132,418	496,309	43,053	53,834	725,614	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
36,603	167,608	73,583	27,443	305,237	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
18,196	21,024	10,397	4,987	54,604	הוצאות הנהלה וכלליות
(122)	126	177	173	354	הוצאות מימון
187,095	685,067	127,210	86,437	1,085,809	סך כל ההוצאות
119	35	7	62	223	חלק ברווחי חברות כלולות
195,729	89,160	23,609	42,023	350,521	רווח לפני מסים על ההכנסה
54,238	15,457	1,735	16,888	88,318	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
249,967	104,617	25,344	58,911	438,839	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,512,001	1,167,411	661,019	1,653,797	6,994,228	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני, 2019 (בלתי מבוקר)
3,048,774	1,096,866	164,825	1,172,485	5,482,950	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני, 2019 (בלתי מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש	ענפי חבויות	סה"כ	
		(ואחרים *)	(אחרים **)		
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
421,525	895,363	291,530	177,854	1,786,272	פרמיות ברוטו
81,926	40,275	175,310	74,158	371,669	פרמיות ביטוח משנה
339,599	855,088	116,220	103,696	1,414,603	פרמיות בשייר
(6,569)	(58,475)	1,003	(7,000)	(71,041)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
333,030	796,613	117,223	96,696	1,343,562	פרמיות שהורווחו בשייר
57,302	26,975	7,276	27,206	118,759	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,884	4,930	31,267	7,800	59,881	הכנסות מעמלות
406,216	828,518	155,766	131,702	1,522,202	סך כל ההכנסות
416,078	561,016	196,672	114,813	1,288,579	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(85,258)	(29,067)	(151,995)	(18,792)	(285,112)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
330,820	531,949	44,677	96,021	1,003,467	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
40,901	178,764	73,764	29,561	322,990	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
18,595	21,263	10,382	5,300	55,540	הוצאות הנהלה וכלליות
383	305	194	220	1,102	הוצאות מימון
390,699	732,281	129,017	131,102	1,383,099	סך כל ההוצאות
166	54	11	87	318	חלק ברווחי חברות כלולות
15,683	96,291	26,760	687	139,421	רווח לפני מסים על ההכנסה
(23,655)	(7,230)	(946)	(9,589)	(41,420)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(7,972)	89,061	25,814	(8,902)	98,001	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,595,198	1,215,930	671,594	1,638,276	7,120,998	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני, 2018 (בלתי מבוקר)
3,228,794	1,158,479	174,910	1,174,758	5,736,941	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני, 2018 (בלתי מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2019					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
173,514	350,672	127,588	66,075	717,849	פרמיות ברוטו
36,000	14,832	84,065	37,978	172,875	פרמיות ביטוח משנה
137,514	335,840	43,523	28,097	544,974	פרמיות בשייר
14,552	34,892	7,746	15,173	72,363	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
152,066	370,732	51,269	43,270	617,337	פרמיות שהורווחו בשייר
47,738	20,209	4,429	19,008	91,384	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
9,373	3,202	20,101	6,375	39,051	הכנסות מעמלות
209,177	394,143	75,799	68,653	747,772	סך כל ההכנסות
63	267,170	56,469	10,973	334,675	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(12,068)	(18,895)	(38,817)	(8,713)	(78,493)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(12,005)	248,275	17,652	2,260	256,182	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
18,658	85,635	37,736	14,458	156,487	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
8,608	10,073	5,126	2,406	26,213	הוצאות הנהלה וכלליות
(414)	(255)	(93)	13	(749)	הוצאות מימון
14,847	343,728	60,421	19,137	438,133	סך כל ההוצאות
344	102	20	180	646	חלק ברווחי חברות כלולות
194,674	50,517	15,398	49,696	310,285	רווח לפני מסים על ההכנסה
6,420	1,792	(10)	1,722	9,924	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
201,094	52,309	15,388	51,418	320,209	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי חבויות אחרים (**)	סה"כ	
בלתי מבוקר אלפי ש"ח					
174,203	377,906	119,949	56,660	728,718	פרמיות ברוטו
37,048	13,936	72,954	24,173	148,111	פרמיות ביטוח משנה
137,155	363,970	46,995	32,487	580,607	פרמיות בשייר
26,688	36,010	10,059	14,722	87,479	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
163,843	399,980	57,054	47,209	668,086	פרמיות שהורווחו בשייר
39,015	17,570	4,570	18,224	79,379	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
8,134	1,968	14,108	2,508	26,718	הכנסות מעמלות
210,992	419,518	75,732	67,941	774,183	סך כל ההכנסות
249,715	270,833	94,911	49,938	665,397	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(64,136)	(10,914)	(78,104)	(2,259)	(155,413)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
185,579	259,919	16,807	47,679	509,984	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
20,835	92,338	37,134	15,492	165,799	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
7,941	10,373	5,010	2,252	25,576	הוצאות הנהלה וכלליות
206	147	106	104	563	הוצאות מימון
214,561	362,777	59,057	65,527	701,922	סך כל ההוצאות
67	21	4	35	127	חלק ברווחי חברות כלולות
(3,502)	56,762	16,679	2,449	72,388	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(14,362)	(4,701)	(854)	(6,794)	(26,711)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(17,864)	52,061	15,825	(4,345)	45,677	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ	
אלפי ש"ח					
770,933	1,602,407	585,039	323,793	3,282,172	פרמיות ברוטו
158,980	68,443	364,717	136,170	728,310	פרמיות ביטוח משנה
611,953	1,533,964	220,322	187,623	2,553,862	פרמיות בשייר
40,849	51,533	5,235	3,556	101,173	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
652,802	1,585,497	225,557	191,179	2,655,035	פרמיות שהורווחו בשייר
101,296	51,415	10,666	41,351	204,728	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
34,869	8,290	72,055	16,888	132,102	הכנסות מעמלות
788,967	1,645,202	308,278	249,418	2,991,865	סך כל ההכנסות
794,309	1,085,348	311,332	206,030	2,397,019	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(146,771)	(65,800)	(224,614)	(41,581)	(478,766)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
647,538	1,019,548	86,718	164,449	1,918,253	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
82,337	361,777	147,006	57,831	648,951	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
37,929	42,821	20,860	10,636	112,246	הוצאות הנהלה וכלליות
(1,205)	(183)	327	261	(800)	הוצאות מימון
766,599	1,423,963	254,911	233,177	2,678,650	סך כל ההוצאות
1,008	330	69	534	1,941	חלק ברווחי חברות כלולות
23,376	221,569	53,436	16,775	315,156	רווח לפני מסים על ההכנסה
(58,798)	(18,015)	(2,231)	(17,308)	(96,352)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(35,422)	203,554	51,205	(533)	218,804	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,627,088	1,104,529	659,824	1,634,154	7,025,595	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2018 (מבוקר)
3,206,841	1,042,278	173,507	1,175,126	5,597,752	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2018 (מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 83% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2019				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,605,045	1,605,045	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	49,746	49,746	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,555,299	1,555,299	פרמיות שהורווחו בשייר
179,974	4,107	2,124,480	2,308,561	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
68,175	269,592	175,969	513,736	הכנסות מדמי ניהול
-	-	10,509	10,509	הכנסות מעמלות
248,149	273,699	3,866,257	4,388,105	סך כל ההכנסות
167,001	-	3,591,533	3,758,534	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(43,618)	(43,618)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
167,001	-	3,547,915	3,714,916	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
18,834	59,220	203,123	281,177	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
34,474	116,509	100,887	251,870	הוצאות הנהלה וכלליות
3,210	4,900	-	8,110	הוצאות אחרות
485	2,636	4,649	7,770	הוצאות מימון
224,004	183,265	3,856,574	4,263,843	סך כל ההוצאות
-	-	(2,809)	(2,809)	חלק בהפסדי חברות כלולות
24,145	90,434	6,874	121,453	רווח לפני מסים על ההכנסה
(11)	(27)	53,165	53,127	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
24,134	90,407	60,039	174,580	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,780,477	1,780,477	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	55,864	55,864	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,724,613	1,724,613	פרמיות שהורווחו בשייר
145,587	189	430,848	576,624	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
61,327	259,227	103,789	424,343	הכנסות מדמי ניהול
-	-	14,087	14,087	הכנסות מעמלות
206,914	259,416	2,273,337	2,739,667	סך כל ההכנסות
150,107	-	1,975,033	2,125,140	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(33,678)	(33,678)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
150,107	-	1,941,355	2,091,462	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
17,176	58,042	191,344	266,562	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
32,619	117,742	105,926	256,287	הוצאות הנהלה וכלליות
3,534	4,900	-	8,434	הוצאות אחרות
78	168	3,980	4,226	הוצאות מימון
203,514	180,852	2,242,605	2,626,971	סך כל ההוצאות
-	-	(6,255)	(6,255)	חלק בהפסדי חברות כלולות
3,400	78,564	24,477	106,441	רווח לפני מסים על ההכנסה
23	76	(5,204)	(5,105)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
3,423	78,640	19,273	101,336	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2019				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	777,841	777,841	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	24,548	24,548	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	753,293	753,293	פרמיות שהורווחו בשייר
127,559	1,720	878,576	1,007,855	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
34,602	136,836	76,263	247,701	הכנסות מדמי ניהול
-	-	5,556	5,556	הכנסות מעמלות
162,161	138,556	1,713,688	2,014,405	סך כל ההכנסות
126,096	-	1,612,701	1,738,797	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(21,462)	(21,462)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
126,096	-	1,591,239	1,717,335	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
9,606	30,130	97,932	137,668	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
17,548	59,648	51,066	128,262	הוצאות הנהלה וכלליות
1,606	2,450	-	4,056	הוצאות אחרות
242	1,538	4,067	5,847	הוצאות מימון
155,098	93,766	1,744,304	1,993,168	סך כל ההוצאות
-	-	(2,108)	(2,108)	חלק בהפסדי חברות כלולות
7,063	44,790	(32,724)	19,129	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(9)	(18)	9,741	9,714	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
7,054	44,772	(22,983)	28,843	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	783,703	783,703	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	27,378	27,378	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	756,325	756,325	פרמיות שהורווחו בשייר
101,519	554	315,049	417,122	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
30,801	133,015	44,232	208,048	הכנסות מדמי ניהול
-	-	7,461	7,461	הכנסות מעמלות
132,320	133,569	1,123,067	1,388,956	סך כל ההכנסות
110,153	-	937,621	1,047,774	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(13,015)	(13,015)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
110,153	-	924,606	1,034,759	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
9,288	30,961	89,934	130,183	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
16,476	57,550	51,801	125,827	הוצאות הנהלה וכלליות
1,767	2,450	-	4,217	הוצאות אחרות
39	95	3,360	3,494	הוצאות מימון
137,723	91,056	1,069,701	1,298,480	סך כל ההוצאות
-	-	(2,626)	(2,626)	חלק בהפסדי חברות כלולות
(5,403)	42,513	50,740	87,850	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(6)	(6)	(10,189)	(10,201)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(5,409)	42,507	40,551	77,649	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	3,378,895	3,378,895	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	107,857	107,857	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	3,271,038	3,271,038	פרמיות שהורווחו בשייר
270,199	(922)	101,257	370,534	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
124,850	533,272	209,133	867,255	הכנסות מדמי ניהול
-	-	26,216	26,216	הכנסות מעמלות
-	1	255	256	הכנסות אחרות
395,049	532,351	3,607,899	4,535,299	סך כל ההכנסות
273,590	-	3,076,509	3,350,099	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(70,576)	(70,576)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
273,590	-	3,005,933	3,279,523	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
36,770	116,176	382,084	535,030	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
65,892	233,832	214,607	514,331	הוצאות הנהלה וכלליות
7,183	11,054	-	18,237	הוצאות אחרות
160	153	7,241	7,554	הוצאות מימון
383,595	361,215	3,609,865	4,354,675	סך כל ההוצאות
-	-	(15,493)	(15,493)	חלק בהפסדי חברות כלולות
11,454	171,136	(17,459)	165,131	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
64	214	(31,029)	(30,751)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
11,518	171,350	(48,488)	134,380	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		פוליסות ללא מרכיב חסכון		נתונים לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2019			
משנת 2004		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		קופות גמל מבטיחות תשואה	סה"כ	עד שנת 1990 (1)	עד שנת 2003
שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי				
בלתי מבוקר							
אלפי ש"ח							
88,936	955,023	261,862	24,013	-	1,605,045	25,227	249,984
2	30	83	520,701	-	520,816	2	30
33,314	102,632	31,518	73,337	-	251,800	33,314	102,632
202,275	1,137,256	140,620	1,633,357	-	3,260,805	202,275	1,137,256
133	122	(6)	330,479	-	497,729	133	122
4,976	62,571	(11,234)	(25,929)	24,318	60,039	4,976	62,571
				5,337	114,541		
					174,580		
פרמיות ברוטו							
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח							
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)							
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו							
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה							
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים רווח מפנסיה וגמל							
סה"כ רווח מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח							

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח וקופות הגמל מבטיחות התשואה השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		קופות גמל מבטיחות תשואה		סה"כ
עד שנת 1990 (1)		עד שנת 2003		משנת 2004		פרט קבוצתי		
תשואה		תשואה		תלוי תשואה		תשואה		
שאינו תלוי		שאינו תלוי		שאינו תלוי		שאינו תלוי		
בלתי מבוקר								
אלפי ש"ח								
27,305	262,140	246,936	983,711	244,174	16,211	-	1,780,477	פרמיות ברוטו
-	70	-	572,394	-	-	-	572,464	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
(5,301)	37,175	13,273	66,614	-	-	(5,107)	106,654	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
168,262	366,918	243,307	1,035,765	105,067	12,510	-	1,931,828	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
103	(33)	22	43,113	-	-	150,107	193,312	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
(15,571)	41,843	13,283	(44,476)	20,718	3,476	-	19,273	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
							82,063	רווח מפנסיה וגמל
							101,336	סה"כ רווח מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
רווח מפנסיה וגמל
סה"כ רווח מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח וקופות הגמל מבטיחות התשואה השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2019		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה					
		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון			
		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		מסגרת חסכון			
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון		מסגרת חסכון	
				מסגרת חסכון			

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
רווח מפנסיה וגמל
סה"כ רווח מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח וקופות הגמל מבטיחות התשואה השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018	
סה"כ	קופות גמל מבטיחות תשואה	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2018	
		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
		קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
בלתי מבוקר							
אלפי ש"ח							
783,703	-	7,934	123,862	478,407	28,107	132,022	13,371
287,640	-	-	-	287,575	-	65	-
27,657	(9,153)	-	-	33,876	6,947	10,355	(14,368)
903,654	-	9,787	52,916	530,238	20,553	185,848	104,312
144,120	110,153	-	-	33,934	(6)	(39)	78
40,551		(1,834)	13,382	(21,706)	14,082	48,059	(11,432)
37,098							
77,649							

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים רוח מפנסיה וגמל
סה"כ רווח מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח וקופות הגמל מבטיחות התשואה השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה								נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018
סה"כ	קופות גמל מבטיחות תשואה	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
		קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה			
מבוקר								
אלפי ש"ח								
3,378,895	-	35,556	498,709	2,015,154	267,169	507,869	54,438	פרמיות ברוטו
1,200,767	-	-	-	1,200,686	-	80	1	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
192,057	(3,000)	-	-	136,908	8,461	72,225	(22,537)	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
3,113,418	-	26,133	232,077	1,864,567	250,978	433,539	306,124	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
236,681	273,590	-	-	(37,031)	14	(66)	174	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
(48,488)		7,755	38,024	(83,314)	21,602	21,516	(54,071)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
182,868								רווח מפנסיה וגמל
134,380								סה"כ רווח מביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
רווח מפנסיה וגמל
סה"כ רווח מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח וקופות הגמל מבטיחות התשואה השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות

נתונים לששה חודשים שהסתיימו

ביום 30 ביוני, 2019

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
534,541	(* 49,692)	(* 362,111)	78,453	44,285
353,329	31,534	192,792	78,203	50,800
(28,723)	4,088	19,344	5,400	(57,555)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

(*) מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 304,776 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 57,335 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.
 (**) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

נתונים לששה חודשים שהסתיימו

ביום 30 ביוני, 2018

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
433,344	(* 42,304)	(* 327,030)	22,460	41,550
359,453	28,658	184,347	19,584	126,865
(63,374)	11,344	(1,140)	1,373	(74,952)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

(*) מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 275,985 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 51,045 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.
 (**) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו

ביום 30 ביוני, 2019

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
272,697	(* 10,649)	(* 183,037)	56,654	22,357
201,169	15,005	93,354	57,745	35,065
2,144	14,629	2,618	3,426	(18,529)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

(*) מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 154,758 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 28,279 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.
 (**) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות (המשך)

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו

ביום 30 ביוני, 2018

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
217,488	(* 7,613)	(* 166,421)	22,471	20,983
199,272	14,423	98,659	19,141	67,049
(35,066)	3,819	-	1,818	(40,702)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין

חוזי ביטוח ברוטו

סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי

ביטוח בריאות

(*) מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 139,084 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 27,337 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.

(**) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

נתונים לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	מבוקר			
	אלפי ש"ח			
905,438	(* 78,451)	(* 675,533)	66,264	85,190
590,276	56,336	380,504	55,059	98,377
23,480	24,536	4,811	6,485	(12,352)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין

חוזי ביטוח ברוטו

סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל

מעסקי ביטוח בריאות

(*) מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 568,509 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 107,024 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.

(**) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

באור 4: - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

ליום	ליום 30 ביוני		
31 בדצמבר	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
70,435	68,514	70,696	נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות:
9,122,493	8,495,715	9,834,188	נכסי חוב סחירים
4,254,491	4,137,423	4,513,160	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
5,792,166	5,933,432	6,320,485	מניות
5,991,345	6,068,967	6,871,387	השקעות פיננסיות אחרות (**)
25,160,495	24,635,537	27,539,220	סך הכל השקעות פיננסיות
1,579,433	1,737,177	1,883,860	מזומנים ושווי מזומנים
298,360	194,448	219,923	אחר
27,108,723	26,635,676	29,713,699	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
547,446	504,321	412,014	(*) כולל נכסים שנמדדו לפי עלות מופחתת
595,753	565,581	470,859	השווי ההוגן של הנכסים כאמור

(**) השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 30 ביוני, 2019			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			

9,834,188	-	1,529,313	8,304,875
4,101,146	19,825	4,081,321	-
6,320,485	117,572	41,797	6,161,116
6,871,387	1,686,868	1,450,494	3,734,025
27,127,206	1,824,265	7,102,925	18,200,016

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 30 ביוני, 2018			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			

8,495,715	-	1,369,029	7,126,686
3,633,102	16,365	3,616,737	-
5,933,432	70,747	20,214	5,842,471
6,068,967	1,488,839	1,655,241	2,924,887
24,131,216	1,575,951	6,661,221	15,894,044

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2018			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
מבוקר			
אלפי ש"ח			

9,122,493	-	1,616,087	7,506,406
3,707,045	26,382	3,680,663	-
5,792,166	76,569	28,426	5,687,171
5,991,345	1,647,522	1,258,485	3,085,338
24,613,049	1,750,473	6,583,661	16,278,915

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
סה"כ	השקעות		נכסי חוב שאינם סחירים
	פיננסיות	מניות	
אחרות			
1,750,473	1,647,522	76,569	26,382
(73,712)	(73,923)	(876)	1,087
238,010	195,732	42,278	-
(80,696)	(79,365)	-	(1,331)
(9,810)	(3,098)	(399)	(6,313)
1,824,265	1,686,868	117,572	19,825
(57,905)	(56,644)	(740)	(521)

יתרה ליום 1 בינואר, 2019 (מבוקר)
סך רווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
והפסד (*)
רכישות
מכירות
פדיונות
יתרה ליום 30 ביוני, 2019

(*) מתוכם - סך ההפסדים לתקופה
שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד
בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30
ביוני, 2019

במהלך התקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2019, לא היו מעברים
מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
נכסי חוב שאינם סחירים	השקעות פיננסיות	מניות	אחרות	סה"כ
24,147	1,314,927	36,768	1,375,842	יתרה ליום 1 בינואר, 2018 (מבוקר)
1,021	90,700	3,011	94,732	סך רווחים שהוכרו ברווח והפסד *
378	204,722	31,196	236,296	רכישות
(5,971)	(119,794)	-	(125,765)	מכירות
(3,250)	(1,059)	(399)	(4,708)	פדיונות
40	-	171	211	העברות אל רמה 3
-	(657)	-	(657)	העברות מתוך רמה 3
16,365	1,488,839	70,747	1,575,951	יתרה ליום 30 ביוני, 2018
				(* מתוכם - סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2018)
(436)	102,323	3,070	104,957	

במהלך התקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות מתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
סה"כ	השקעות פיננסיות		נכסי חוב שאינם סחירים
	אחרות	מניות	
1,782,630	1,656,080	100,567	25,983
(16,173)	(16,443)	(722)	992
101,829	83,903	17,926	-
(37,587)	(36,482)	-	(1,105)
(6,434)	(190)	(199)	(6,045)
1,824,265	1,686,868	117,572	19,825
(6,988)	(5,868)	(654)	(466)

יתרה ליום 1 באפריל, 2019
 סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
 והפסד (*)
 רכישות
 מכירות
 פדיונות
 יתרה ליום 30 ביוני, 2019

(*) מתוכם - סך ההפסדים לתקופה
 שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד
 בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30
 ביוני, 2019 (*)

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2019, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	
1,469,273	1,409,524	39,094	20,655	יתרה ליום 1 באפריל, 2018
48,411	48,434	636	(659)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד (*)
142,331	110,908	31,045	378	רכישות
(83,122)	(79,370)	-	(3,752)	מכירות
(496)	-	(199)	(297)	פדיונות
211	-	171	40	העברות אל רמה 3
(657)	(657)	-	-	העברות מתוך רמה 3
<u>1,575,951</u>	<u>1,488,839</u>	<u>70,747</u>	<u>16,365</u>	יתרה ליום 30 ביוני, 2018
				(*) מתוכם - סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2018
<u>45,474</u>	<u>46,376</u>	<u>666</u>	<u>(1,568)</u>	

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
מבוקר				
אלפי ש"ח				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	
1,375,842	1,314,927	36,768	24,147	יתרה ליום 1 בינואר, 2018
166,174	158,069	7,393	712	סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד (*)
432,479	398,720	33,036	723	רכישות
(228,772)	(222,478)	-	(6,294)	מכירות
(6,747)	(1,059)	(799)	(4,889)	פדיונות
12,154	-	171	11,983	העברות אל רמה 3
(657)	(657)	-	-	העברות מתוך רמה 3
1,750,473	1,647,522	76,569	26,382	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
				(*) מתוכם - סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2018
180,862	174,664	7,501	(1,303)	

במהלך שנת 2018 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים

ההרכב:

ליום 30 ביוני, 2019	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

9,174,813	6,897,541
5,750,848	5,387,429
14,925,661	12,284,970

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 ביוני, 2018	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

8,749,851	6,759,087
5,416,078	5,079,574
14,165,929	11,838,661

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2018	
ערך בספרים	שווי הוגן
מבוקר	
אלפי ש"ח	

8,758,662	6,824,094
5,479,090	5,292,210
14,237,752	12,116,304

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

ליום 30 ביוני, 2019			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
4,138,969	625,903	-	4,764,872
502,913	3,104	88,301	594,318
515,104	354,506	604,389	1,473,999
5,156,986	983,513	692,690	6,833,189

נכסי חוב סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 30 ביוני, 2018			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
4,135,089	534,907	-	4,669,996
414,124	1,816	51,895	467,835
845,231	551,664	423,817	1,820,712
5,394,444	1,088,387	475,712	6,958,543

נכסי חוב סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2018			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מבוקר			
אלפי ש"ח			
4,031,055	614,563	-	4,645,618
444,584	1,449	57,878	503,911
563,184	461,759	531,895	1,556,838
5,038,823	1,077,771	589,773	6,706,367

נכסי חוב סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח			
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
מניות	אחרות	סה"כ	
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
57,878	531,895	589,773	יתרה ליום 1 בינואר, 2019 (מבוקר)
277	(4,631)	(4,354)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד *
(605)	(8,721)	(9,326)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח כולל אחר
30,951	110,441	141,392	רכישות
-	(24,266)	(24,266)	מכירות
(200)	(329)	(529)	פדיונות
88,301	604,389	692,690	יתרה ליום 30 ביוני, 2019

(* מתוכם - סך הרווחים לתקופה שלא מומשו
ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון
ליום 30 ביוני, 2019

343	1,617	1,960
-----	-------	-------

במהלך התקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2019, לא היו מעברים
מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח			
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
מניות	אחרות	סה"כ	
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
24,289	292,268	316,557	יתרה ליום 1 בינואר, 2018 (מבוקר)
1,061	(4,340)	(3,279)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד *
1,593	22,198	23,791	סך הרווחים שהוכרו ברווח כולל אחר
25,050	144,038	169,088	רכישות
-	(28,357)	(28,357)	מכירות
(200)	(1,454)	(1,654)	פדיונות
102	320	422	העברות אל רמה 3
-	(856)	(856)	העברות מתוך רמה 3
51,895	423,817	475,712	יתרה ליום 30 ביוני, 2018
1,092	(989)	103	(*) מתוכם - סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2018

במהלך התקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח			
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
מניות	אחרות	סה"כ	
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
74,373	572,754	647,127	יתרה ליום 1 באפריל, 2019
(97)	994	897	סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח והפסד *
(415)	(2,023)	(2,438)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח כולל אחר
14,540	46,140	60,680	רכישות
-	(13,426)	(13,426)	מכירות
(100)	(50)	(150)	פדיונות
88,301	604,389	692,690	יתרה ליום 30 ביוני, 2019

(* מתוכם - סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2019

(60)	4,335	4,275
------	-------	-------

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2019, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח		
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		

347,018	321,524	25,494	יתרה ליום 1 באפריל, 2018
(124)	(1,124)	1,000	סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח והפסד *
14,344	13,960	384	סך הרווחים שהוכרו ברווח כולל אחר
138,934	113,884	25,050	רכישות
(23,440)	(23,440)	-	מכירות
(231)	(131)	(100)	פדיונות
67	-	67	העברות אל רמה 3
(856)	(856)	-	העברות מתוך רמה 3
475,712	423,817	51,895	יתרה ליום 30 ביוני, 2018

(* מתוכם - סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2018

758	(261)	1,019
-----	-------	-------

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח			
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
מניות	אחרות	סה"כ	
	מבוקר		
	אלפי ש"ח		
24,289	292,268	316,557	יתרה ליום 1 בינואר, 2018
			סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו:
458	(3,073)	(2,615)	ברווח והפסד (*)
4,705	46,577	51,282	ברווח כולל אחר
28,754	246,793	275,547	רכישות
-	(48,680)	(48,680)	מכירות
(399)	(1,454)	(1,853)	פדיונות
71	320	391	העברות אל רמה 3
-	(856)	(856)	העברות מתוך רמה 3
57,878	531,895	589,773	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
			(*) מתוכם - סך הרווחים לתקופה שלא מומשו
517	(84)	433	ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2018

במהלך שנת 2018 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. פירוט התחייבויות פיננסיות

ליום			ליום		
31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2018	2018	2019	2018	2018	2019
	שווי הוגן			ערך בספרים	
מבוקר	בלתי מבוקר		מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					

-	14	-	-	13	-
1,877,161	2,126,531	1,920,780	1,792,317	2,003,552	1,759,972
14,106	14,566	12,814	14,104	14,536	12,813
2,055	2,088	226	2,096	2,030	214
			-	-	53,140
1,893,322	2,143,199	1,933,820	1,808,517	2,020,131	1,826,139
129,973	59,078	8,437	129,973	59,078	8,437
43,042	38,130	25,729	43,042	38,130	25,729
173,015	97,208	34,166	173,015	97,208	34,166
2,066,337	2,240,407	1,967,986	1,981,532	2,117,339	1,860,305
1,316,395	1,401,750	1,403,228	1,250,666	1,306,423	1,269,380

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

הלוואות מתאגידים בנקאיים

אגרות חוב (*)

התחייבויות בגין חכירה מימונית

הלוואות מבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

התחייבויות בגין חכירה לפי IFRS 16 (**)

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה

נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה

סך התחייבויות פיננסיות

(*) מזה כתבי התחייבות נדחים המהווים הון לצרכי הסולבנסי

(**) לא נדרש גילוי לשווי ההוגן.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

2. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור התחייבויות פיננסיות אשר מוכרות בשווי ההוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

30 ביוני, 2019				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
809	11,678	21,679	34,166	

30 ביוני, 2018				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
226	74,053	22,929	97,208	

31 בדצמבר, 2018				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
8,139	151,445	13,431	173,015	

באור 5: - הון ודרישות הון

מדיניות ודרישות ההון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת הקבוצה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. מנורה ביטוח ושומרה ביטוח (להלן - חברות הביטוח המאוחדות) כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה.

כחלק מתהליך יישום משטר סולבנסי, נדרשות חברות הביטוח המאוחדות לבצע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים להם הן חשופות. דירקטוריוני חברות הביטוח המאוחדות נדרשים לקבוע הון יעד שישקף יחס כושר פירעון ראוי לדעתם לצורך חלוקת דיבידנד.

ביום 5 בפברואר, 2018 וביום 15 במרץ, 2018 החליטו דירקטוריוני מנורה ביטוח ושומרה ביטוח, בהתאמה, על הון יעד לצורך חלוקת דיבידנד בהתאם לסעיף 1(א)(2) למכתב למנהלי חברות הביטוח, שפורסם ביום 1 באוקטובר 2017, על ידי הממונה, ואשר מטרתו יצירת כרית ביטחון כתנאי לחלוקת דיבידנד כאמור.

הון היעד אשר משמש ככרית ביטחון לחלוקת דיבידנד ונקבע על ידי דירקטוריוני מנורה ביטוח ושומרה ביטוח, הינו בשיעור של 110% ו- 102% מיחס כושר הפרעון הנדרש, בהתאמה, נכון ל-31 בדצמבר, 2017, בהתאם להוראות הסולבנסי החלות על חברות הביטוח, ללא התחשבות בהוראות המעבר אשר פורסמו על ידי הממונה לעניין זה (להלן: "הוראות המעבר").

יצוין, כי בהתאם להחלטה הנ"ל, הון היעד לצורך חלוקת דיבידנד ייבנה בהדרגה (בתוספת גידול שנתי בשיעור של כ- 0.7% במנורה ביטוח וכ- 0.86% בשומרה ביטוח) כך שמתום תקופת ההתאמה של הוראות הסולבנסי (בשנת 2024) ואילך, יעמוד על שיעור של 115% ו- 108% מיחס כושר הפרעון הנדרש, בהתאמה. מובהר כי אין ודאות כי חברות הביטוח המאוחדות תעמודנה ביחס כושר פירעון זה בכל נקודת זמן.

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - מבטחים פנסיה וגמל) ומנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (להלן - מנורה מהנדסים) מחויבות לעמוד בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"ב-2012.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)
מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II החל על חברות הביטוח המאוחדות

בחודש יוני 2017 פורסמו הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - "חוזר סולבנסי") שנועדו לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת, בהתבסס על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי והוא מיושם בישראל החל מיום 30 ביוני, 2017 על נתוני 31 בדצמבר, 2016.

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Margin Risk).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכונים שוק ואשראי וכן סיכונים תיפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לדרישות ההון כדלהלן:

(א) עמידה בדרישות ההון (SCR)

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 (להלן - "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה, ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

(ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות על ידי המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים, החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה - 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II החל על חברות הביטוח המאוחדות (המשך)

הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2017 ואילך
בחוודש דצמבר 2017 פורסם חוזר "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות
ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II". בחודש אוגוסט 2018 נשלחו מכתבים
למנהלי חברות הביטוח הכוללים הוראות והבהרות בקשר לחוזר זה. החוזר על הבהרותיו יכונה
להלן "חוזר הגילוי".

בחוזר הגילוי נקבע, בין היתר, כי דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2017 יפורסם
באתר האינטרנט של החברה; בגין נתוני דצמבר 2018 עד 15 ביולי 2019 ובגין נתוני 30 ביוני 2019
יפורסם עד 31 בדצמבר 2019. מכאן ואילך יכלול דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר
ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב. דוח יחס כושר פירעון כלכלי
בגין נתוני 31 בדצמבר של כל שנה יבוקר בידי רואה החשבון המבקר של החברה וזאת החל מהדוח
על נתוני דצמבר 2018. כמו כן החוזר כולל הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי,
אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של החברה
ודרישות הגילוי לגביו.

על פי חישוב שביצעו חברות הביטוח המאוחדות בהתבסס על הנתונים ליום 31 בדצמבר, 2018,
למנורה ביטוח ולשומרה ביטוח עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החישוב שערכו חברות הביטוח המאוחדות כאמור, נבדק על ידי רואי החשבון המבקרים שלהן
בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה
רלוונטי לביקורת חישובי הסולבנסיות ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים.
בדוח המיוחד של רואה החשבון המבקר מודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון
העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח
והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.
החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו
או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות
להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש
באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים, ולפיכך מצב ההון
המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש ("חישוב ההון") מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות,
בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות
בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את
התוצאות העתידיות.

כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, שהטיפול בהם טרם נקבע סופית
ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל, כגון: אופן חישוב ריבית ההיוון, פעולות
הנהלה בעת תרחיש קיצון וגורמים נוספים.

בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

לפירוט נוסף, ראה סעיף 2.1.4. בדוח הדירקטוריון וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי שפורסם באתרי
האינטרנט של חברות הביטוח המאוחדות בחודש יולי 2019.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

מדיניות ודרישות הון (המשך)

3. דיבידנד מחברות הביטוח

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017 (להלן - המכתב), חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי לא יפחת מהון יעד שקבע דירקטוריון החברה.

על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

בחודש דצמבר 2017 קיבלו חברות הביטוח המאוחדות את אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות משטר הסולבנסי, בהתאם להוראות חוזר גילוי סולבנסי.

החישוב שערכו חברות הביטוח המאוחדות ליום 31 בדצמבר, 2018, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות לאותו יום, משקף יחס כושר פרעון כלכלי גבוה מיחס כושר הפרעון הנדרש על פי המכתב.

לעניין דיבידנדים שחילקו חברות הביטוח המאוחדות בתקופת הדוח, ראה ביאור ג'7 להלן.

4. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מבטחים פנסיה וגמל, בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב - 2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) תיקון מס' 2 התשע"ב - 2012 (להלן - תקנות ההון) והנחיות הממונה:

ליום 31 בדצמבר, 2018	ליום 30 ביוני, 2019
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	
181,109	189,256
392,358	414,833
211,249	225,577
77,793	85,259
104,031	104,722
(715)	(725)
181,109	189,256

הסכום הנדרש על פי תקנות ההון של חברות מנהלות הון עצמי קיים עודף

הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
היקף נכסים מנוהלים
הוצאות שנתיות
הקלות בהתאם לחוזר הממונה

5. דרישת ההון במנורה מהנדסים עומדת על סך של 10 מיליוני ש"ח. ליום 30 ביוני, 2019, ההון העצמי של מנורה מהנדסים מסתכם בכ- 12 מיליוני ש"ח ועודף ההון מסתכם בכ- 2 מיליוני ש"ח. לאחר תאריך הדיווח, ביום 19 באוגוסט, 2019 הכריז דירקטוריון מנורה מהנדסים על חלוקת דיבידנד לבעלי המניות בסך של כ- 1.3 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 21 באוגוסט, 2019.

6. ביום 25 במרס, 2019 הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח, המהווים 0.79 ש"ח לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. הדיבידנד שולם בחודש אפריל 2019.

באור 6: - התחייבויות תלויות

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד הקבוצה ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של הקבוצה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 ("חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של הקבוצה להפסדים במקרה של אישור תביעה כייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי חברות הקבוצה, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית ("בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה ("שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ראה סעיף ב' ס"ק 3, 15-6 ו- 17-22, סעיף ג' ס"ק 16-1 וסעיף ד' ס"ק 1 להלן). במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה ו/או לחברות מאוחדות נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המתוארות בסעיף ב' ס"ק 1, 2, 4, 5 ו- 16 להלן, אשר אושרו כייצוגיות על ידי בית המשפט המחוזי, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות, אלא אם להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות בתביעה לגופה תתקבלנה והתובענה, אף אם תנוהל כתובענה ייצוגית, תידחה.

יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות:

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
1.	01/2008 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הטענה הינה גבייה ביתר ושלא כדין לכאורה של מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". עילות תביעה: הפרת הוראות הדין הרלבנטיות, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים עיקריים מבוקשים: החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מבוטח אשר נגבה ממנו בגין מרכיב תשלום המכונה "תת שנתיות", בנסיבות ובסכום החורגים מהוראות הדין.	ביום 19 ביולי 2016, החליט בית המשפט המחוזי לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית. עילת התביעה העיקרית שאושרה היא עשיית עושר ולא במשפט, תוך דחיית עילות נטענות נוספות. הסעד המבוקש הינו החזר הסכומים שנגבו שלא כדין בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה וצו עשה המורה לנתבעת לתקן את התנהלותה. ביום 26 בספטמבר 2016, הגיש התובע ערעור לבית המשפט העליון בדבר דחיית הטענה הפרטנית כנגד חלק מהמשיבות (ובכללן מנורה ביטוח), שעניינה גביית "תת שנתיות" בשיעור העולה (לפי הטענה) על המותר בדין. הערעור, כאמור, מצוי בשלב הסיכומים. ביום 3 בנובמבר 2016, הגיש המבקש כתב תביעה מתוקן. ביום 15 בדצמבר 2016, הגישה מנורה ביטוח בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית. ביום 8 בינואר 2017, הגישו המשיבות כתב הגנה. ביום 29 במרץ, 2017 ובהמשך לבקשת עיכוב ביצוע שהגישה מנורה ביטוח, קבע בית המשפט העליון כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבר"ע ובערעור. ביום 31 במאי 2018, ניתן פסק דין המקבל את הבר"ע ודוחה את הערעור ואולם, ביום 26 ביוני 2018 הגיש התובע בקשה לדיון נוסף בפסק הדין. ביום 2 ביולי 2019, קיבל בית המשפט העליון את הבקשה לקיים דיון נוסף בפסק הדין.	כ- 2.3 מיליארד ש"ח, בגין תקופה של 7 השנים האחרונות. מתוכם יוחסו למנורה ביטוח כ- 229 מיליון ש"ח.

(1) תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המציגת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

(2) מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

(3) סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
2.	04/2008 בי"ד אזורי לעבודה י-ם	מבוטחות בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הפליה לרעה לכאורה של נשים במסגרת פוליסות "ביטוחי מנהלים" וזאת על ידי הענקת גמלא חודשית נמוכה לנשים מבוטחות, בהגיען לגיל פרישה, מזו שמקבל מבוטח זכר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר אך גביית פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שנגבה מהגברים, על אף ששיעורי התמותה הנמוכים יותר של נשים. עילות תביעה: הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה. סעדים עיקריים מבוקשים: קביעה כי: א) ההפליה בה נהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; ב) 1) השוואת מקדמי הגמלא למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל. או 2) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון של חברי הקבוצה המיוצגת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק כקבוע בחוק איסור הפליה.	כלל הנשים העובדות שיש להן פוליסות ביטוח אצל הנתבעת, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים.	ביום 17 באוגוסט, 2014, החליט ביה"ד האזורי לעבודה לאשר את התובענה כייצוגית ואת הקבוצה, תוך החלטה גם על נשים שאינן עובדות אך ברשותן פוליסת ביטוח בתקופה הרלוונטית. ביום 3 בדצמבר 2014, הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר קבע כי הערעור מצריך תשובה מצד המשיבות, ובתוך כך הורה לתובעת להגיש תשובה. ביום 16 באפריל 2015, קבע בית הדין הארצי, כי יש מקום ליתן רשות ערעור ולקיים דיון בפני מותב. ביום 23 בפברואר, 2016, החליט ביה"ד לבקש עמדת הפיקוח בנוגע לתובענה. ביום 22 בדצמבר 2016, ניתנה עמדת הממונה, לפיה הוא מתנגד לבקשת האישור ובעד קבלת הערעור.	מאות מיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
3.	04/2009 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח בריאות נ' מנורה ביטוח.	הטענה בתובענה היא שבפוליסות ביטוח בריאות בהן המבוטח בחר שלא לתבוע את הפוליסה ולקבל את מחצית ערכו של "טופס 17" הנתבעת עורכת חישוב של תגמולי הביטוח, באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה. עילות התביעה: הטעיה והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. סעדים עיקריים מבוקשים: השבת תגמולי ביטוח לחברי הקבוצה וצו המחייב את הנתבעת לפעול מעתה ואילך בהתאם לפרשנות התובעת את הפוליסה.	כלל המבוטחים בביטוח בריאות שעברו ניתוח אלקטיבי שבעלויותיו נשאה קופת החולים בה הם חברים, ולא הנתבעת.	ביום 16 באוגוסט, 2012 אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית בעילה של הפרת חוזה. ביום 4 בפברואר, 2013 החליט ביהמ"ש העליון לדחות את בקשת רשות הערעור שהגישה מנורה ביטוח תוך קביעה כי שמורות לה כל טענותיה, היה ויוגש ערעור על פסק הדין הסופי. ביום 4 באפריל, 2013, הוגש כתב תביעה מתוקן ע"י התובעת, בהמשך לכך, הגישה מנורה ביטוח כתב הגנה. ביום 8 במאי, 2016 ניתן פסק דין הדוחה את התובענה. ביום 23 ביוני, 2016, הגישה התובעת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי לדחות את התובענה. ביום 19 ביולי, 2017, קבע בית המשפט העליון, כי בהסכמת הצדדים (שהתקבלה בעקבות המלצת בית המשפט), תתקבל בקשת מנורה ביטוח לצירוף ראייה נוספת בערעור, ומשכך הוחזר הדיון בקשר עם הראייה הנוספת לבית המשפט המחוזי לצורך מתן פסק דין משלים. כן נקבע כי זכויות הצדדים שמורות להם בהתייחס לפסק דינו המשלים של בית המשפט המחוזי. התובענה מצויה בשלב הסיכומים.	סכום העולה על 10 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
4.	04/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים ובריאות נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הטענה העיקרית בתובענה הינה שבעת ביטול הביטוח, מכל סיבה שהיא, המשיבות גובות פרמיות עודפות שלא כדין ממבוטחים. כמו כן, לפי הטענה בעת ביצוע החזר פרמיה של החלק היחסי שנגבה ביתר, ההחזר מבוצע בערכים נומינליים. עילות תביעה: הפרות חוק הפיקוח וחוק חוזה הביטוח, חוסר תום לב, הטעיה, מצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים עיקריים מבוקשים: החזר סכום הפרמיות העודפות שנגבו שלא כדין ו/או שלא הוחזרו שלא כדין ו/או של הפרשי שערך שלא שולמו לכאורה לחברי הקבוצה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר בתובענה.	כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין המשיבות בפוליסת ביטוח כלשהיא (למעט פוליסת ביטוח רכוש) או יורשו של מבוטח כאמור ופוליסת הביטוח הופסקה מסיבה כלשהיא בין אם עקב ביטולה על ידי המבוטח ובין אם עקב קרות אירוע ביטוח.	ביום 23 ביוני, 2015, אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית לגבי חלק מהעילות והסעדים שנתבקשו. ביום 29 בספטמבר 2016, הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה. ביום 14 ביוני 2017, ניתנה החלטת בית המשפט, במסגרתה הורה בית המשפט על מינוי בודק (ר"ח) לבדיקת הסכם הפשרה.	כ- מיליון ש"ח לכלל המשיבות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
5.	04/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	גביית כספים, ללא כל עיגון בהסכם בין הצדדים, המהווים לטענת התובעים שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטח והמכונים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים". עילות תביעה: הטעיית לקוחות הן בשלב הטרם חוזי והן בשלב החוזי; הפרה של הוראות הדין ובפרט של חוק הפיקוח והתקנות מכוחו; חוסר תום לב; התעשרות שלא כדין; הפרת הסכם; הפרת חובת חקוקה; תנאי מקפח בחוזה אחיד. סעדים עיקריים מבוקשים: תשלום סכום פיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה המיוצגת בפועל, בצירוף 85% מהתשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה בשל כך שנוכה מן הפרמיה ולא הושקע בעבורם ולאור זכאותה של חברת הביטוח ל- 15% מהתשואה; מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית "דמי ניהול אחרים" ו/או "גורם פוליסה".	כל מי שהוא מבוטח של המשיבות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1982 - 2003, ושגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כ"דמי ניהול אחרים".	ביום 10 ביוני, 2015, הוגש הסדר פשרה על ידי הצדדים, לאישור בית המשפט ("הסדר הפשרה"). ביום 11 ביוני, 2015 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסדר הפשרה ועל קבלת התביעות היועץ המשפטי לממשלה להסדר. ביום 18 באוקטובר, 2015, ובהמשך להגשת חוות דעת הבודק והתנגדות שהוגשה להסדר הפשרה, התקיים דיון בו הביע בית המשפט עמדתו הראשונית לפיה נטייתו הברורה הינה שלא לאשר את ההסדר כפי שהוגש ותוך שהוא ממליץ לצדדים לשפר את תנאי ההסדר באופן משמעותי. ביום 21 בנובמבר, 2016, דחה בית המשפט את הסדר הפשרה וכן אישר באופן חלקי את התובענה כייצוגית. ביום 12 בינואר, 2017, הגישו המבקשים כתב תביעה בתובענה הייצוגית. ביום 16 במאי 2017, הגישו המשיבות לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטת האישור ועל דחיית הסדר הפשרה. ביום 12 ביוני 2017, ניתנה החלטת בית המשפט העליון בבקשה לעיכוב ביצוע, לפיה ההליך המתנהל בבית המשפט המחוזי יותלה עד להחלטה אחרת. ביום 6 בפברואר 2019, הודיעו המשיבות, בהמשך להצעת בית המשפט העליון, על משיכת בקשת רשות הערעור, ולפיכך התובענה לגופה תחזור לדיון בבית המשפט המחוזי לתחילת שלב ההוכחות.	סך של כ- 254 מיליוני ש"ח מתוך סך כולל של כ-2.3 מיליארד המיוחס לכלל המשיבות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
6.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים	העלאת דמי הניהול שמשלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבו" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיהפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה ואי משלוח לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי ניהול בניגוד לדין. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וזכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. בהמשך להודעת הצדדים כי הליך גישור לא צלח, חזרה התובענה להמשך דיון בבית המשפט.	כ- 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
7.	06/2015 מחוזי-מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב רכוש נ' שומרה ביטוח	הפחתת סכום מס הערך המוסף הכלול בערך הנזק באופן גורף לכל הניזוקים אשר אינם מתקנים בפועל את הנזק אשר נגרם לרכבם. עילות התביעה: תרמית- לפי סעיף 56 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח 1698, הפרת חובה חקוקה- לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח 1968, הפרת הוראות חוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג 1973, תנאי מקפח- ס' 1(4) לחוק החוזים האחידים, התשמ"ג 1982. סעדים עיקריים מבוקשים: קביעה כי הימנעות הנתבעת מלצרף את סכום המע"מ במסגרת תשלום תגמולי ביטוח במקרים בהם הנזק לא תוקן, מנוגדת לדין, למעט מקרים בהם מדובר בניזוק שזכאי לניכוי מלוא מס תשומות, וכן להורות לנתבעת לחדול מהפחתת המע"מ מתגמולי הביטוח המשולמים לניזוקים שאינם זכאים בניכוי מלוא מס התשומות כאמור, בין אם הנזק תוקן ובין אם לאו, וכן להעביר לחברי הקבוצה הראשית והמשנית את הכספים שלא שולמו להם, לכאורה, שלא כדין בתוספת ריבית מיוחדת על פי סעיף 28א לחוק חוזה ביטוח.	כל מבוטח, מוטב או צד שלישי, שלא תיקן את הנזק עובר למועד תשלום תגמולי הביטוח, ואשר שולמו לו תגמולי ביטוח לאחר שהופחתו מהם ו/או שלא נכללו בהם סכומי המע"מ החלים על עלות תיקון הנזק, או חלק מהם, במפורש או במשתמע ("הקבוצה הראשית") וכן כל מבוטח, מוטב או צד שלישי, שלא תיקן את הנזק עובר למועד תשלום תגמולי הביטוח, ואשר שולמו לו תגמולי ביטוח לאחר שהופחתו מהם ו/או שלא נכללו בהם סכומי המע"מ החלים על עלות תיקון הנזק, או חלק מהם, במפורש או במשתמע והוא זכאי לניכוי שיעור חלקי ממס התשומות ("הקבוצה המשנית").	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 45 מיליון ש"ח

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
8.	09/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסות ביטוח נ' מנורה ביטוח	התעלמותה (לפי הטענה) של הנתבעת במודע ובמכוון, כמדיניות, מחובתה על פי דין ומכוח ההלכה הפסוקה, כאשר היא משלמת תגמולי ביטוח ללא ריבית כדין. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוזה, קיפוח, הפרת הוראות הממונה והפרת חובה חקוקה. סעדים עיקריים מבוקשים: להצהיר ולקבוע כי הנתבעת מפרת את חובתה לצרף ריבית והצמדה כדין לתגמולי ביטוח המשולמים על ידה ולהורות לה לתקן את מדיניותה באופן מיידי מכאן ואילך; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה ריבית צמודה כדין כהגדרתה בסעיף 1 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 או בהתאם לשיעור הריבית ההסכמית שנקבעה בפוליסה (הגבוה מביניהם), בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל, או לחילופין, בגין התקופה שתחילתה 30 יום מיום מסירת תביעת הביטוח לנתבעת ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה הפרשי הצמדה וריבית בגין תשלום חסר שבוצע על ידה, ממועד תשלום תגמולי הביטוח בחסר ועד למועד בו תשלם הנתבעת לחברי הקבוצה את הריבית הצמודה; בנוסף ו/או לחילופין, היה ובית המשפט יקבע כי פיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי, להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור.	כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מן המשיבה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. התובענה מצויה בשלב הסיכומים.	כ- 50 מיליוני ש"ח לכל הפחות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
9.	09/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסות ביטוח נ' מנורה ביטוח וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים עיקריים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחייב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה בקשה לסילוק על הסף בשל העדר יריבות. ב"כ התובעים הודיע כי "מתוך פליטת קולמוס וטעות סופר" הוגשה הבקשה כנגד מבטחים פנסיה וגמל ולא כנגד מנורה ביטוח. ביום 3 באפריל 2017 קבע בית המשפט כי התביעה נגד מנורה מבטחים פנסיה וגמל תמחק ובמקומה תבוא מנורה מבטחים ביטוח. מנורה הגישה תגובתה לבקשה.	לפי הערכה כ - 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
10.	09/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח רכב (מקיף) נ' מנורה ביטוח וכנגד חברות ביטוח נוספות	גביית דמי הביטוח ביתר בגין ביטוח רכב מקיף, המחושבים לפי שווי רכב גבוה משווי הרכב בפועל כפי שהוא משוקלל על ידי הנתבעת בעת מקרה ביטוח של אובדן גמור, במצבים שונים בהם מופחת שווי הרכב בגין "משתנים מיוחדים", ובפרט כאשר הרכב נרכש מחברת השכרה או חברת ליסינג. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוק חוזה הביטוח, היות החוזה פסול ולא חוקי ונוגד את תקנות הציבור, חוסר תום לב, גזל לפי דיני הנזיקין ועוד. סעדים עיקריים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר בניגוד לדין מהמבוטחים, בצירוף ריבית כדין; להצהיר כי המשיבות אינן רשאיות לגבות פרמיה לפי ערך רכב שאינו כולל את הפחתת ה"רכיב המיוחד" מערך הרכב; ליתן צו מניעה האוסר על המשיבות להמשיך בפרקטיקה של הגבייה ביתר כאמור וכן כל סעד הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	כל בעלי הפוליסות אשר רכשו, בשבע השנים האחרונות, ביטוח מקיף מאת המשיבות בעבור רכב אשר לגביו מתקיימים משתנים מיוחדים לפי הפוליסה, שבפוליסת הביטוח נכתב כי בעת מקרה ביטוח מסוג אובדן גמור או אובדן גמור להלכה יופחת מערך הרכב שיעור מסוים, בלא להפחית את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 27 בדצמבר 2017, ניתן פסק-דין בו דחה בית המשפט את בקשת האישור. בהמשך לאמור, ביום 8 בפברואר 2018, הגישה התובעת הייצוגית ערעור לבית המשפט העליון על דחיית בקשת האישור.	כ-550 מיליון ש"ח לכל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
11.	10/2015 מחוזי - ת"א	מבוטחים בפוליסות ביטוח נ' שומרה ביטוח	תובענה שעניינה, עילותיה וסעדים דומים לאלה המפורטים בסעיף 8 לעיל.	כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק דין בתובענה, תגמולי ביטוח מן הנתבעת, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ראה פירוט בסעיף 8 לעיל. התובענה מצויה בשלב הסיכומים.	כ- 20 מיליוני ש"ח לכל הפחות
12.	12/2015 בית דין אזורי לעבודה - ת"א	עמיתי קרנות פנסיה וקופות גמל נ' מנורה פנסיה וגמל וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, (להלן: "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים עיקריים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמיתי קרנות פנסיה וקופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. ביום 24 בנובמבר 2016, קיבל בית המשפט את עמדת הנתבעות, ואישר העברת התובענה לבית הדין האזורי לעבודה. התובענה מצויה בשלב הסיכומים.	לא כומת.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
13.	02/2016 ב"ה"ד האזורי לעבודה בת"א	עמותת אופק לקידום אנשים עם צרכים מיוחדים נ' מבטחים פנסיה וגמל וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, וזאת מעת שמתחילים לקבל קצבה, כאמור, ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה: הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאיירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאיירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאיירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/ חבר בקרן פנסיה חדשה מקיפה הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאיירים.	לא כומת. לפי הערכה כמיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.	
14.	03/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב נ' מנורה ביטוח.	הפחתה מתגמולי הביטוח סכומי מע"מ ו/או פיצוי בגין ירידת ערך וביצוע תשלום מופחת של שכר טרחת שמאי, לכאורה, בניגוד לדין. עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, תרמית, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב) התשמ"ו-1986 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986, הפרת חוזה והפרת חובת תום הלב. סעדים עיקריים מבוקשים: חיוב המשיבה להשיב את סכומי המע"מ, סכומי ירידת הערך שלא שולמו לחברי הקבוצה וכן את סכומים שלא שולמו בהחזר שכר טרחת שמאי, בערכים ריאליים כשהם כוללים הפרשי הצמדה וריבית כדין; ולקבוע כי שיטת ההפחתה לפיה פועלת המשיבה מנוגדת לדין ולהורות למשיבה לחדול מן השימוש בה.	כל מבוטח, מוטב או צד שלישי אשר לא תיקן את הנזק שנגרם לרכוש המבוטח עובר להגשת תביעה לקבלת תגמולי ביטוח, ושולמו לו פיצויים, תגמולי ביטוח ו/או שיפוי ו/או החזר שכר טרחת שמאי, שלפי הטענה, הופחתו מהם סכומים בניגוד לדין, ובכלל זה סכום המע"מ ו/או ירידת הערך, או חלקם.	לא כומת. הוערך בכ- 60 מיליון ש"ח בשנה.	

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
15.	08/2016 בית דין אזורי לעבודה ת"א	מבוטח בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") מסך הצבירה שבחיסכון בנוסף לדמי הניהול, וזאת בהיעדר הוראה חוזית המאפשרת לגבותו ובניגוד לתקנות קרן הפנסיה, לכאורה. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר כל זכות חוזית לביצועה ותוך הפרת תקנון קרן הפנסיה, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת הגילוי והפרת חובות תום הלב במו"מ. סעדים עיקריים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה; (ב) צו קבוע האוסר על החברה לגבות הוצאות ישירות כל עוד לא שונה תקנון קרן הפנסיה כדין ו-(ג) פסיקת גמול מיוחד למבקש ושכ"ט לעורכי-דינו.	עמיתי קרנות פנסיה המנוהלות על ידי הנתבעת, בעבר ובהווה, אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. ביום 30 באפריל, 2017, קבע בית המשפט כי אינו מוסמך לדון בתובענה והעביר את הדיון בה לביה"ד האזורי לעבודה בת"א.	כ-478.6 מיליוני ש"ח.
16.	09/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת "טופ פייננס" נ' מנורה ביטוח.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") וזאת מעבר לדמי הניהול, בהיעדר, לכאורה, הוראה בפוליסה המאפשרת לגבות. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר זכות חוזית לביצועה תוך הפרת הפוליסה, תוך הטעיה, אי גילוי, חוסר תום לב והפרת חובת הנאמנות. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה; (ב) צו האוסר על החברה לגבות מחברי הקבוצה הוצאות ישירות; (ג) פסיקת גמול לתובע המייצג ושכר טרחה לבאי כוחו.	כל בעלי פוליסת "טופ פייננס" של הנתבעת, בעבר ובהווה, השנים שקדמו למועד הגשת התובענה.	ביום 31 במאי 2019, ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי, במסגרתה אישר בית המשפט ניהול התובענה כייצוגית. הנתבעות בתובענה זו נערכות להגשת בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.	כ-23.6 מיליוני ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
17.	09/2016 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	גביית פרמיות, לכאורה, מן המבוטחים בביטוח בריאות, בגין כיסויים מיותרים שהמבוטחים אינם זקוקים להם, וכן מכירה, לכאורה, במודע ובמכוון, פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטח אין כל צורך בהם, שכן הוא מחזיק בביטוח בריאות משלים מטעם קופת החולים אליה הוא משתייך. עילות התביעה: הטעייה, התעשרות שלא כדין ועשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובה חקוקה, הפרה של הוראות הדין לרבות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, הפרה של הוראות חוזר הממונה מס' 6-1-2007 וכן תניה מקפחת בחוזה אחיד בניגוד לחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) החזר של סכומי הפרמיות העודפים שנגבו לכאורה שלא כדין; (ב) צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן כפי המתואר בתובענה; (ג) תשלום גמול למבקשים ושכר טרחה לבא כוחם בשיעור יחסי לשווי הסעד ממנו ייהנו חברי הקבוצה; (ד) כל סעד נוסף כפי שבית המשפט ימצא לנכון בנסיבות העניין.	כלל מבוטחי הנתבעת בשבע השנים האחרונות, בפוליסת בריאות הכוללת כיסויים חופפים באופן מלא או חלקי.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מצויה בשלב הסיכומים.	כ-4.45 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות; חלקה היחסי של מנורה ביטוח הוערך בכ- 314 מיליון ש"ח.
18.	01/2017 בית דין אזורי לעבודה ת"א	מבוטח בביטוח מנהלים נ' מנורה ביטוח.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות"), בפוליסות ביטוחי מנהלים המשוקות על ידי הנתבעת, וזאת, לפי הטענה, מעבר לדמי הניהול ו/או דמי הביטוח ובהיעדר הוראה בפוליסה המאפשרת לגבות. עילות התביעה: הפרת הוראות הפוליסה, הפרת חובת האמון, הפרת חובת הגילוי והפרת חובת תום הלב במשא ומתן, מסירת תיאור מטעה תוך הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) פיצוי של חברי הקבוצה בגין הנזקים שנגרמו להם לכאורה תוך השבת כלל הסכומים שנגבו לכאורה בניגוד לפוליסה כנטען לעיל, והעברתם ישירות ליתרת הכספים הצבורה בפוליסה; (ב) צו האוסר על הנתבעת לגבות מחברי הקבוצה הוצאות ישירות כאמור; (ג) פסיקת גמול לתובע המייצג ושכ"ט לבאי כוחו.	כל המבוטחים בביטוחי המנהלים ששווקו על ידי הנתבעת (משתתף ברווחים, "מרב", "סטטוס" וכי"ב), אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות כאשר הפוליסה לא כללה הוראה המאפשרת לגבות הוצאות אלו.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	כ-185 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
19.	02/2017 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל וחברות נוספות	גביית תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן, וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת המאסדר. עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, הטעיה, מצג שווא, והפרת חובות תום הלב במשא ומתן. סעדים עיקריים מבוקשים: השבה של התשלומים שנגבו כאמור; מתן פסק דין הצהרתי או צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן; פסיקת גמול מיוחד למבקשים ושכר טרחה לעורכי-דינם.	כל עמיתי הנתבעות אשר קיבלו מהן הלוואות ולחילופין כל עמיתי הנתבעות, בשבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל טרם הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מצויה בהליך גישור.	חלקה היחסי של מנורה מבטחים פנסיה וגמל הוערך בכ- 31 מיליון ש"ח.
20.	05/2018 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח רכב מקיף נ' שומרה ביטוח וחברות נוספות	גביית דמי ביטוח ביתר, המחושבים לפי שווי רכב הגבוה משווי הרכב בפועל, כפי שהוא משוקלל על ידן בעת מקרה הביטוח של אובדן גמור של הרכב, וזאת במצבים שונים בהם מופחת שווי הרכב בגין "משתנים מיוחדים", למשל, כאשר הרכב נרכש מחברת השכרה או חברת ליסינג. עילות התביעה: הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981; פעולה בניגוד לחוזרי הממונה; גזל ותרמית על פי דיני הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט, והפרת חובות תום הלב. הסעדים עיקריים מבוקשים: פיצוי/השבה של כל הפרמיות שנגבו מהמבוטחים ביתר בניגוד לדין, בצירוף ריבית כדין; סעד הצהרתי לפיו המשיבה אינה רשאית לגבות פרמיה לפי ערך רכב שאינו כולל את הפחתת ה"רכיב המיוחד" מערך הרכב; צו מניעה האוסר על המשיבה להמשיך בפרקטיקה של הגביה ביתר הנטענת, וכן כל סעד הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	כל בעלי הפוליסות אשר רכשו ביטוח מקיף מאת הנתבעות, בשבע השנים האחרונות, בעבור רכב אשר לגביו מתקיימים משתנים מיוחדים לפי הפוליסה, ושכפוליסת הביטוח נכתב כי בעת מקרה ביטוח מסוג "אובדן גמור" או "אובדן גמור להלכה" יופחת מערך הרכב שיעור מסוים, בלא להפחית את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. שומרה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	50 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות, לפי חלקת היחסי בשוק.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
21.	07/2018 מחוזי-מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב נ' מנורה ביטוח	אי פיצוי מבוטחים שרכשו "פוליסות לביטוח כלי רכב שאינו פרטי ומסחרי עד 3.5 טון", בגין נזק של ירידת ערך שנגרם לרכבם עקב תאונה מכוסה. עילות התביעה העיקריות הינן: הפרת חוזה, עשיית עושר ולא במשפט הטעיה חוסר תום לב וניצול מצוקה ותנאי מקפח בחוזה אחיד. סעדים עיקריים מבוקשים: להוציא צו עשה/סעד הצהרתי ולהורות לנתבעת להכיר בנזק של ירידת ערך עקב תאונה כנזק מכוסה על פי הפוליסה; לפצות את מבוטחיה בגין נזק של ירידת ערך עקב תאונה וליתן כל סעד אחר הנראה לבית המשפט הנכבד כצודק בנסיבות העניין	כל מבוטחי המשיבה, אשר בוטחו ב'פוליסה לביטוח כלי רכב שאינו פרטי ומסחרי עד 3.5 טון', ואשר ארעה לרכבם תאונת דרכים, בעקבותיה נגרם לרכבם נזק של ירידת ערך אשר המשיבה לא פיצתה אותם בגינו.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ש"ח	63 מיליון ש"ח
22.	12/2018 מחוזי-ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח מבנה נ' מנורה ביטוח ואח'	עניינה של התובענה בטענה לגבייה ביתר, בניגוד לדין, של פרמיות ביטוח מיותרות בגין פוליסות ביטוח מיותרות שהופקו לבעלי מבנים - שנטלו הלוואת משכנתא ונדרשו לבטח את המבנה לטובת הבנק המלווה - למרות שבעת הפקתן, היתה כבר קיימת, בין אם אצל אותו מבטח ובין אם אצל מבטח אחר, פוליסה אשר ביטחה את אותו מבנה ביחס לאותה תקופה, והכל, על פי הטענה, תוך הפרה של הוראות הדין ותוך הטעיית המבוטחים. עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן, בין היתר: הטעייה, הפרת חובת תום הלב, רשלנות, עשיית עושר ולא במשפט, והפרת חובה חקוקה. הסעדים העיקריים להם עותרים התובעים הינם: החזר של סכומי הפרמיות העודפים שנגבו מהם, לפי הטענה, שלא כדין, וכן צו עשה המורה למשיבים לשנות את דרך פעולתם.	כל מי שנטל הלוואת משכנתא מאחד או יותר מהמשיבים 4-7 ובוטח ע"י אחת או יותר מהמשיבות 1-3 בפוליסת ביטוח מבנה המהווה אחת מתוך שתי הפוליסות או יותר בקשר לאותו מבנה במהלך אותה תקופה.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. כ- מיליוני ש"ח לכלל הנתבעות	280

ג. תובענות אחרות:

בנוסף לתובענות המהותיות ולבקשות לאישורן כייצוגיות, המתוארות לעיל, שאושרו או שטרם אושרו, קיימות תובענות ובקשות לאישורן כייצוגיות כאמור, אשר סכום התביעה בכל אחת מהן אינו מהותי ולפיכך לא נכלל לגביהן תיאור מפורט בדוחות הכספיים:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
1.	12/2014 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	גביה ביתר של דמי אשראי בעת רכישת פוליסת ביטוח בתשלומים.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים פועלים לגיבוש הסדר פשרה.	9 מיליון ש"ח.
2.	03/2016 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח.	חוב בפרמיה מוגדלת (בגין הגדלת סכום הביטוח) למן ה- 1 לחודש בו הוגדל סכום הביטוח בפוליסות ביטוח מבנה, גם באותם מקרים שבהם בפועל הורחבה הפוליסה (כלומר, סכום הביטוח הוגדל) לאחר ה- 1 לחודש.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 13 במרס 2017, הוגש על ידי הצדדים הסדר פשרה ("ההסדר") לאישור בית המשפט. ביום 25 בדצמבר, 2017 הוגשה התנגדות להסכם הפשרה.	כ- 14 מיליון ש"ח.
3.	01/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברה נוספת.	גביית יתר על ידי הנתבעות, תוך הימנעות מלנהוג כלפי המבוטחים על פי פרקטיקה נהגת, לפי הטענה, של הפחתה בדמי הביטוח בעת חציית מדרגת גיל ו/או ותק נהיגה המזכה בהפחתה בפרמיית הביטוח.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הדיון בתובענה אוחד עם הדיון בתובענה הנזכרת בסעיף 6(4) להלן.	חלקה היחסי של מנורה ביטוח הוערך בכ- 12.25 מיליון ש"ח.
4.	02/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	אי גילוי באופן יזום, מצד הנתבעת למבוטחיה בביטוח רכב חובה, מקיף וצד ג', כי הינם עתידים, במהלך תקופת הביטוח, להגיע למדרגות הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח וזאת, לטענת התובע, בניגוד לפרקטיקה הנהוגה.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הדיון בתובענה אוחד עם הדיון בתובענה הנזכרת בסעיף 6(3) לעיל.	12.25 מיליון ש"ח.
5.	06/2017 מחוזי - ירושלים	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	פרקטיקה בו נהגת הנתבעת, לכאורה שלא כדין, לפיה היא מעכבת הוראות חיוב של רכישת פוליסה באמצעות כרטיס אשראי עד לסוף אותו חודש בו ביצע המבוטח בפועל את הרכישה ("הפרקטיקה"), כאשר במרווח הזמן עד מועד העברת הוראת החיוב לחברת כרטיס האשראי, מתמלאת מסגרת האשראי כך שהתשלום בגין הפוליסה נדחה, תוך חיוב המבוטח ב- "דמי טיפול" בגין החיוב שחזר.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 3 מיליון ש"ח.

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
6.	06/2017 מחוזי - מרכז	מעסיקים/מעבידים נ' מנורה ביטוח (תביעת שיבוב)	השבתם של דמי הפגיעה ששילמו מעסיקים/מעבידים למוסד, לביטוח לאומי (להלן: "דמי הפגיעה" ו-"המל"ל", בהתאמה) בגין תקופת הזכאות לדמי פגיעה כמשמעותה בסעיף 94 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 בעקבות תאונות דרכים שנגרמו לעובדיהם ואשר הוכרו גם כתאונות עבודה על ידי המל"ל.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הבקשה מצויה בשלב הסיכומים.	כ - 14.5 מיליון ש"ח.
7.	7/2017 ביה"ד לעבודה בת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל ואח' האזורי	עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעות מעלות את דמי הניהול בהודעה במועד שאינו בהתאם להוראות חוזר 2012-9-22 שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני ("החוזר") ו/או בנסיבות שבהן הסיבה להפסקת ההפקדות אינה אחת הסיבות המפורטות בחוזר. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת החוזר, הפרת חובות תום הלב במשא ומתן, הפרת חובה חקוקה, רשלנות ועשיית עושר שלא במשפט.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. בהמשך להליך גישור שלא צלח, הדיון בבקשת האישור חוזר לביה"ד לעבודה.	לפחות 2.5 מיליון ש"ח.
8.	9/2017 מחוזי - ירושלים	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח	עניינה של התובענה, בטענה לפיה הנתבעות מפרות את הוראות סעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק"), בכך שאינן מוסיפות לסכומי הכסף ששילמו למבקשים וחברי הקבוצה הנטענת כפי שנפסקו על ידי רשות שיפוטית, הפרשי הצמדה ו/או ריבית ו/או ריבית צמודה, במקרים בהם הן שילמו סכומים כאמור במועד המאוחר למועד הפירעון (כהגדרתו בחוק).	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מצויה בהליך גישור.	מוערך על ידי התובעים בעשרות מיליוני ש"ח לכלל הנתבעים.
9.	12/2017 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח אחריות נ' מנורה ביטוח	עניינה של הבקשה בטענה, כי בקרות אירוע ביטוח אחריות, החברה מתפשרת או מגיעה להסכמות עם הצד שכנגד, בשם המבוטח, מבלי לקבל את אישורו או הסכמתו של המבוטח ומבלי למסור למבוטח הודעה בהתאם להוראות סעיף 68 לחוק חוזה ביטוח, תשמ"א-1981 ("חוק חוזה הביטוח").	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	6.3 מיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ד. תובענות אחרות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
10.	02/2018 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסות ביטוח חיים נ' מנורה ביטוח ואח'	עניינה של הבקשה בטענה כי הנתבעות גבו וגובות ממבוטחים אשר נטלו מהן הלוואה דמי טיפול/דמי גביה/דמי תפעול/עמלה בקשר עם העמדה הלוואה ו/או עריכת מסמכי הלוואה ו/או גביית תשלומי פירעון הלוואה ו/או ניהולה של הלוואה, ומשלשלות כספים אלה לכיסן הפרטי במקום להעבירן לקופת המבוטחים.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מצויה בהליך גישור.	כ- 5 מיליוני ש"ח.
11.	04/2018 בית הדין האזורי לעבודה ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל	עניינה של בטענה לפיה הנתבעות אינן מבהירות לעמיתים המצטרפים לקרנות הפנסיה שבניהולן, אשר אין להם שאירים, כי אין להם צורך בכיסוי ביטוחי לשאירים, וכי מומלץ להימנע מרכישת כיסוי זה ותשלום עבורו. כמו כן הנתבעות לא מבהירות, כבר במועד ההצטרפות כי ככל שויתרו בעת ההצטרפות על כיסוי ביטוחי לשאירים, הרי שבתוך שנתיים לכל היותר, הם יועברו באופן אוטומטי למסלול ביטוחי שכולל כיסוי ביטוחי לשאירים, אלא אם יודיעו לקרן כי הם מבקשים להמשיך ולוותר על כיסוי ביטוחי לשאירים.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.
12.	05/2019 בית דין אזורי לעבודה ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל	עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעת גבתה מעמיתים של קרן הפנסיה הכללית שבניהולה, שהצטרפו לקרן עקב הפקדה בקרן הפנסיה המקיפה העולה על תקרת ההפקדות הסטטוטוריות המותרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי חלף דמי ניהול בשיעור המפוחת המשולמים על ידם בקרן המקיפה, וזאת ללא הסכמתם ומתן הודעה על כך.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לפחות 2.5 מיליוני ש"ח.
13.	06/2019 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח בריאות נ' מנורה ביטוח	עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעת גובה מהמבוטחים דמי ביטוח בגין תקופה בה פוליסת הביטוח והנספחים שצורפו אליה אינם בתוקף וזאת בניגוד לתנאי הפוליסה ובניגוד לדין.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	מאות אלפי ש"ח (על אף הערכת התובעת הייצוגית על דרך האומדן לסך של כ- 70 מיליוני ש"ח).

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)
ג. תובענות אחרות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
14.	07/2019	מבוטח בביטוח רכב ודירה נ' שומרה ביטוח ואח'	עניינה של התובענה הוא כי הנתבעות, בעת ביטול פוליסה, אינן משיבות את החלק היחסי של דמי הביטוח בתוך 14 יום ממועד ביטול הפוליסה וכי בעת איחור בתשלום כאמור אינן מצרפות ריבית והצמדה לתשלום.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 3.3 מיליוני ש"ח לכלל הנתבעות (יחד).
15.	08/2019 מחוזי מרכז	מבוטח נ' מנורה ביטוח ואח'	עניינה של התובענה הינה בטענה כי הנתבעות, במקרה של אובדן מוחלט כתוצאה מתאונה או גניבה ("מקרה הביטוח"), אינן משיבות חלק יחסי מדמי הביטוח המיוחס לכתבי שירות שונים המצורפים לפוליסה (כגון; תיקוני דרך, גרירה ותיקון שמשות) בגין יתרת תקופת הביטוח שלאחר מועד אירוע מקרה הביטוח הנ"ל.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת בהעדר נתונים (על אף הערכת התובעים הייצוגיים הנזק לכללי חברי הקבוצה עולה כדי עשרות מיליוני ש"ח).
16.	08/2019 מחוזי מרכז	מבוטח נ' שומרה ואח'	תובענה שעניינה, עילותיה והסעדים העיקריים המבוקשים בגינה דומים לאלה המפורטים בסעיף 15 לעיל.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת בהעדר נתונים (על אף הערכת התובעים הייצוגיים הנזק לכללי חברי הקבוצה עולה כדי עשרות מיליוני ש"ח).

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ד. תובענה מהותית אחרת:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	06/2016 מחוזי - מרכז	סוכן נ' מנורה ביטוח	לטענת הסוכן (התובע) בשל הפרת ההסכם בינו לבין מנורה ביטוח ובשל הפרת חובת הזהירות שלה כלפיו, בוטלו פוליסות ביטוח שתווכו על ידו בשיעורים ניכרים וסוכנות הביטוח שבבעלותו קרסה. במקביל מתנהל הליך בהוצאה לפועל אגב בקשה לביצוע שטר שהוגשה על ידי מנורה ביטוח.	ביום 19 ביוני 2016, הגיש הסוכן תביעה כנגד מנורה ביטוח. ביום 1 בספטמבר 2016, הגישה מנורה ביטוח כתב הגנה. ביום 6 באפריל 2017, קיבל בית המשפט העליון את בקשת הצדדים לאיחוד הליך התובענה של הסוכן עם ההליך לביצוע שטר שהוגש על ידי מנורה ביטוח. בהמשך להליך גישור שלא צלח, הדיון בבקשת האישור חוזר לביהמ"ש המחוזי.	כ- 35 מיליוני ש"ח.

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	11/2015 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות	הפחתת סכומי הנזק הנתבעים על ידי צד ג', בטענה ל"רשלנות תורמת" מצדו של צד ג', ללא הנמקה. וזאת, בניגוד להוראות הדין וחוזרי הממונה.	ביום 30 במרס 2018, הגישו הצדדים בקשה משותפת לאישור הסדר פשרה. ביום 10 ביולי 2018, הגישו הצדדים בקשה מתוקנת לאישור הסדר הפשרה וביום 27 בינואר 2019, ניתן פסק דין המאשר את הסדר הפשרה, ובכך באה התובענה לידי סיום.	לפחות 3 מיליון ש"ח.
2.	11/2017 מחוזי - מרכז	ויצו נ' מנורה ביטוח	עניינה של הבקשה בטענה כי הנתבעות גובות פרמיות ביטוח, הכוללות "תוספת סיכון" הנובעת מאופי עבודתם של המבוטחים, וזאת למרות העובדה שמבוטחים אלו כלל אינם עובדים במועד שבו נרכש הכיסוי הביטוחי או הפסיקו לעבוד בעבודה אשר הצדיקה את גבית תוספת הסיכון.	ביום 12 בפברואר 2019, הוגשה בקשה מוסכמת להסתלקות התובעים מהתובענה ומבקשת האישור, ובכך באה התובענה לידי סיום.	מיליוני ש"ח (על דרך האומדן).
3.	7/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' שומרה ביטוח	עניינה של התובענה, על פי הטענה, הינה גבייה ביתר של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים, וזאת לכאורה בניגוד לדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית שהוצגו בפוליסות.	ביום 31 במרס 2019, הורה ביהמ"ש על מחיקת התובענה ובכך באה התובענה לידי סיום.	9.7 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

הסכום הנתבע	כמות תביעות	
אלפי ש"ח		
		תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:
506,600	3	צוין סכום המתייחס לקבוצה
		התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס
225,000	1	סכום ספציפי לקבוצה
-	1	לא צוין סכום התביעה
		בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:
1,274,550	19	צוין סכום המתייחס לקבוצה
		התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס
2,928,000	5	סכום ספציפי לקבוצה
-	9	לא צוין סכום התביעה
35,000	1	תביעות מהותיות אחרות (*)

לתאריך הדיווח, סכום ההפרשה המצטבר בגין התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל, מסתכם בכ- 41 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2018, כ- 40 מיליוני ש"ח)

(*) ראה סעיף ד' לעיל

הממונה, מפרסם מעת לעת, ניירות עמדה, עקרונות לניסוח תוכניות ביטוח, מסמכי נהגים ראויים ולא ראויים וכיוצא באלה מסמכים או טיוטות מסמכים הרלבנטיים לתחומי פעילותה של הקבוצה, אשר יכול ויש להם השפעה על זכויות מבוטחים ו/או עמיתים ויכול ויש בהם ליצור חשיפה לקבוצה במקרים מסוימים הן ביחס לתקופת פעילותה קודם לכניסת אותם מסמכים לתוקף והן ביחס לעתיד.

לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופה הקבוצה לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר תחולתם עתידית. כנגד הקבוצה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים ו/או עמיתים על פי תוכניות ביטוח ו/או קרנות ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בקבוצה. לעיתים הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רוחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה ו/או מעביר אליהם בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול הגופים המוסדיים, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החוזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות המבוצעות על-ידי הגופים המוסדיים, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושיוכם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. מוצרים אלו מנוהלים על פני שנים בהם מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלו מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקות חברות הקבוצה הינו עתיר פרטים ונסיבות, ואשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, ואשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלבנטי בהתייחס ללקוח בודד. הגופים המוסדיים בקבוצה מטפלים, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

הקבוצה חשופה לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של הגופים המקצועיים בקבוצה לרבות סוכנויות הקבוצה וכיוצ"ב טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי חברות הקבוצה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מסוג האמור. הקבוצה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי, ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסה או פוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. שינויים בריבית

הקבוצה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודות בביטוחי חיים ובריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי, בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. להלן מפורטים השינויים כתוצאה משינוי בריבית חסרת סיכון:

לשנה					עדכון העתודה המשלימה לגמלאות בעקבות השינוי בשיעור ריבית ההיוון המשמש לחישובה עדכון בעקבות בחינת נאותות העתודות: בביטוח חיים בביטוח בריאות סך הכל השפעה בעקבות בחינת נאותות העתודות שינוי בהתחייבויות ביטוחיות בביטוח כללי סך הכל לפני מס
שהסתיימה					
ל- 6 חודשים שהסתיימו		ל- 3 חודשים שהסתיימו		ביום	
ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		31 בדצמבר	
2019	2018	2019	2018	2018	
בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר	
אלפי ש"ח					
(99,227)	49,094	(31,319)	59,621	88,767	
29,894	(5,374)	(1,550)	7,548	(44,242)	
(54,222)	-	(9,439)	32,602	(3,192)	
(24,328)	(5,374)	(10,989)	40,150	(47,434)	
(6,530)	(2,349)	9,697	9,690	(10,215)	
(130,085)	41,371	(32,611)	109,461	31,118	

ב. שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים

בחודש יולי 2019, פרסם הממונה טיוטת "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ונייר עמדה הדן בנושא זה (להלן - "הטיטה"). הטיטה מפרטת הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות. כמו כן, החברות המנהלות של קרנות פנסיה, הפועלות במתכונת של ביטוח הדדי, יחשבו על בסיס הנחות אלו את המאזן האקטוארי של הקרנות שבניהולן, ויקבעו בהתאם את המקדמים הכלולים בתקנונים שלהן.

הטיטה מתייחסת, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן. בנוסף, הטיטה כוללת לוח תמותה חדש לגמלאים של חברות ביטוח, אשר בפעם הראשונה מתבססת, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח.

מנורה ביטוח עדיין לומדת את הטיטה אך למרות שיתכן שאיננה משקפת את החוזר הסופי, מנורה ביטוח סבורה שההנחות החדשות בטיטה משקפות באופן טוב יותר את תוחלת החיים מאלו שהיו בשימוש עד כה.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ב. שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות" מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (המשך)

בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני, 2019 עדכנה מנורה ביטוח את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוח התמורה החדש והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בטיטה.

כתוצאה מפרסום הטיטה, הגדילה מנורה ביטוח את התחייבויותיה הביטוחיות, בענפי חיים ובריאות בכ- 34 מיליוני שקלים.

יצוין כי בסכומים האמורים יתכנו שינויים עם פרסום חוזר ונייר עמדה הכולל אומדנים סופיים בנדון.

ג. דיבידנדים מחברות הבנות

(1) ביום 27 במאי, 2019, החליט דירקטוריון מנורה ביטוח, על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 50 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 3 ביוני 2019.

(2) ביום 26 במאי, 2019 הכריז דירקטוריון מבטחים פנסיה וגמל על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 50 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 27 במאי, 2019.

(3) ביום 18 ביוני, 2019 הכריזה שומרה ביטוח על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 30 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 25 ביוני 2019.

ד. פעילות בתחום אנרגיה סולארית

מנורה מבטחים אנרגיה בע"מ (להלן - מנורה מבטחים אנרגיה) חברה נכדה של החברה, ניגשה באמצעות תאגידים מוחזקים בשיעור של 50% כל אחד, למכרזי רשות החשמל להקמת אתרים סולאריים ליצור חשמל. כחלק מתנאי הסף שנדרשו במכרזים, ניתנו ערבויות על ידי מנורה מבטחים אנרגיה לבנק.

בחודשים אפריל ויוני 2019, זכו התאגידים המוחזקים כאמור במכרזים בהיקף של כ- 230 מגה וואט (צפי כ- 300 מגה וואט הספק מותקן). היקף ההשקעה הצפוי על ידי מנורה מבטחים אנרגיה בפרויקטים במהלך השנים הקרובות מוערך בסך מצטבר של כ- 80 מיליוני ש"ח. היקף הערבויות שניתנו נכון למועד פרסום הדוח עומד על כ- 27.6 מיליוני ש"ח.

ה. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בהמשך לאמור בבאור 5.ב.6.36. לדוחות הכספיים המאוחדים לשנת 2018, בדבר וועדה בין משרדית לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין (להלן - "הוועדה") יצוין כי בחודש יוני 2019 הגישה הוועדה את המלצותיה הסופיות בנושא לבית המשפט העליון. ההמלצות כוללות קביעת שיעור ריבית היוון אחיד בשיעור של 3% ומנגנון עדכון של שיעור הריבית בעתיד. בחודש אוגוסט 2019 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין בנושא, בו נקבע כי שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין ימשיך לעמוד על 3%. במסגרת פסק הדין הסכימו המבטחים כי שיעור ההיוון לצורך חישוב סכום ניכוי תגמולי המוסד לביטוח לאומי מאת המבוטחים יעמוד אף הוא על 3% וזאת בתקופת הביניים, עד לתיקון תקנות הביטוח הלאומי (היוון) תשל"ח - 1978 (להלן - "תקנות ההיוון"). עד לתיקון תקנות ההיוון, ממשיכה הקבוצה לאמוד את גובה תשלום תביעות שיבוב למוסד לביטוח לאומי על ידי המבטחים כמפורט בבאור 5.ב.6.36. לדוחות הכספיים המאוחדים לשנת 2018.

בהתאם לאמור לעיל, ביצעה הקבוצה אומדן של השפעת פסק הדין האמור והקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בענפים רכב חובה וחבויות. השפעת פסק הדין על הרווח לפני מס הינה בסך של כ- 216 מיליוני ש"ח. יתרת ההתחייבויות הביטוחיות כאמור עומדת על סך של כ- 93 מיליון ש"ח וזאת עקב הערכת הקבוצה בקשר לתביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי כנגד הקבוצה. ככל שיתוקנו תקנות ההיוון ייתכן עדכון של ההפרשה האמורה.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ו. בחודש יוני 2019 חתמה חברה בת שומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - שומרה ביטוח) על הסכם למכירת החזקותיה בחברה נכדה ארנון את וינשטוק סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן - ארנון את וינשטוק) לאלפים סוכנות לביטוח (2002) בע"מ. המועד הקובע לעסקה נקבע ליום 30 ביוני, 2019. על פי ההסכם תמכור שומרה ביטוח את כל מניות ארנון את וינשטוק ללא תמורה. הקבוצה תשאיר בידה הלוואות הבעלים בסכום ובתנאים שהוסכמו בין הצדדים וזאת בכפוף להתקיימות כל התנאים המתלים בהסכם. נכון לתאריך הדיווח, טרם התקיימו כל התנאים המתלים לעסקה.

באור 8: - אירועים מהותיים לאחר תאריך הדיווח

א. ביום 26 באוגוסט, 2019, הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד לבעלי המניות בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח, המהווים 0.79 ש"ח לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. דיבידנד ישולם בחודש ספטמבר 2019.

ב. לאחר תאריך הדיווח חלה ירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון, אשר עשויה להביא לגידול בהתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי, ביטוח בריאות וביטוח חיים. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת של האמור על תוצאות הקבוצה.

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות

א. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 ביוני, 2019				
נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ	
בלתי מבוקר				פירוט בסעיף
אלפי ש"ח				
35,747	4,244,153	-	4,279,900	ב
-	-	7,608,968	7,608,968	ג
14,277	538,661	-	552,938	ד
80,382	1,273,893	-	1,354,275	ה
130,406	6,056,707	7,608,968	13,796,081	
ליום 30 ביוני, 2018				
נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ	
בלתי מבוקר				פירוט בסעיף
אלפי ש"ח				
17,032	4,307,610	-	4,324,642	ב
-	-	7,106,130	7,106,130	ג
12,436	413,545	-	425,981	ד
85,269	1,530,104	-	1,615,373	ה
114,737	6,251,259	7,106,130	13,472,126	
ליום 31 בדצמבר, 2018				
נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ	
מבוקר				פירוט בסעיף
אלפי ש"ח				
42,449	4,130,148	-	4,172,597	ב
-	-	7,451,537	7,451,537	ג
12,610	450,560	-	463,170	ד
53,724	1,383,232	-	1,436,956	ה
108,783	5,963,940	7,451,537	13,524,260	

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ב. נכסי חוב סחירים

ליום 30 ביוני, 2019			
עלות	הערך בספרים	עלות	הערך בספרים
מופחתת	בלתי מבוקר	מופחתת	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,976,563	2,044,381	אגרות חוב ממשלתיות	
		נכסי חוב אחרים:	
2,153,195	2,204,683	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
29,965	30,836	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
4,159,723	4,279,900	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	18,398	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

ליום 30 ביוני, 2018			
עלות	הערך בספרים	עלות	הערך בספרים
מופחתת	בלתי מבוקר	מופחתת	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,325,949	2,378,505	אגרות חוב ממשלתיות	
		נכסי חוב אחרים:	
1,920,128	1,933,127	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
13,499	13,010	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
4,259,576	4,324,642	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	5,192	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

ליום 31 בדצמבר, 2018			
עלות	הערך בספרים	עלות	הערך בספרים
מופחתת	מבוקר	מופחתת	מבוקר
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,008,239	2,025,630	אגרות חוב ממשלתיות	
		נכסי חוב אחרים:	
2,170,043	2,108,168	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
40,784	38,799	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
4,219,066	4,172,597	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	7,438	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 ביוני, 2019	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

2,673,165	3,552,136
-----------	-----------

4,935,803	5,258,465
-----------	-----------

7,608,968	8,810,601
-----------	-----------

75,103	
--------	--

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 30 ביוני, 2018	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

2,613,679	3,368,781
-----------	-----------

4,492,451	4,777,638
-----------	-----------

7,106,130	8,146,419
-----------	-----------

101,785	
---------	--

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2018	
ערך בספרים	שווי הוגן
מבוקר	
אלפי ש"ח	

2,655,673	3,413,661
-----------	-----------

4,795,864	4,948,046
-----------	-----------

7,451,537	8,361,707
-----------	-----------

79,939	
--------	--

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ד. מניות

ליום 30 ביוני, 2019		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
469,699	422,079	מניות סחירות
83,239	80,896	מניות שאינן סחירות
552,938	502,975	סך הכל מניות
51,954		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 ביוני, 2018		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
379,507	347,248	מניות סחירות
46,474	47,554	מניות שאינן סחירות
425,981	394,802	סך הכל מניות
32,774		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2018		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
410,077	410,048	מניות סחירות
53,093	51,135	מניות שאינן סחירות
463,170	461,183	סך הכל מניות
57,716		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 ביוני, 2019		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
720,592	658,284	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
633,683	528,877	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
1,354,275	1,187,161	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
47,447		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 ביוני, 2018		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
1,157,254	1,064,541	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
458,119	387,047	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
1,615,373	1,451,588	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
43,702		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2018		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
901,631	898,611	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
535,325	458,381	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
1,436,956	1,356,992	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
42,464		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות המסווגות לאחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

פרק ד': הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המיוחדים לחברה

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה

ליום 30 ביוני, 2019

בלתי מבוקרים

תקנה 38ד'

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים המיוחסים לחברה ליום 30 ביוני, 2019

בלתי מבוקרים

תקנה ד'38

תוכן העניינים

דף

2	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר לסקירת המידע הכספי הביניים הנפרד לפי תקנה ד'38 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970
3	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על המצב הכספי
4	נתונים כספיים מתוך דוחות רווח או הפסד המאוחדים
5	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל
6-7	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים
8-10	מידע נוסף

לכבוד בעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר לסקירת המידע הכספי הביניים הנפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) ליום 30 ביוני, 2019 ולתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים אלו של חברות המוצגות על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הסתכמה לסך של 96,256 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני, 2018 ואשר חלקה של החברה ברווחי החברות הנ"ל הסתכם לסך של 14,614 אלפי ש"ח ולסך של 7,008 אלפי ש"ח לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים, שדוחות הסקירה שלהם הומצא לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם האנשים האחראיים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב,
26 באוגוסט, 2019

ליום	ליום 30 ביוני		
31 בדצמבר	2018	2019	
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
נכסים שוטפים			
27,530	118,771	153,614	מזומנים ושווי מזומנים
293,857	275,731	235,184	השקעות פיננסיות
-	-	121	מסים שוטפים לקבל
749	4,350	3,497	חייבים ויתרות חובה
31,525	48,009	28,190	יתרות שוטפות עם חברות מוחזקות
353,661	446,861	420,606	סה"כ נכסים שוטפים
נכסים לא שוטפים			
9,057	9,529	26,108	הלוואות וחייבים
3,269,221	3,184,347	3,594,496	השקעות בחברות מוחזקות
646,029	689,731	599,604	הלוואות לחברות מוחזקות
9,266	9,306	9,423	נכסים בשל הטבות לעובדים
-	-	726	נכס בלתי מוחשי
1,028	1,135	11,904	רכוש קבוע
157,300	152,000	157,300	נדל"ן להשקעה
4,091,901	4,046,048	4,399,561	סה"כ נכסים לא שוטפים
4,445,562	4,492,909	4,820,167	
התחייבויות שוטפות			
140,547	194,084	142,889	חלויות שוטפות של התחייבויות פיננסיות
1,406	17,315	-	מסים שוטפים לשלם
2,574	393	1,148	חוזים עתידיים
36,300	54,909	53,988	זכאים ויתרות זכות
1,224	1,208	1,595	יתרה שוטפת עם חברה מוחזקת
182,051	267,909	199,620	סה"כ התחייבויות שוטפות
התחייבויות לא שוטפות			
390,942	476,752	348,788	התחייבויות פיננסיות
17,412	17,441	17,799	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
106,323	90,976	114,024	עודף הפסדים על השקעות בחברות מוחזקות
2,654	5,447	4,559	מסים נדחים
517,331	590,616	485,170	סה"כ התחייבויות לא שוטפות
הון המיוחס לבעלי מניות החברה			
99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
231,616	339,096	374,711	קרנות הון
3,082,150	2,862,874	3,328,252	יתרת עודפים
3,746,180	3,634,384	4,135,377	סה"כ הון
4,445,562	4,492,909	4,820,167	
26 באוגוסט, 2019			
שי קומפל	ארי קלמן	ערן גריפל	תאריך אישור הדוחות הכספיים
מנהל כספים	מנהל כללי	יו"ר הדירקטוריון	

לשנה שהסתיימה		ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 ביוני			ביום 30 ביוני	
2018	2018	2019		2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר			בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח				

הכנסות

324,413	75,137	207,463	114,494	292,946
(8,735)	865	9,013	(6,924)	22,671
37,985	11,047	7,514	21,029	4,064
4,748	-	-	-	-
1,393	357	357	664	714
13,114	3,299	2,618	6,464	5,820
372,918	90,705	226,965	135,727	326,215

רווח מחברות מוחזקות
הכנסות (הפסדים) מהשקעות ומימון
הכנסות מימון בגין הלוואות לחברות מוחזקות
עליית ערך נדל"ן להשקעה
הכנסות מהשכרת נכסים
הכנסות מדמי ניהול מחברות מוחזקות

סך-הכל הכנסות

הוצאות

28,000	11,864	9,622	16,898	13,729
18,441	4,534	3,856	9,307	7,536
46,441	16,398	13,478	26,205	21,265
326,477	74,307	213,487	109,522	304,950
(1,664)	(1,374)	665	(2,311)	2,101
328,141	75,681	212,822	111,833	302,849

הוצאות מימון
הוצאות הנהלה וכלליות
סך-הכל הוצאות
רווח לפני מסים על ההכנסה
מסים על ההכנסה (הטבת מס)
רווח נקי

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו		
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
2018	2018	2019	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
328,141	75,681	212,822	111,833	302,849	רווח נקי המיוחס לחברה
					רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה
					במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח
					והפסד
					רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברות
(152,164)	(22,449)	27,956	(45,474)	143,095	המוחזקות, נטו
					רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועבר לרווח והפסד
293	25	(2)	6	(178)	רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה
67	6	(1)	1	(41)	מוגדרת
					מסים על ההכנסה (הטבת מס)
226	19	(1)	5	(137)	
3,902	(8)	(1,901)	1,945	(4,339)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברות
					המוחזקות, נטו
4,128	11	(1,902)	1,950	(4,476)	סך הכל רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועבר לרווח
(148,036)	(22,438)	26,054	(43,524)	138,619	הפסד
					רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
180,105	53,243	238,876	68,309	441,468	סה"כ רווח כולל המיוחס לחברה

לשנה שהסתיימה		ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
ביום	ל- 3 חודשים שהסתיימו	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
31 בדצמבר	2018	2018	2019	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		אלפי ש"ח

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

328,141	75,681	212,822	111,833	302,849
---------	--------	---------	---------	---------

רווח נקי

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

34,262	9,825	(4,019)	23,525	(13,901)
337	83	365	166	607
(4,748)	-	-	-	-
-	-	-	-	8
(324,413)	(75,137)	(207,463)	(114,494)	(292,946)
(1,664)	(1,374)	665	(2,311)	2,102
(296,226)	(66,603)	(210,452)	(93,114)	(304,130)

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

הפסדים (רווחים) מהשקעות ומימון, נטו

פחת

עליית ערך נדל"ן להשקעה

הפסד ממימוש רכוש קבוע

רווחים מחברות מוחזקות

מסים על ההכנסה (הטבת מס)

451	33	43	152	52
378	(2,296)	(2,922)	(1,869)	(2,748)
19,026	22,165	17,568	21,667	17,343
19,855	19,902	14,689	19,950	14,647

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:

שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים

ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה

עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות

(26,285)	-	(9,857)	-	(9,857)
10,014	1,559	983	3,670	4,555
(19,704)	-	-	(2)	(1,944)
602	602	399	602	399
163,125	54,166	133,719	114,867	138,081
127,752	56,327	125,244	119,137	131,234

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו

מסים שהתקבלו

דיבידנד שהתקבל

179,522	85,307	142,303	157,806	144,600
---------	--------	---------	---------	---------

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

המיוחסים לחברה כחברה אם

13,352	22,369	(183)	6,039	(462)
--------	--------	-------	-------	-------

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות)

שוטפת בגין עסקאות עם חברות מוחזקות

192,874	107,676	142,120	163,845	144,138
---------	---------	---------	---------	---------

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

לשנה					
שהסתיימה					
ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו		
	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
2018	2018	2019	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
					<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(552)	-	-	-	-	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
-	-	-	-	(726)	רכישת נכס בלתי מוחשי
(68)	-	-	-	(18)	רכישת רכוש קבוע
-	-	-	-	63	תמורה ממימוש רכוש קבוע
19,180	(34,519)	19,672	40,452	71,644	תמורה ממימוש (רכישות) ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נטו
(461)	(24)	(5,567)	232	(8,960)	פרעון הלוואות (מתן הלוואות) לזמן ארוך
18,099	(34,543)	14,105	40,684	62,003	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה המיוחסים לחברה כחברה אם
(12,503)	34,778	44,529	(54,655)	25,133	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
5,596	235	58,634	(13,971)	87,136	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
					<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
(140,131)	-	(55,209)	-	(55,209)	פרעון אגרות חוב
(50,000)	(50,000)	(50,000)	(50,000)	(50,000)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
(190,131)	(50,000)	(105,209)	(50,000)	(105,209)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
819	86	39	525	19	<u>הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים</u>
9,158	57,997	95,584	100,399	126,084	<u>עלייה במזומנים ושווי מזומנים</u>
18,372	60,774	58,029	18,372	27,530	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
27,530	118,771	153,614	118,771	153,614	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>

1. עיקרי המדיניות החשבונאית

מידע כספי נפרד זה ערוך במתכונת מתומצתת בהתאם להוראות תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים ומיידים), התש"ל-1970 ואינו כולל את כל המידע הנדרש לפי תקנה 9ג' והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970. יש לעיין במידע כספי נפרד זה בהקשר למידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר, 2018 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם.

המדיניות החשבונאית שיושמה בעריכת מידע כספי נפרד זה עקבית לזו שיושמה בעריכת המידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר, 2018, למעט תקן חדש שנכנס לתוקף ביום 1 בינואר, 2019 כמפורט להלן:

IFRS 16 - חכירות

בחודש ינואר 2016 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 בדבר חכירות (להלן - התקן החדש). בהתאם לתקן החדש, חכירה מוגדרת כחווה, או חלק מחווה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוגדרת.

להלן עיקר השפעות התקן החדש:

- התקן החדש דורש מחוכרים להכיר בכל החכירות בדוח על המצב הכספי (פרט לחריגים מסוימים, ראה להלן). חוכרים יכירו בהתחייבות בגין תשלומי החכירה ומנגד יכירו בנכס זכות שימוש, באופן דומה לטיפול החשבונאי בחכירה מימונית בהתאם לתקן הקיים- IAS 17 חכירות. כמו כן, החוכרים יכירו בהוצאות ריבית ובהוצאות פחת בנפרד.
- תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית אשר מבוססים על ביצוע או שימוש יוכרו כהוצאה מצד החוכרים או כהכנסה מצד המחכירים במועד היווצרותם.
- במקרה של שינוי בתשלומי חכירה משתנים הצמודים למדד, על החוכר להעריך מחדש את ההתחייבות בגין החכירה כאשר השפעת השינוי תיזקף לנכס זכות-השימוש.
- הטיפול החשבונאי מצד המחכיר נותר ללא שינוי מהותי לעומת התקן הקיים, קרי, סיווג כחכירה מימונית או כחכירה תפעולית.
- התקן החדש כולל שני חריגים שבהם החוכרים רשאים לטפל בחכירות בהתאם לטיפול החשבונאי הקיים בהתייחס לחכירות תפעוליות, וזאת במקרה של חכירות נכסים בעלי ערך כספי נמוך או במקרה של חכירות לתקופה של עד שנה.

החברה כחוכרחכירה תפעולית

נכסים אשר לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החוכר, מסווגים כחכירה תפעולית. תשלומי החכירה מוכרים כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

המדיניות החשבונאית שמושמת החל מיום 1 בינואר, 2019 בגין חכירות הינה כדלקמן:

החברה מטפלת בחווה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החווה מועברת זכות לשלם בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה החברה ליישם את ההקלה הניתנת בתקן ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה הכלולים באותה עסקה.

במועד התחילה התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית הגלומה בחכירה כאשר היא ניתנת לקביעה בשיעור הריבית התוספתי של החברה. לאחר מועד התחילה מודדת החברה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס זכות השימוש במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו.

נכס זכות השימוש נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת החברה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

16 IFRS - חכירות (המשך)

החברה כחוכר (המשך)

חכירה תפעולית (המשך)

תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת החברה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהווים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף). השפעת השינוי במדד בגין תשלומים שוטפים נזקפת לרווח או הפסד.

אופציות להארכה וביטול של תקופת חכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש.

במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקף ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו ומעבר לכך לרווח או הפסד.

תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקיטון בהיקף החכירה, מכירה החברה ברווח או בהפסד הנובע מהגרירה החלקית או המלאה של יתרת נכס זכות השימוש וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019. התקן החדש מאפשר לחוכרים לבחור באחת מגישות היישום הבאות:

(א) יישום למפרע מלא - לפי גישה זו, נכס זכות-השימוש וההתחייבות יוצגו בדוח על המצב הכספי כאילו מאז ומעולם נמדדו בהתאם להוראות התקן החדש. במקרה זה, השפעת יישום התקן החדש לתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת תיזקף להון. כמו כן, החברה תציג מחדש את דוחותיה הכספיים המוצגים כמספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה תחת גישה זו, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית הגלום בחכירה אלא אם שיעור זה אינו ניתן לקביעה בנקל שאז יש להשתמש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר במועד ההתקשרות בחכירה.

(ב) גישת יישום למפרע חלקי - לפי גישה זו, לא תידרש הצגה מחדש של מספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר הקיימת במועד יישום התקן החדש לראשונה. לגבי יתרת נכס זכות-השימוש, החברה יכולה להחליט, לגבי כל חכירה בנפרד, ליישם את אחת משתי החלופות הבאות:

- הכרה בנכס בגובה ההתחייבות שהוכרה, עם התאמות מסוימות.
- הכרה בנכס כאילו מאז ומעולם נמדד בהתאם להוראות התקן החדש.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

IFRS 16 - חכירות (המשך)

החברה כחוכר (המשך)חכירה תפעולית (המשך)

הפרש כלשהו הנוצר במועד יישום התקן החדש לראשונה בעקבות יישום למפרע חלקי, אם נוצר, ייזקף להון.

החברה בחרה בגישת יישום למפרע חלקי בעת היישום לראשונה של התקן החדש, כאשר מדידת נכס זכות- השימוש הינה בהתאם להוראות התקן החדש כאילו כך נמדדו מאז ומעולם.

כתוצאה מיישום התקן נכון ליום 1 בינואר, 2019, הוכרו נכסי זכות שימוש בסך של כ- 11,144 אלפי ש"ח, התחייבויות בשל חכירה בסך של כ- 11,420 אלפי ש"ח, נכסי מיסים נדחים בסך של כ- 63 אלפי ש"ח, קיטון ביתרת ההשקעה בחברות מוחזקות בסך של כ- 2,058 אלפי ש"ח וקיטון ביתרת העודפים בסך של כ- 2,271 אלפי ש"ח.

2. אירועים בתקופת הדיווח

- (א) ביום 25 במרס, 2019 הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח, המהווים 0.79 ש"ח לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ.. הדיבידנד שולם בחודש אפריל 2019.
- (ב) ביום 27 במאי, 2019, החליט דירקטוריון מנורה ביטוח, על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 50 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 3 ביוני 2019.
- (ג) ביום 26 במאי, 2019 הכריז דירקטוריון מבטחים פנסיה וגמל על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 50 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 27 במאי, 2019.
- (ד) ביום 18 ביוני, 2019 הכריזה שומרה ביטוח על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 30 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 25 ביוני 2019.

3. אירוע מהותי לאחר תאריך הדיווח

ביום 26 באוגוסט, 2019, הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד לבעלי המניות בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח, המהווים 0.79 ש"ח לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ.. הדיבידנד שולם בחודש ספטמבר 2019.
